

PŘÍRODNÍ ŠKOLA

CESTA JAKO CÍL

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

PRO VYŠŠÍ STUPEŇ OSMILETÉHO STUDIA

GYMNÁZIUM PŘÍRODNÍ ŠKOLA, O.P.S

PŘÍRODNÍ
ŠKOLA

2016

OBSAH

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE	1
CHARAKTERISTIKA ŠKOLY	3
VELIKOST ŠKOLY	3
VYBAVENÍ ŠKOLY	3
PEDAGOGICKÝ SBOR	4
DLOUHODOBÉ PROJEKTY, MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE	4
CHARAKTERISTIKA ŠVP.....	6
ZAMĚŘENÍ ŠKOLY	6
PROFIL ABSOLVENTA.....	7
ORGANIZACE PŘIJÍMACÍHO ŘÍZENÍ DO NIŽŠÍHO STUPNĚ OSMILETÉHO GYMNÁZIA	8
ORGANIZACE POSTUPU DO VYŠŠÍHO STUPNĚ STUDIA OSMILETÉHO GYMNÁZIA	8
ORGANIZACE POSTUPU DO ŠESTÉHO, SEDMÉHO A OSMÉHO ROČNÍKU	9
ORGANIZACE MATURITNÍ ZKOUŠKY	9
VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE	11
ROZVOJ KLÍČOVÝCH KOMPETENCÍ – CELKOVÝ PŘEHLED POSTUPŮ UPLATŇOVANÝCH NA ÚROVNI ŠKOLY	20
ZABEZPEČENÍ VÝUKY ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI.....	23
PŘEHLED PODMÍNEK ZAJIŠŤOVANÝCH PRO STUDENTY SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI.....	24
ZABEZPEČENÍ VÝUKY ŽÁKŮ MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH.....	24
PREVENCE SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝCH JEVŮ	25
ZAČLENĚNÍ PRŮŘEZOVÝCH TÉMAT	25
UČEBNÍ PLÁN ŠKOLY	31
POZNÁMKY K UČEBNÍMU PLÁNU	31
UČEBNÍ OSNOVY	33
ČESKÝ JAZYK A LITERATURA	33
ANGLICKÝ JAZYK	49
NĚMECKÝ JAZYK.....	57
RUSKÝ JAZYK.....	64
MATEMATIKA.....	71
FYZIKA.....	76
CHEMIE	82
BIOLOGIE	87
ZEMĚPIS	93
GEOLOGIE	93
ZÁKLADY SPOLEČENSKÝCH VĚD	102
DĚJEPIS	111
UMĚNÍ A KULTURA.....	118
TĚLESNÁ VÝCHOVA.....	128
VÝCHOVA KE ZDRAVÍ.....	133
INFORMATIKA (IT)	136
VOLITELNÉ VZDĚLÁVACÍ AKTIVITY.....	138
HODNOCENÍ ŽÁKŮ A AUTOEVALUACE ŠKOLY	139
PRAVIDLA PRO HODNOCENÍ ŽÁKŮ	139
AUTOEVALUACE ŠKOLY	143
ÚČINNOST	145

Identifikační údaje

Oficiální název:

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO VYŠŠÍ STUPEŇ OSMILETÉHO GYMNÁZIA

Motivační název:

PŘÍRODNÍ ŠKOLA – CESTA JAKO CÍL

Verze ŠVP: zpracováno podle RVP G 2007, platná od 1. 9. 2016

Vzdělávací program: Osmiletý vzdělávací program na střední škole

Studijní forma vzdělávání: Denní

Předkladatel:

Název školy	Gymnázium Přírodní škola, o.p.s.
Adresa	Strossmayerovo nám. 990/4 170 00 Praha 7 – Holešovice
Ředitel školy:	Mgr. František Tichý
Telefon:	+420 283 922 299; +420 603 995 726
E-mail:	info@prirodniskola.cz , sekretariat@prirodniskola.cz
Web:	www.prirodniskola.cz
IČ:	25 107 500
DIČ:	CZ 25 107 500
IZO:	108 056 911
RED-IZO:	600005984
Koordinátor ŠVP:	RNDr. Marek Matura, Ph.D.

Zřizovatel:

Jméno:	Mgr. František Tichý
Adresa:	Šiškova 1231, 182 00 Praha 8 – Kobylisy
Telefon:	+420 603 995 726
E-mail:	tichy@prirodniskola.cz

Znak školy:

Platnost dokumentu od:

datum

razítko školy

podpis ředitele školy

Charakteristika školy

VELIKOST ŠKOLY

Pro zjednodušení budou v dalším textu žáci (nižší stupeň gymnázia) i studenti (vyšší stupeň gymnázia) školy označováni souhrnně jako studenti. Maximální počet studentů na Gymnáziu Přírodní škola (dále také Přírodní škola) je sto studentů. Reálný počet studentů v jedné třídě se pohybuje mezi 16–25 studenty. Do primy je zpravidla přijímáno 20–25 studentů, ve vyšším stupni studia počet studentů ve třídách často klesá. Vzhledem k celkovému počtu studentů jsou ve škole vždy maximálně čtyři třídy. Věk žáků/studentů se pohybuje mezi 11 a 20 lety. Prima je otvírána průměrně jedenkrát za dva roky.

Výuku na škole zajišťuje zhruba dvanáctičlenný pedagogický sbor (viz níže).

VYBAVENÍ ŠKOLY

Gymnázium Přírodní škola s maximální kapacitou 100 studentů si z ekonomických důvodů nemůže dovolit vlastní budovu. Gymnázium se proto nachází v dlouhodobě pronajatých prostorách (doposud vždy některá pražská základní škola s dostatečnou prostorovou kapacitou, od srpna 2016 ZŠ Strossmayerovo nám. 990/4, Praha 7, resp. její budova v ulici Letohradská 370/1, Praha 7). Prostory gymnázia jsou dostatečně oddělené od prostor pronajímatele. Samozřejmostí je dostatečné hygienické a sociální zařízení.

Základ výuky probíhá ve čtyřech kmenových třídách (na Gymnáziu Přírodní škola jsou zároveň otevřeny maximálně čtyři ročníky, viz výše), které jsou k výuce dostatečně vybaveny a vyhovují hygienickým nárokům. Každá třída umožňuje vyučujícím i studentům používat vedle klasických pomůcek (tabule, schémata) přenosný počítač v kombinaci s data-projektorem, zvukovou aparaturou a projekčním plátnem. Díky tomu je ve škole běžné používání výukového SW a dalších interaktivních materiálů.

Pro výuku některých předmětů využíváme další specializované učebny pronajímatele (např. počítačovou učebnu, učebnu chemie a fyziky). Zejména praktická cvičení jsou z části realizována v prostorách odborných ústavů, se kterými dlouhodobě spolupracujeme (například praktická cvičení z biologie v Hrdličkově muzeu PŘF UK v Praze, praktická cvičení z fyziky na MFF UK v Praze – Troji apod.). Tělocvičny mohou studenti na základě dohody využít i ve volném čase v rámci dobrovolných sportovních hodin. Vzhledem k počtu studentů ve třídách na Gymnáziu Přírodní škola je systém nájmu prostor více než vyhovující. Při ZŠ Strossmayerovo nám. je vedle tělocvičny a venkovního hřiště na míčové hry také atletická hala. Tyto prostory mohou využívat také studenti a pedagogové Gymnázia Přírodní škola, ať už v rámci výuky, delších přestávek nebo ve volném čase. Gymnázium Přírodní škola je dobře vybavena sportovním náčiním (fotbal, volejbal, florbal, badminton, softbal ad.), které je používáno nejen při výuce v hodinách tělesné výchovy, ale i na výjezdech ve volném čase.

Stravování zajišťuje jídelna při ZŠ pronajímatele (ve stejné budově, jako jsou prostory najaté Přírodní školou).

Studenti mají zásadní vliv na podobu třídy – na základě jejich výtvarných návrhů je jim umožněno si třídu vymalovat a vybavit v souladu s aktuálními potřebami kolektivu i jednotlivých studentů. A studenti tuto možnost poměrně často využívají.

S ohledem na nároky jednotlivých předmětů je škola vybavena učebními pomůckami a literaturou. Pomůcky jako mapy, atlasy, modely, nástěnná schémata jsou nejen pravidelně obnovovány nákupem, ale často vytvářeny studenty v rámci výuky (viz Podmínkový systém), což studentům usnadňuje pochopení tématu a oživuje výuku.

Na gymnáziu jsou k dispozici pevné pracovní PC stanice a přenosné počítače (notebooky) v množství, které dostatečně pokrývá potřebu ve výuce, jsou určeny i pro samostatnou práci studentů a práci na výjezdech. Přístup na internet v prostorách školy je i mimo výuku studentům umožněn přes wi-fi nebo přes počítače učitelů (na základě domluvy). K dispozici jsou výkonná

zařízení pro tisk, kopírování a získávání obrazů (tiskárna, kopírovací centrum, scanner, digitální fotoaparát s možností pořizování HD záznamu apod.). Škola je vybavena řadou nástrojů pro práci v terénu při realizaci studentských projektů. Nechybí kvalitní pH-metr, Eh-metr, geiger-müllerův počítač pro měření radioaktivity, konduktometr, monokulární dalekohled s možností připojení fotoaparátu, diktafony, vysílačky, přenosné a stolní mikroskopy, geologický kompas, ale také nafukovací dvojmístný kajak a řada dalších technických pomůcek (kalhotové gumáky, smýkačky apod.) pro pohyb a práci v terénu. Obměna a obnova případně revitalizace technického vybavení závisí na aktuálních, zejména finančních, možnostech školy.

PEDAGOGICKÝ SBOR

Na Přírodní škole působí 11 až 13 pedagogických pracovníků. Snažíme se, aby učitelé byli nejen aprobovaní, ale aby se pokud možno jednalo o osobnosti, které jsou aktivní ve svém oboru. Pedagogický sbor je věkově smíšený, sdružuje mladé aktivní učitele i starší zkušené kolegy. Věkové rozpětí je od 23 do 60 let, převažují učitelé do 38 let. V zájmu studentů vybíráme pedagogy také s ohledem na to, aby byl pedagogický sbor co nejstabilnější a obměna učitelů v jednotlivých předmětech co nejmenší. Důraz je samozřejmě kladen na kvalitní odbornou přípravu, ale také na flexibilitu a schopnost improvizace. V malém školním kolektivu je každý pracovník zatížen na maximum a musí často plnit i úkoly, které s pedagogickou prací přímo nesouvisí.

Na škole působí výchovný poradce (jeden z pedagogů s příslušným zaměřením). Při řešení studijních, kázeňských nebo společenských problémů studentů spolupracujeme s ověřenými subjekty, které působí v oblasti prevence a řešení uvedených problémů (např. PPPP ad.).

DLOUHODOBÉ PROJEKTY, MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

Projektová činnost školy je podrobně popsána v Charakteristice ŠVP. Financování projektů je zajišťováno z rozpočtu školy, popřípadě ze sponzorských darů, nebo účelově vázaných grantů menšího rozsahu. Škola vzhledem k provozním nárokům zatím nerealizovala dlouhodobý (2 a více let) projekt financovaný z prostředků Evropské unie.

V rámci realizovaných projektů probíhal studentský průzkum i na rakouském území a v této souvislosti byla navázána spolupráce s místními úřady i školami. Pravidelné kontakty máme s kroužkem češtiny v rakouském Waidhofenu. Jeho členové se zúčastňují 1-2x do roka akcí, které v regionu naše škola realizuje. Kromě tematických poznávacích výletů na české i rakouské území jsou to například poutě do zaniklých obcí v tzv. České Kanadě.

Studenti mohou využít dlouhodobou spolupráci se studenty a pedagogy z německého Bogen. Žáci z Čech a Německa se setkávají převážně ve volném čase, navštěvují se a připravují program pro hosty. Velmi dobrá spolupráce je navázána se školou Maxe Grundiga v německém Fürthu v rámci programu Comenius. S touto institucí spolupracuje Přírodní škola na mnohonárodnostním výměnném projektu (kratší pobyty v různých zemích EU a sousedů) a také na bilaterálním projektu Energetika.

Od roku 2009, kdy naše škola zahájila dlouhodobý projekt "Šoa", věnovaný holocaustu a nacistické perzekuci jsme navázali spolupráci s celou řadou zahraničních partnerů. Především jde o pamětníky přeživší holocaust nebo jejich potomky žijící v USA, Kanadě a Izraeli, a izraelskou organizaci Beit Theresienstadt. Pravidelná spolupráce probíhá i s institucemi, které naše projekty, především organizačně, podporují (volné vstupy, poskytnutí prostor ad.). Jsou to například Židovské muzeum v Praze, Památník Terezín a Tereziánská iniciativa.

Na Přírodní škole se osvědčila přímá účast žáků na přípravě projektů, ale také účast při přípravě žádostí o grant či příspěvek od nadací a různých fondů. Například v rámci projektu Šoa žádali žáci o finanční podporu u Nadačního fondu obětem holocaustu. V roce 2009 byl realizován projekt naučné stezky v okolí obce Smolotely s významnou kulturní památkou a poutním místem Maková Hora. Vybudování stezky dlouhé přes 4 km finančně podpořila

Nadace Vodafone. Žádost o grantový příspěvek formulovali v souladu se zadáním nadace sami žáci. Ti pak také odvedli největší kus práce při vztyčování zastavení a značení trasy.

SPOLUPRÁCE S RODIČI A JINÝMI SUBJEKTY

(školská rada, školská poradenská zařízení, místní a regionální instituce aj.)

Spolupráce s rodiči

Úspěšná spolupráce s rodiči studentů Gymnázia Přírodní škola je založena na dodržování tří hlavních zásad.

- ***Vzájemně se poznat*** – zvykem je, že první rozhovor s rodinou probíhá již ve chvíli, kdy rodiče projeví zájmem přihlásit své dítě na Gymnázium Přírodní škola. Další rozhovory v době studia jsou často neformálního charakteru (během srazů na začátku výjezdových akcí, během kulturní akademie, prezentace výsledků expedičních skupin atd. – viz Výchovné a vzdělávací strategie). Mezi formální příležitosti k rozhovoru patří informativní schůzky a telefonáty.
- ***Pravidelně být v kontaktu a o všem důležitém se navzájem včas informovat*** – řádné třídní schůzky jsou třikrát do roka. Snažíme se, aby zde vládla přátelská atmosféra. Je zvykem, že společné části schůzek se mohou účastnit se svými rodiči i děti. Učitelé jsou s rodiči v pravidelném e-mailovém kontaktu, v urgentních případech používáme i formu sms zpráv.
- ***Umožnit rodičům, aby se zapojili do pomoci škole*** – rodiče škole pochopitelně pomáhají již tím, že její práci věří, oceňují ji, podporují pedagogy v jejich každodenním úsilí a pravidelně platí školné. V jistém smyslu je Přírodní škola vždy školou pro celou rodinu. Každopádně i další pomoc je vždy vítána, od pomoci v kanceláři, přes zapůjčení technického vybavení na školní akce a účelový sponzoring, až po zprostředkování odborné exkurze či tvůrčí dílny ad. Rodiče studentů jsou zastoupeni v Radě školy a ve správní radě obecně prospěšné společnosti. Zde pak mohou dění ve škole ovlivňovat zásadním způsobem (vč. investic, nasměrování a priorit pedagogické práce, složení a práce pedagogického sboru ad.).

Spolupráce s dalšími institucemi

Bez partnerské spolupráce s celou řadou institucí a individuálních spolupracovníků by nebylo možné výchovně vzdělávací systém Gymnázia Přírodní škola realizovat. Jen díky této spolupráci je možné zajistit všechny potřebné podmínky pro bezpečné a podnětné pracovní prostředí studentů na studijních akcích a výjezdech, realizovat celou řadu projektů. Ty směřují dále než jen k prostému naplňování očekávaných výstupů. Vedou žáky prostřednictvím svých cílů k autentickému podílu na životě ve společnosti, ve které žijí.

Není reálné vyjmenovat zde všechny partnery Gymnázia Přírodní škola, kteří kdy v historii přispěli k realizaci vzdělávacího programu, proto uvádíme jen jejich základní skupiny a několik konkrétních příkladů. Další příklady spolupráce lze najít na webu školy.

- **Poradenské instituce** (pedagogicko-psychologické poradny, speciálně pedagogická centra, Společnost pro talent a nadání) pomáhají při práci se studenty nadanými nebo se studenty se speciálními vzdělávacími potřebami.
- **Státní a samosprávné instituce** (Magistrát hl. m. Prahy, městské a obecní úřady, městská a obecní zastupitelstva, katastr nemovitostí) umožňují řešit administrativní problémy, ale také například pomáhají nalézt vhodné ubytovací kapacity pro akce školy ve svých obvodech apod. Studenti často realizují obhajoby a prezentace svých projektů na půdě těchto institucí.
- **Vysokoškolská a vědecká pracoviště** (Přírodovědecká, Matematicko-fyzikální a Pedagogická fakulta UK, fakulty Vysoké školy chemicko-technologické v Praze) poskytují prostory a vybavení pro práci na vybraných studentských projektech a pro jejich

obhajoby (např. laboratoře ÚGMNZ, GÚ PřF UK), umožňují a pomáhají realizovat výuku odborně náročných partií některých předmětů (pracovníci a laboratoře MFF UK, Hrdličkovo muzeum, katedra didaktiky fyziky MFF UK a katedra didaktiky biologie PřF UK, ÚACH a ÚJF v Řeži). Pracovníci těchto institucí také v některých případech poskytují zpětnou vazbu studentským projektům při obhajobách. Na druhou stranu jsou studenti uvedených fakult (zejména učitelských kombinací) častými hosty na Přírodní škole v rámci pedagogické praxe, nebo při studiu středoškolských projektových činností.

- **Školy a školská zařízení** (regionální základní a střední školy) – prezentace výsledků studentských výzkumných projektů, realizace společných projektů na školách, vrstevnické učení (první pomoc, terénní aktivity, umělecké projekty).
- **Paměťové a kulturní instituce** (regionální muzea, galerie, archivy, knihovny, speciálně Městská knihovna v Praze, Židovské muzeum v Praze, Památník Terežín, Hrdličkovo muzeum)
- **Ústavy sociální péče** (především DD Pyšely) navštěvují v rámci dobrovolných akcí studenti Přírodní školy a pomáhají připravovat a realizovat program pro děti, které jsou v těchto zařízeních umístěné.
- **Církevní instituce** (řádová společenství františkánů, premonstrátů, karmelitánů, vincentek, salesiánů) často umožňují ubytování studentů v objektech, které spravují, poskytují prostory pro projektovou činnost. Studenti také navštěvují nebo i spoluorganizují některé akce především se salesiány dona Bosca v Kobylisích, karmelitány v Kostelním Vydří a premonstráty v Klášteře Teplá.
- **Zájmová sdružení** (Táborská unie, přátelé Podlipnických kostelů) pomáhají realizovat některé výjezdy (poskytují ubytování a vybavení ve svých zařízeních)
- **Podnikatelské subjekty** (např. nakladatelství Geum, firma Inset, ateliér TaK, vodácká půjčovna Dronte ad.) škole pomáhají jak s realizací některých projektů (vydání knihy, realizace projektu Voda, realizace projektu Architektura nebo projektu Řím, zajištění vybavení na putovní výjezdy ad.), tak ji podporují formou darů (finančních i hmotných).

Charakteristika ŠVP

ZAMĚŘENÍ ŠKOLY

Studium na Gymnáziu Přírodní škola je osmileté a je rozděleno na dva stupně – nižší (prima až kvarta) a vyšší (kvinta až oktáva). Školní vzdělávací program pro vyšší stupeň osmiletého gymnázia však vychází z celkové koncepce výchovně vzdělávacího systému Přírodní školy.

Základní teze výchovně vzdělávacího systému Gymnázia Přírodní školy

- Škola je plnohodnotným životem "tady a teď", a ne jen přípravou na "někdy někde".
- Škola připravuje na život v nejobecnějším smyslu. Připravuje nejen na fungování v této době a v této zemi, ale i na život za dvacet, čtyřicet nebo šedesát let, kdekoli na světě a v jakékoli situaci. Z metafyzického hlediska musí být i přípravou pro život věčný.
- Výchova se nerealizuje primárně slovy, ale příkladem, činnostmi, prostředím, lidmi, kteří mě obklopují, způsobem bytí.
- Výchova musí být obohacující jak pro studenty, tak pro pedagogy. Všichni se vzájemně učí a kdo se učit nechce, nenajde na Přírodní škole místo.
- Nejpodstatnějším cílem výchovy je umožnit člověku, aby našel a uskutečnil sám sebe, svoje vlastní poslání a cestu. Znalosti, dovednosti, návyky, zvládání sociálních rolí i dosahování dílčích cílů jsou pouze prostředky k nalézání a uskutečňování sebe sama. Prvním předpokladem tohoto nalézání je emancipace dítěte v oblasti práv a možností, ale i povinností a zodpovědnosti. Druhým předpokladem je pak v praktické rovině vytvořit takový organizační systém, který dítěti umožní individuální volbu cesty i samostatné

rozhodování a zajistí krátkodobou zpětnou vazbu reflektující důsledky jeho rozhodnutí. Hledání sama sebe se pak realizuje prostřednictvím mnoha kroků vlastních rozhodnutí a nasměrování sama sebe v konkrétních situacích a úkolech.

- Nikdo není sám. Skutečné naplnění sebe sama je ve společenství s druhými. Každý by měl mít své místo v přirozeně fungujícím kolektivu, kam patří a kde je mu dobře. Každý by se měl naučit spolupracovat, být obohacován druhými i obohacovat druhé, překročit úzký rámec svého sobectví
- Výchova a vzdělání by měly vést „směrem vzhůru“. Nejhlubším určením lidské bytosti je vlastní transcendence. „Ty nás naplňuješ radostí, Bože, z toho, že Tě můžeme chválit. A nepokojné je naše srdce, dokud nespočine v Tobě.“ (sv. Augustin).

PROFIL ABSOLVENTA

Absolventi a absolventky vyššího stupně osmiletého studia Gymnázia Přírodní škola

- ovládají pojmové základy hlavních oborů přírodních i humanitních věd, mají osvojeny základní teoretické, ale i praktické postupy pro tyto obory důležité;
- jsou schopni na základě předložených informací samostatně vyhodnotit problém a navrhnout jeho řešení teoretické a u řady problémů i řešení praktické;
- jsou schopni samostatně vyhledat a uspořádat potřebné informace, a to nejen prostřednictvím informačních médií, ale i prostřednictvím osobních kontaktů, mj. s odborníky a zástupci příslušných institucí;
- při řešení problému jsou schopni postupovat od naplánování, přes realizaci až k prezentaci a reflexi problému a to jak samostatně, tak v týmu;
- jsou schopni vnímat svět kolem sebe a jeho problémy komplexně, dovedou integrovat poznatky z různých oborů;
- dokážou se alespoň na amatérské úrovni uplatnit v rámci hlavních uměleckých činností (hudby, divadla, výtvarného umění), tyto aktivity jsou pro ně nejen prostředkem k vnitřní abreakci, relaxaci a sebevyjádření, ale i způsobem komunikace a individuální i kolektivní realizace;
- jsou schopni nejen vysvětlit a prosadit svůj názor, ale zároveň v otevřené diskuzi připouštět názor druhého a hledat kompromisy;
- jsou schopni si samostatně uvědomovat výsledky a kvalitu své činnosti;
- jsou schopni samostatně reflektovat svůj osobní vývoj a vědomě samostatně pracovat na dalším vnitřním i vnějším seberozvoji;
- jsou schopni přemýšlet a hovořit o svých problémech;
- jsou schopni pracovat v týmu a to jak v roli řadového člena, respektujícího autoritu, tak v roli organizátora, dokáží (podle potřeby) ve skupině zaujímat i další role,
- mají cit pro potřeby druhých lidí, zvláště mladších, slabších a handicapovaných, uvědomují si svoji míru odpovědnosti za tyto lidi a jsou schopni jim na úrovni svých schopností a věku pomáhat;
- dokážou požádat o pomoc a přijmout ji, ale zároveň ji nabídnout a poskytnout tam, kde je třeba;
- dokážou najít rozumnou míru mezi potřebami osobními a potřebami sociální skupiny, do které náleží;
- sledují okolní dění, jsou schopni o něm přemýšlet a úměrně svému věku, schopnostem a možnostem se aktivně zapojit do občanského života.

ORGANIZACE PŘIJÍMACÍHO ŘÍZENÍ DO NIŽŠÍHO STUPNĚ OSMILETÉHO GYMNÁZIA

Zájemci o studium na Přírodní škole přicházejí k přijímacímu řízení v závěru pátého ročníku ZŠ. Přijímací zkoušky skládají formou písemných testů (matematika, český jazyk, všeobecný přehled), psychologického testu a formou ústního pohovoru před přijímací komisí¹.

ORGANIZACE POSTUPU DO VYŠŠÍHO STUPNĚ STUDIA OSMILETÉHO GYMNÁZIA

Dokončením studia na nižším stupni osmiletého gymnázia uzavírají žáci svou povinnou školní docházku. I když jsou žáci na začátku studia přijímáni do studia v celém osmiletém cyklu, je čtvrtý ročník – kvarta – příležitostí, aby se společně se svými zákonnými zástupci rozhodli, chtějí-li pokračovat dále ve studiu na Přírodní škole nebo zda uvažují o přestupu, respektive přijímacích zkouškách na jinou školu. V tomto směru je důležitá především práce výchovného poradce a třídního učitele. Přestup může doporučit i pedagogická rada a k tomu dochází především v následujících případech:

- Při vyhraněném zájmu žáka/žákyně o konkrétní obor a studium na odborné škole nebo učebním oboru daného směru (např. umělecké školy).
- Při dlouhodobě slabém prospěchu žáka/žákyně na nižším stupni gymnázia, zejména v případě, že student není schopen dosáhnout minimálních požadavků stanovených standardy pro hlavní předměty (jazyky, matematika).
- Při špatném zapojení do projektových a výjezdových akcí, které jsou páteří částí pedagogického systému Přírodní školy.

Aby mohla pedagogická rada zodpovědně rozhodnout, zda vybranému žákovi/žákyni doporučí přestup, jsou u žáků/žákyní v průběhu studia dlouhodobě sledovány následující faktory:

- *Celkový prospěch* – sledován je prospěch na výročních vysvědčeních z 1. – 3. ročníku a na pololetním vysvědčení ve 4. ročníku nižšího stupně. Za problematické považujeme, pokud je v hlavních předmětech na nižším stupni průměr horší než 2,5.
- *Účast na školních akcích* – tj. zejména výjezdových akcích, které jsou součástí povinné výuky a na kterých se realizuje většina výchovně-vzdělávacích projektů. Účast a zapojení žáků je kvantifikováno bonitním systémem, jehož skóre je průběžně žákům i jejich zákonným zástupcům k dispozici. Na konci čtvrtého ročníku by měli žáci/žákyně dosáhnout minimálně 40 bodů.
- *Účast na Expedici (viz Výchovné a vzdělávací strategie)* – u žáků/žákyní nižšího stupně se předpokládá účast na minimálně třech Expedicích a aktivní podíl na přípravě, realizaci, dokončení a prezentaci tří expedičních (výzkumných, tvůrčích apod.) projektů.
- *Závěrečná profilová práce (viz Výchovné a vzdělávací strategie)* – ve třetím ročníku (septimě) by měl žák vypracovat a obhájit závěrečnou profilovou práci na téma, které si po konzultaci s vyučujícím zvolil. Zpracování práce umožňuje žákům prohloubit svůj odborný zájem v předmětech, které si chce zvolit pro maturitní zkoušku a vysokoškolské studium. Úspěšné práce se účastní přehlídky Středoškolské odborné činnosti (SOČ). Vypracování a obhájení profilové práce je součástí a podmínkou klasifikace v předmětu Základy společenských věd.

V případě, že žák/žákyně výše zmíněná kritéria dlouhodobě (1–2 roky) nenaplnuje, je ze strany školy žákovi/žákyni (v úzké spolupráci se zákonnými zástupci) věnována zvýšená pozornost. Výsledky žáka/žákyně jsou konzultovány se zákonnými zástupci a je s nimi případně projednán potenciál dalšího setrvání žáka/žákyně na Gymnáziu Přírodní škola. Uvedený postup je uplatňován kdykoliv během studia, nikoliv pouze ve čtvrtém ročníku nižšího stupně gymnázia.

¹ Podrobněji viz Školní vzdělávací program pro nižší stupeň osmiletého gymnázia.

Zákonní zástupci a zástupci z řad pedagogů tak společně mohou včas řešit případný přestup žáka/žákyně na jinou školu, která by mohla být pro jeho/její rozvoj vhodnější. Je dobré si uvědomit, že v případě nesplnění podmínek pro postup do vyššího ročníku není možné na Přírodní škole ročník opakovat, neboť škola nemá otevřeny všechny ročníky najednou (viz Velikost školy – první ročníky nejsou otevírány každý rok).

ORGANIZACE POSTUPU DO ŠESTÉHO, SEDMÉHO A OSMÉHO ROČNÍKU

Na konci každého ročníku je zvažován postup studentů do vyššího ročníku na škole. Vzhledem ke specifickým nárokům studia na Gymnáziu Přírodní škola je průběžné sledování zájmu o studium a plnění studijních povinností způsobem, jak předcházet prospěchovým či kázeňským problémům a pečovat o celkové klima školy.

Studenti, kteří nezvládají své studijní povinnosti (viz *Plnění studijních povinností*) a neúčastní se školních akcí alespoň v minimálním rozsahu, aktivně se neúčastní Expedice (viz *Výchovné a vzdělávací strategie*), se stanou předmětem jednání v pedagogické radě. Pedagogická rada doporučí studentovi a jeho zákonným zástupcům, zejména v případě opakovaného nesplnění minimálních požadavků, přestup na jiný typ školy.

ORGANIZACE MATURITNÍ ZKOUŠKY

Maturitní zkoušku skládají žáci po úspěšném absolvování osmého roku studia. Maturitní zkouška se v souladu se zákonem 561/2004 Sb. v platném znění skládá ze společné a profilové části. Žák získá střední vzdělání s maturitní zkouškou, jestliže úspěšně vykoná obě části maturitní zkoušky. K maturitní zkoušce konané v jarním termínu se žáci musí přihlásit nejpozději do 1. prosince a pro podzimní termín do 25. června.

Společná část maturitní zkoušky

1. Zkušebními předměty společné části maturitní zkoušky jsou
 - a) český jazyk a literatura,
 - b) cizí jazyk, který si žák zvolí z nabídky stanovené prováděcím právním předpisem; žák může zvolit pouze takový cizí jazyk, který je vyučován ve škole, již je žákem, a
 - c) matematika.
2. Společná část maturitní zkoušky se skládá ze zkoušky z českého jazyka a literatury a druhé zkoušky, pro kterou si žák na přihlášce k maturitní zkoušce zvolí jeden ze zkušebních předmětů uvedených pod písmeny b) a c) odstavce 1. kapitoly Společná část maturitní zkoušky.
3. Zkouška ze zkušebního předmětu český jazyk a literatura a zkouška ze zkušebního předmětu cizí jazyk se skládají z dílčích zkoušek konaných
 - a) formou didaktického testu,
 - b) formou písemné práce a
 - c) ústní formou před zkušební maturitní komisí.
4. Zkouška ze zkušebního předmětu matematika se koná formou didaktického testu. Didaktickým testem se v souladu se zákonem 561/2004 Sb. v platném znění rozumí písemný test, který je jednotně zadáván a centrálně vyhodnocován, a to způsobem a podle kritérií stanovených prováděcím právním předpisem (vyhláškou MŠMT).
5. Žák se může ve společné části přihlásit až ke dvěma nepovinným zkouškám z předmětů podle odstavce 1. písm. b) a c) kapitoly Společná část maturitní zkoušky. Ostatní náležitosti Společné části maturitní zkoušky upravuje a stanovuje zákon 561/2004 Sb. (zejména §77 - §78a) a prováděcí právní předpisy.

Profilová část maturitní zkoušky

1. Profilová část maturitní zkoušky se na Gymnáziu Přírodní škola koná z 2 povinných zkoušek a nejvýše dvou zkoušek nepovinných.

2. Ředitel školy pro každý rok, ve kterém se na Gymnáziu Přírodní škola koná maturitní zkouška, určí formou vyhlášky nabídku povinných a nepovinných zkoušek, včetně formy a témat těchto zkoušek. Nabídku nepovinných a povinných zkoušek stanoví ředitel školy nejpozději 7 měsíců před konáním první zkoušky profilové části maturitní zkoušky.
3. Na Gymnáziu Přírodní škola jsou povinné a nepovinné zkoušky profilové části maturitní zkoušky nabízeny zpravidla z následujících předmětů:

a. anglický jazyk b. německý jazyk c. ruský jazyk d. matematika e. fyzika	f. chemie g. biologie h. dějepis i. zeměpis j. základy společenských věd
---	--
4. Žák si z nabídky stanovené pro aktuální školní rok volí dva předměty k povinné zkoušce profilové části maturitní zkoušky tak, že:
 - (i) pokud volí cizí jazyk, musí to být jiný jazyk, než ten, z kterého skládá povinnou zkoušku společné části;
 - (ii) pokud volí ve společné části maturitní zkoušky jiný předmět, než cizí jazyk, musí povinně zvolit jako jednu z povinných zkoušek profilové části cizí jazyk
 - (iii) pokud volí ve společné části maturitní zkoušky matematiku, nemůže volit matematiku jako povinnou zkoušku v profilové části maturitní zkoušky.
5. Žák si z nabídky stanovené pro aktuální školní rok může zvolit maximálně dva předměty k nepovinné zkoušce profilové části maturitní zkoušky tak, že:
 - (i) pokud volí cizí jazyk, musí to být jiný jazyk, než ten, z kterého skládá povinnou zkoušku společné části a povinnou zkoušku profilové části;
 - (ii) pokud volí ve společné části maturitní zkoušky matematiku, nemůže volit matematiku jako nepovinnou zkoušku v profilové části maturitní zkoušky.
6. Povinné a nepovinné zkoušky profilové části maturitní zkoušky se zpravidla konají formou ústní zkoušky před zkušební komisí.
7. Profilová část maturitní zkoušky je veřejná (s výjimkou zkoušek konaných formou písemné zkoušky a jednání zkušební maturitní komise o hodnocení žáka)
8. Žák vykoná úspěšně profilovou část maturitní zkoušky, pokud úspěšně vykoná všechny povinné zkoušky, které jsou její součástí.

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

Hlavní prvky výchovně vzdělávacího systému Gymnázia Přírodní škola²

- 1) Malý, vzájemně provázaný kolektiv školy.**
- 2) Studijní výjezdy, časté společné pobyty celého školního kolektivu mimo Prahu.**
- 3) Maximální zapojení studentů do organizace a života školy (samospráva, lektorské praxe). Možnost volby v rámci jednotlivých činností a programů i podílu na rozhodování o věcech celku pro každého člena komunity.**
- 4) Specifický systém zkoušení a hodnocení (podmínky a zápočty) vedoucí k tomu, že student si sám do značné míry stanovuje konkrétní cestu dosažení výchovně - vzdělávacích cílů a stává se aktivním činitelem svého vlastního formování.**
- 5) Komplexní výzkumné a tvůrčí projekty vázané na malé věkově smíšené skupiny vyžadující maximální podíl práce dětí v rámci samostatně zvoleného tématu (expedice, umělecké projekty).**
- 6) Individuální přístup ke studentům.**

Výchovné a vzdělávací strategie jsou jednotlivě detailněji rozebrány v textech na následujících osmi stranách.

² Výchovně vzdělávací systém Gymnázia Přírodní škola podrobně popisuje kniha *Přírodní škola – Cesta jako cíl*, kterou u příležitosti patnáctého výročí školy napsal její zakladatel a dosavadní ředitel Mgr. František Tichý.

ad 1) Velikost školy, organizační struktura, komunitní ráz

Velikost školy je základním předpokladem pro vytvoření a udržení komunitního rázu školy, kde se vztahy neodvíjí od sociálních rolí a informace nejdou od rozhlasu do pléna, ale od srdce k srdci. Školní kolektiv, kde každý je sám sebou a ne jménem nebo dokonce číslem, kde se učitelé společně se studenty snaží vytvářet autentické společenství, dává celému projektu Přírodní školy smysl a vnitřní sílu. Optimální počet je proto mezi čtyřiceti a šedesáti studenty, maximum je sedmdesát studentů v celé škole. Při reálném počtu 12 – 25 studentů v každé třídě jsou ve škole maximálně čtyři třídy. Prima je otvírána průměrně jedenkrát za dva roky.

Organizační prvky sloužící k zachování komunitního rázu Gymnázia Přírodní škola

- *Společné ranní shromáždění* – čtvrt hodinové společné setkání všech studentů a vyučujících před začátkem výuky. Cílem je naladění do nového dne i zprostředkování aktuálních informací.
- *Výuka a další činnosti probíhající ve věkově smíšených skupinách* v rámci projektových dní (pravidelně každou středu), studijních výjezdů, badatelských a umělecko-výchovných projektů. Skupiny se konstituuji v rámci určitého úkolu, činnosti nebo akce. V jejich čele stojí buď volený, nebo jmenovaný student, který skupinu, ve spolupráci se supervizorem z řad pedagogů, vede a zodpovídá za její práci.
- *Krátkodobé i dlouhodobé pobyty školního kolektivu mimo Prahu* (viz **ad 2**).
- *Dobrovolné akce* – probíhají ve volném čase studentů (např. letní putovní, vodácký tábor, sobotní výlety, dobrovolné návštěvy v Dětském domově v Pyšelicích, občanské sdružení Laguna) a jsou určeny pro zájemce ze všech tříd. Společné zážitky, zábava, ale také praktická realizace činností, které mají význam pro druhé lidi, pro ochranu přírody nebo život okolní společnosti, vedou na jedné straně k posilování soudržnosti a sebedůvěry, na straně druhé k překonávání egocentrismu, skupinové malosti a elitářství.
- *Patroni, imatrikulace a úvodní soustředění studentů primy* – každému studentovi primy je přidělen patron z řad studentů vyšších ročníků, aby mu pomáhal, chránil ho a tlumočil jeho problémy v rámci školního kolektivu. Zároveň musí každý nový student splnit sedm tradičních úkolů, převážně tábornického charakteru, které mají jakousi iniciační funkci. Za splnění alespoň šesti úkolů ze sedmi dítě obdrží studentský průkaz a po slavnostní imatrikulaci i právo podílet se na činnosti samosprávy, plnění podmínek v rámci školního systému. Student se tak formálně stává plnohodnotným členem školní komunity. Koncem září se koná ještě speciální víkendové soustředění všech studentů primy, na jehož přípravě se podílejí kromě pedagogů také starší studenti. Jeho cílem je upevnění rodícího se třídního kolektivu, vzájemné poznání dětí a rozvoj jejich schopnosti spolupracovat.
- *Třídy, kruhy, třídnické hodiny* – základní organizační jednotkou na Gymnázium Přírodní škola jsou třídy. Každá třída je však ještě dále rozdělena na tzv. *kruhy*, tři až pět skupin přibližně po pěti žácích. Do kruhů jsou žáci rozděleni na začátku studia a zhruba jednou za dva až tři roky se jejich složení změní. Každá třída má třídního učitele, s nímž se pravidelně schází v rámci třídnických hodin i individuálních konzultací. Kromě každodenních organizačních záležitostí mají třídní učitelé významnou roli při realizaci průřezového tématu *Osobnostní a sociální výchova* (viz níže).
- *Komplexní systém hodnocení* (viz *Hodnocení studentů a autoevaluace školy*)
- *Setkávání s bývalými studenty a absolventy školy* – v rámci školních výjezdů, jejichž organizaci pomáhají zajistit absolventi školy, nebo dobrovolných či společenských akcí pořádaných školou (např. putování na Říp, maturitní ples) se mohou žáci setkávat s bývalými členy školní komunity, hledat mezi nimi své vzory, uvědomovat si, že jsou součástí živého společenství, které přesahuje hranice školy.

ad 2) Studijní výjezdy – krátkodobé a dlouhodobé pobyty školního kolektivu mimo Prahu

Šestkrát až sedmkrát za školní rok opouštějí žáci a učitelé Gymnázia Přírodní škola zhruba na týden školní budovu a vydávají se na jeden z tzv. studijních výjezdů. Každý výjezd má své zvláštní výchovně vzdělávací cíle, jež vycházejí nejen z výchovně vzdělávacích potřeb studentů, ale reagují také na konkrétní situaci dané fáze kalendářního roku a prostředí regionu, v němž se odehrávají. K propojení vzdělávacích výstupů, jež jsou prostřednictvím činností na studijních výjezdech realizovány, s běžnou výukou je v některých případech využíváno mimo jiné výjezdové portfolio (viz např. Energetika).

Přehled a základní charakteristika studijních výjezdů Gymnázia Přírodní škola

- **Úvodní výjezd** – pětidenní putování na začátku školního roku. Cíle: 1) neformální obnovení osobních vazeb v rámci školního kolektivu, 2) společně naladění na nový školní rok, 3) poznávání zajímavých míst v Čechách a na Moravě, 4) zvýšení fyzické kondice. Formy: pěší a vodní turistika, popř. cyklistika; odborné exkurze (chráněné krajinné oblasti, památkové objekty, muzea, galerie apod.), táboření, společná četba na pokračování, aktivity zaměřené na komunikační dovednosti a rozvoj sebepoznání. (PT *Osobnostní a sociální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Environmentální výchova*; dále viz *Učební osnovy*)
- **Podzimní výjezd** – týdenní vzdělávací pobyt pořádaný koncem října nebo v první polovině listopadu. V některých případech míří do regionu, kde se na závěr předchozího školního roku konala tzv. Expedice (viz níže). Cíle: 1) tematicky zaměřené projektové vyučování realizované buď po třídách, nebo ve věkově smíšených skupinách, 2) veřejné prezentace výsledků badatelských projektů, jež vznikly v rámci Expedice, tzv. obhajoby. Prezentace probíhají na školách dotčeného regionu nebo na školách, které o obhajoby projeví zájem (pražská gymnázia, ZŠ apod.). Formy: projektové vyučování, odborné exkurze atd. (PT – realizace různých tematických celků průřezových témat, dále viz *Učební osnovy*)
- **Zimní výjezd, lyžařský kurz, umělecko-výchovné projekty** – jde o týdenní pobyt na horách pořádaný v průběhu ledna. V některých letech může být realizace umělecko-výchovných projektů přesunuta na podzimní výjezd. Cíle: 1) zimní sporty (jednou za tři roky lyžařský výcvik, v ostatních letech rekreační formou), 2) realizace umělecko-výchovných projektů. Formy: sjezdové lyžování, snowboarding, jízda na běžkách; nácvik divadelního či hudebního vystoupení, natáčení filmu, kurz malby/kresby apod. (viz *Učební osnovy Tělesná výchova, Umění a kultura; PT Mediální výchova*).
- **Jarní výjezd** – čtyřdenní vzdělávací pobyt organizovaný na přelomu března a dubna. Bývá převážně organizován jako intenzivní zdravotnický kurz. Cíle: 1) kvalitní poskytování laické první pomoci, 2) realizace vybraných tematických okruhů předmětu Biologie, Chemie a Výchovy ke zdraví (viz *Učební osnovy*). Formy: výuka a praktický nácvik první pomoci, debata s odborníky, situační závod, lektorská praxe apod. (PT *Osobnostní a sociální výchova*). Studenti sexty (zpravidla) mívají v tomto termínu samostatný výjezd *Energetika ČR*. Cíle: 1) detailní seznámení se surovinovou základnou české energetiky, s provozy, které energetiku doprovází (důlní díla, objekty elektráren, sanace, rekultivace ad.), s problémy, možnostmi a novinkami v tomto oboru, 2) realizace vybraných tematických okruhů předmětu Chemie, Fyzika, Zeměpis, ZSV (viz *Učební osnovy*). Formy: návštěva a prohlídka souvisejících lokalit pod vedením odborníků, většinou dlouholetých zaměstnanců, debaty s odborníky a samostatná příprava studentů – tematické přednášky formou peer to peer. (PT *Environmentální výchova*).
- **Výjezd „Paseka”** – týdenní táboření spojené s poznáváním přírody a životem v dobrovolné skromnosti. Koná se většinou na přelomu dubna a června. Cíle: 1) zajištění základních životních potřeb ve skromných podmínkách přírodního tábořiště, 2) realizace vybraných tematických okruhů z předmětů Biologie a Zeměpis, (viz *Učební osnovy*), 3) realizace různých tematických celků průřezových témat *Environmentální výchova a Osobnostní a sociální výchova* Formy: táboření, praktická cvičení z Biologie a Zeměpisu

(určování rostlin, živočichů, souhvězdí atd. ve volné přírodě; orientace, meteorologie), zajištění běžného života (zpracování dřeva, příprava pokrmů atd.).

- *Expedice* – nejdůležitější a nejrozsáhlejší pedagogicko-výzkumný projekt Gymnázia Přírodní škola. Koná se každoročně, vždy od posledního květnového týdne do konce června. Prezentace výsledků se uskutečňují během podzimu následujícího školního roku (viz *Podzimní výjezd* a zejména viz **ad 5**)
- *Mimořádné výjezdy* – za příhodných okolností se může v průběhu školního roku uskutečnit ještě mimořádný výjezd, jehož cíle i organizační formy se odvíjí od konkrétní situace, nicméně vždy vycházejí z výchovně vzdělávací strategie školy.

ad 3) Studentská (žakovská) samospráva, zapojení žáků do organizace a života školy

Protože na Přírodní škole se v rámci většiny aktivit intenzivně setkávají žáci nižšího stupně se staršími studenty stupně vyššího a protože o většině věcí, které se žáků nebo studentů týkají, rozhodují ve smíšeném shromáždění, jsou orgány žakovské/studentické samosprávy pojmenovány z praktických důvodů jednotně a to terminologií z vyššího stupně, která běžně operuje se slovem student. Proto se dále v textu rozumí slovy studentská samospráva, studentská rada apod. orgán, ve kterém jsou zastoupeni jak žáci nižšího stupně, tak studenti stupně vyššího.

Studentská samospráva je jedním z nejdůležitějších prvků výchovně vzdělávacího systému Gymnázia Přírodní škola. A vzhledem k tomu, že školní kolektiv má spíše rysy komunity než organizace, je také studentská samospráva velmi úzce spojena s jeho dynamickým vývojem. Její hlavní orgán tvoří v současné době tzv. studentská rada.³ V nižším stupni jsou žáci ve třídách rozděleni do třech malých skupin, tzv. „kruhů“. Každý z těchto kruhů volí jednoho zástupce do studentské rady. Ve vyšším stupni volí celá třída tři zástupce do studentské rady. Je tak zajištěno, že každá třída má v radě tři zástupce a zároveň se bere ohled na odlišné věkové kategorie.

Funkční období rady je předmětem domluvy. Nejčastěji funguje rada ve stejném složení celý rok. Rada se schází podle potřeby, zpravidla jednou za měsíc, a její jednání je otevřené i pro nečleny rady, pokud rada nerozhodne jinak. Hlasovat ale mohou pouze členové rady. Podle potřeby se rada schází i na výjezdech.

Pokud je to možné, jsou jednáním rady přítomni i vyučující a nastíněné problémy se řeší konsenzem. Snahou je, aby nedocházelo k pouhému přenášení žáky a studenty nastíněných problémů do pedagogické rady a zpět do tříd.

Další formy zapojení žáků do organizace a života školy

- podíl na plánování, přípravě a organizaci studijních výjezdů, školních akcí a projektů
- lektorská praxe, zapojení starších studentů do výuky a zkoušení mladších žáků
- patroni (viz výše)
- zpětná vazba učitelům a škole (viz níže)

ad 4) Plnění studijních povinností – podmínkový systém, zápočtové předměty, kredity, závěrečná písemná práce

Prvním předpokladem na cestě k sebevýchově je emancipace mladého člověka v oblasti práv a možností, ale i povinností a zodpovědnosti. Druhým předpokladem je vytvoření organizačního systému, který mu umožní samostatné rozhodování, volbu individuální cesty a zajistí krátkodobou zpětnou vazbu reflektující důsledky jeho rozhodnutí. Plnění studijních povinností na Gymnáziu Přírodní škola je součástí takového systému na úrovni vzdělávání.

³ Do roku 2005 existující systém školní samosprávy přestal vyhovovat a proto bylo přistoupeno k jeho reformě. Součástí vzdělávání je i řízení samosprávy a systém bude tedy úpravami procházet i v dalších letech v závislosti na aktivitách studentů.

Hlavní prvky organizačního systému směřujícího k rozvoji sebevýchovy v oblasti vzdělávání

- *Diferenciace systému hodnocení* – podle cílového zaměření jsou na Gymnáziu Přírodní škola z hlediska hodnocení vyučovací předměty rozděleny do tří základních skupin. V první skupině jsou předměty, kde učitelé používají tradiční klasifikační stupnici (známky od 1 do 5). Do této skupiny patří český jazyk, cizí jazyky a matematika. Ve druhé, největší skupině jsou předměty, jež využívají tzv. podmínkový systém. Třetí skupinu tvoří tzv. zápočtové předměty (např. Tělesná výchova, Umění a kultura, viz *Učební osnovy, Hodnocení žáků a autoevaluace školy*)
- *Podmínkový systém* – podrobně charakterizován níže.
- *Kreditní systém* – umožňuje ocenit osobnostní kvality studentů, jejich kreativitu, přínos pro školní kolektiv, účast na dobrovolných akcích či prospěšnou činnost mimo školu, včetně hlubšího zájmu v některém oboru. Kredity pak mohou studenti nahradit splnění některých studijních povinností v rámci podmínkového systému (viz *Hodnocení studentů a autoevaluace školy*).
- *Závěrečná profilová práce* – předpokladem uzavření klasifikace v rámci předmětu Základy společenských věd v sedmém ročníku vyššího stupně gymnázia a tedy i plynulého postupu k maturitě v ročníku osmém na Gymnáziu Přírodní škola je vypracování a obhajoba závěrečné profilové práce výzkumného nebo tvůrčího charakteru. Téma práce si student volí podle svých zájmů a odborného zaměření. V prvním pololetí 6. ročníku žáci představí a obhájí téma a záměr své práce (v případě zájmu mohou žáci téma obhajovat již v prvním pololetí 5. ročníku). Poté je práce formálně zadána a studentovi je přidělen vedoucí práce z pedagogického sboru. Žáci by však měli využívat dalších odborných konzultantů mimo školu. Práci žáci odevzdávají v sedmém ročníku na konci prvního podmínkového období, nebo v dalším náhradním termínu, a jsou na jejím základě klasifikováni v tomto ročníku v rámci předmětu Základy společenských věd. Hodnocení písemné práce probíhá podle stanovených kritérií týkajících se způsobu vypracování práce a jejího odevzdání. Po obdržení odborných oponentských posudků připravují žáci obhajobu. První kolo obhajob probíhá zpravidla v únoru, další pak na jaře školního roku, kdy student práci odevzdal. Formální náležitosti zpracování i hodnocení práce a obhajob se řídí předem danými kritérii.

Podmínkový systém

Většina vyučovacích předmětů na Gymnáziu Přírodní škola pracuje v tzv. podmínkovém systému. Vyučující těchto předmětů rozpracovávají vzdělávací obsah předmětu, tj. očekávané výstupy a učivo, do tzv. podmínek. Na začátku školního roku pak všichni studenti obdrží písemný seznam podmínek, které jsou v jednotlivých předmětech předpokladem zvládnutí daného ročníku (viz *Učební osnovy*). Podmínky pro daný předmět jsou podle svého charakteru dále rozčleněny na dva až tři typy (A, B a C).

- **Podmínky typu A** odpovídají v podstatě rozpracování vzdělávacího obsahu pro daný ročník do tematických celků a okruhů a jsou zaměřeny především na osvojení učiva v kognitivní doméně. Aby bylo zajištěno, že si student osvojí všechny podstatné znalosti, jsou podmínky rozděleny na povinné (základní znalosti, celkový přehled) a nepovinné. Poté, co je určité téma v rámci výuky (vyučovací hodina, projektový den, studijní výjezd apod.) probráno, má student možnost si jeho zvládnutí ověřit (písemný test, ústní zkoušení, závěrečná zpráva o projektu apod.), tj., může si „splnit“ danou podmínku.

- **Podmínky typu B** se zaměřují na osvojování praktických dovedností spojených s daným předmětem (např. určování přírodnin, práce s mapou, orientace na hvězdné obloze, účast na praktických cvičeních realizovaných v rámci výuky a odevzdání protokolů, kvalitní vedení sešitu ad.) nebo na praktické úkoly realizované mimo rámec běžné výuky (např. vytvoření nástěnného schématu, počítačové prezentace nebo animace pro potřeby výuky, vlastní pozorování ad.). Tyto podmínky si studenti mohou plnit buď při vhodných příležitostech (např.

studijní výjezdy, praktická cvičení v rámci projektového dne) nebo formou domácí přípravy (např. výroba schématu, četba odborné literatury a zpracování recenze).

- **Podmínky typu C** jsou pouze v některých předmětech. Jejich smyslem je, aby měli studenti prostor samostatně nastudovat (většinou z více zdrojů) téma, které je v souvislosti s výukou hlouběji zajímavé a jež má interdisciplinární charakter, a prohodit si o něm s vyučujícím. Diskuze o nastudovaném tématu probíhá s vyučujícím během konzultací, příp. může student prezentovat informace, které zjistil, i na některé z vyučovacích hodin. Podmínky typu C vytvářejí prostor zejména pro odbornou profilaci studentů a vycházejí vstříc vzdělávacím potřebám mimořádně nadaných studentů.

Konkrétní podoba podmínek vždy závisí na předmětu a vyučujícím. Důležité však je, aby se podmínkový systém realizoval jako systém jasných kroků a rozsah požadovaných znalostí, dovedností i činností a byl přesně definován. A to nejen v rámci daného předmětu, ale také v rámci jednotlivých fází školního roku. Jinak řečeno, každý žák musí vědět, kolik podmínek a případně jaké podmínky je třeba ke konkrétnímu datu splnit, a jak a kdy si je může splnit.

Pokud jsou tyto předpoklady splněny, stane se podmínkový systém skutečným prostředkem na cestě k převzetí odpovědnosti za vlastní vzdělávání ze strany žáka. Žák se stává aktivním činitelem v procesu osvojování a ověřování znalostí. Na něm je, aby si zorganizoval a naplánoval plnění podmínek v jednotlivých předmětech, zvolil si, jakým způsobem si potřebný počet podmínek splní, udělal si čas na ústní zkoušky. Navíc princip úspěšné zkoušky (tzn. že podmínka je splněna teprve tehdy, když žákův výkon odpovídá alespoň minimálnímu zvládnutí daného tématu nebo úkolu) a možnost opravovat si již splněné podmínky (tzn. zlepšovat svůj výkon) ještě posilují osobní odpovědnost žáka za výsledky své práce a stimulují jej k dosahování lepších výsledků.

O hodnocení v rámci podmínkového systému podrobně pojednává kapitola Hodnocení výsledků vzdělávání žáků.

ad 5) Komplexní výzkumné a tvůrčí projekty, projektové dny, střednědobé tematické projekty

Komplexní výzkumné a tvůrčí projekty, tj. Expedice a umělecko-výchovné projekty, představují ve výchovně vzdělávacím systému Gymnázia Přírodní škola nejvýznamnější prvek autentického učení. Projekty jsou koncipovány s důrazem na tvorbu nových kvalit a realizaci činností, které mají smysl samy o sobě, mají význam pro druhé lidi, pro ochranu přírody nebo život okolní společnosti. Znalosti, dovednosti nebo zkušenosti studentů přestávají být cílem, ale stávají se prostředky směřujícími k naplnění badatelských či tvůrčích cílů, stávají se prostředky smysluplné seberealizace.

Expedice

Nejdůležitější a nejrozsáhlejší pedagogicko-výzkumný projekt v systému Gymnázia Přírodní škola představuje tzv. Expedice. Koná se každoročně, vždy od posledního květnového týdne do konce června. Prezentace výsledků badatelských projektů, které v rámci čtrnáctidenního terénního výzkumu (první dva týdny v červnu) studenti realizují, probíhají na podzim následujícího školního roku. Na projektu se podílí všichni studenti i vyučující.

Příprava, průběh a uzavření Expedice – fáze projektu

- *Výběr destinace pro realizaci terénního výzkumu* – cílový region je vybírán zhruba rok před Expedicí, výběru se účastní studenti i pedagogové. Obecně lze říci, že jsou voleny typy oblastí, kde je výhodou značný badatelský potenciál jak v rámci přírodních, tak společenských věd, a oblastí, v nichž lze výzkumné i tvůrčí projekty tematicky zaměřit (např. změny regionu v důsledku živelné katastrofy apod.)
- *Výběr témat studentských badatelských projektů* – základní tematické okruhy výzkumných (hydrologický, biologický, krajinně ekologický, historický, sociologický, památkový, etnografický) a tvůrčích (výtvarný, dokumentární) projektů jsou každoročně obměňovány

a doplňovány podle zájmu a zaměření studentů či pedagogů, resp. podle možností dané destinace či ústředního tématu Expedice.

- *Vytváření výzkumných skupin, rozdělení studentů* – předpokladem pro plnohodnotnou účast na Expedici je splnění studijních povinností v rámci školního roku (viz *Hodnocení žáků a autoevaluace školy*). Koncem května daného školního roku vypíše ředitel školy seznam zaměření expedičních skupin a studenti se podle své volby zapisují do dvou z nich, preferovanou volbu zvýrazní. Základem každé skupiny jsou studenti, kteří mají o práci příslušného zaměření zájem (často pracují na podobném tématu i několik let za sebou) a věnují se přípravě výzkumů, většinou ve spolupráci s příslušným pedagogem, i několik měsíců před Expedicí, často ve svém volném čase. Ostatní jsou zařazeni rozhodnutím ředitele školy podle dvou základních kritérií: individuálního zájmu a věku studenta. Cílem je vytvořit sedm až osm věkově smíšených skupin s optimálním počtem 5 až 10 členů.
- *Odborné patronáty, vedení výzkumných a tvůrčích skupin* – vedení skupin a jejich odborná a organizační garance představují jeden z nejdůležitějších, ale i nejkomplikovanějších faktorů celé Expedice. Primární důraz je kladen na co největší samostatnost studentů při zajištění co nejvyšší odbornosti (zejm. z hlediska osvojení stylu myšlení, proniknutí do vnitřní logiky daného oboru, komplexního pojetí výzkumného úkolu). Na základě tohoto cíle byl vytvořen následující model.
 - Vedoucím skupiny je některý ze studentů, obvykle ze starších ročníků, který má již s prací v oboru i na Expedici určité zkušenosti a má v kolektivu přirozenou autoritu. Je buď zvolen skupinou, nebo vybrán pedagogem. Zastupuje skupinu na tzv. Radě expedice (viz níže), zodpovídá za průběh výzkumů, dosažení cílů i zpracování výzkumných zpráv. Míra jeho pravomocí záleží na důvěře, kterou dostane od členů své skupiny a garanta z řad pedagogů. Společně s pedagogem plánují postup prací, udělují úkoly, motivují členy a navrhují hodnocení účasti jednotlivých členů na práci expediční skupiny.
 - Každá skupina má dále odborného konzultanta, v některých případech pedagoga, často však externího odborníka z řad studentů nebo pracovníků vysokých škol, muzeí, místních znalců apod. S ním konzultovány jsou jednotlivé fáze výzkumu či tvůrčího projektu (tvorba cílů a metodiky, zpracovávání a interpretace výsledků apod.). Odborný konzultant přímo nezodpovídá za výsledek práce, jeho vliv je především v oblasti odborné.
 - Pedagogický dozor skupiny se v některých případech překrývá s odborným konzultantem. Není vedoucím skupiny ve smyslu přímého řízení. Jeho úkolem je společně se studenty se na výzkumu či tvůrčí práci podílet, ale jen do té míry, aby nepřevzal veškerou iniciativu. Jde o to studenty doprovázet na jejich cestě, motivovat je i usměrňovat. Pedagog musí umět pracovat se skupinovou dynamikou a pochopitelně zajistit studentům bezpečné prostředí, zejména při pobytu a práci v terénu.
- *Zajištění materiálně technického zázemí* – předpokládá zajištění takových materiálních, bezpečnostních, hygienických i psychosociálních podmínek, které umožní všem účastníkům Expedice soustředění na realizaci badatelských a tvůrčích cílů.
- *Příprava výzkumů, resp. tvůrčích aktivit* – začíná, pokud je to možné, s několika měsíčním předstihem (viz Vytváření výzkumných skupin). Po ustanovení expedičních skupin dochází k formulaci cílů, stanovení metodických postupů, rozdělení dílčích úkolů. Obvykle týden před zahájením terénní části Expedice probíhá nácvik výzkumných metod v Praze nebo jejím okolí, studium odborné literatury a pramenů dostupných v pražských institucích, zajištění mapových podkladů apod. Studenti si také připravují výzkumné nástroje (tabulky, dotazníky atd.) a technické a materiální vybavení (audiovizuální technika, notebooky, výtvarné potřeby). Na závěr přípravného týdne se koná studentská konference, kde zástupci jednotlivých skupin seznamují ostatní se svými cíli, smyslem a metodikou práce. Celková organizace a koordinace přípravného týdne, terénní fáze i první fáze zpracování výsledků Expedice je v kompetenci tzv. Rady Expedice, jež je tvořena vedoucími expedičních skupin a členy pedagogického sboru, kteří se Expedice účastní.

- *Terénní část Expedice* – trvá dva týdny a v jejím průběhu realizují jednotlivé expediční skupiny své badatelské nebo tvůrčí činnosti vedoucí k dosažení vytčených cílů. Expediční skupiny pracují samostatně pod vedením studentských vedoucích při zajištění odborného dohledu a pedagogického dozoru (viz výše) podle předem stanoveného plánu. O průběhu a předběžných výsledcích své práce se skupiny vzájemně informují prostřednictvím Rady Expedice a na konferenci, jež se koná již v průběhu terénní části Expedice. Velký důraz je kladen právě na průběžnou interpretaci zjištěných údajů a vzájemnou komunikaci skupin ohledně interdisciplinárních souvislostí jejich výzkumů či tvůrčích aktivit.
- Po návratu do Prahy studenti přepisují data získaná v terénu do elektronické podoby, vyhodnocují je a interpretují, formulují odpovědi na položené otázky, hodnotí, zda dosáhli stanovených cílů, tvoří první verze výzkumných zpráv, vč. tabulek, grafů a fotodokumentace a připravují první veřejné prezentace svých prací. Prezentace probíhají na konci června (zpravidla den před předáváním vysvědčení) a jsou určeny rodičům a širšímu publiku z řad bývalých studentů a absolventů školy. Druhá fáze zpracování výsledků Expedice se odehrává na podzim dalšího školního roku (především v rámci projektových dnů) a je zaměřena na dokončení výzkumných zpráv a přípravu materiálů pro potřebu veřejné prezentace výzkumných a tvůrčích projektů na veřejnosti (články do časopisu, obrazová dokumentace apod.).
- *Veřejné prezentace výsledků* – je stejně důležitá fáze projektu jako všechny předchozí. Završuje úsilí studentů a pedagogů Přírodní školy a poskytuje výsledky mj. obyvatelům regionu, jenž se stal pro Expedici cílovou destinací. Je také prostředkem pro vyjádření poděkování všem, kteří studentům při realizaci výzkumných a tvůrčích projektů pomohli. Veřejná prezentace má několik základních forem:
 - *Časopis*, jenž stručně informuje o průběhu a výsledcích Expedice, shrnuje zážitky a dojmy studentů a přináší seznam všech, kdo na Expedici participovali, případně i poděkování těm, kteří byli studentům nápomocni. Texty jsou doplněny studentskými kresbami a fotografiemi. Vychází v nákladu od 500 do 1500 ks, (náklady na vydání hradí škola) a je zdarma distribuován v cílové oblasti (zejm. do škol, muzeí, knihoven, archivů, na místní úřady apod.). Část nákladu zůstává škole v archivu a pro propagační účely.
 - *Výzkumné zprávy a projektové výstupy* všech expedičních skupin jsou zálohovány v elektronické podobě (formát PDF, zveřejnění na webových stránkách školy) a distribuovány zájemcům z řad vzdělávacích a kulturních institucí cílového regionu.
 - *Obhajoby*, tj. ústní veřejné prezentace, probíhají na základních a středních školách buď v cílovém regionu nebo na školách, které o prezentaci projeví zájem. Prezentace (někdy také obhajoby) probíhají v některých letech v průběhu Podzimního výjezdu (viz výše) nebo během října mimo výjezdy (záleží na celkové koncepci daného školního roku). Prezentace probíhají na více školách několik dní za sebou. Zástupci expedičních skupin se v jednotlivých dnech střídají, délka vystoupení každé skupiny se i s diskuzí pohybuje mezi deseti a patnácti minutami. Po každém bloku vystoupení následuje zpětná vazba ze strany doprovázejícího pedagoga i studentů navzájem. V některých případech probíhají prezentace i v institucích, pro které mají výsledky výzkumů podstatný význam. Závěrečná ústní prezentace probíhá obvykle na Pedagogické fakultě UK v rámci didaktického semináře. Výstupem těchto prezentací je podrobná písemná zpětná vazba, kterou studenti fakulty připraví pro studenty Gymnázia Přírodní škola. Tato zpráva bývá cenným východiskem dalších prací a jejich prezentací.
 - *Výstava*, představující výsledky výzkumných a tvůrčích projektů je připravována zpravidla formou posterů, které jsou umístěny na veřejném prostranství v daném regionu (např. městský úřad, kulturní centrum apod.). Tyto postery jsou obvykle po skončení výstavy uloženy ve škole a slouží k dalším propagačním účelům. Výstava však není realizována při každé Expedici, ale pouze tehdy, pokud jsou k dispozici vhodné prostory a termíny.

Umělecko-výchovné projekty

Umělecko-výchovné projekty tvoří jistou protiváhu důrazu na empirické poznávání a racionalitu výzkumných a vzdělávacích aktivit. Jejich cílem je umožnit studentům rozvoj fantazie a kreativity, vytvořit jim prostor pro vlastní uměleckou tvorbu. Projekty se realizují zpravidla na týdenním výjezdu (viz výše Zimní výjezd). Výjezdu předchází přípravná fáze, kdy se z prvotních nápadů rodí zaměření jednotlivých projektů, připravují se podklady a materiál, ustanovují realizační týmy. Naopak po výjezdu následuje období dokončování a veřejné prezentace výsledků projektů. Podrobně viz učební osnovy *Umění a kultura*.

Projektové dny, střednědobé tematické projekty

Realizace komplexních výzkumných a tvůrčích projektů ve věkově smíšených skupinách by nebyla možná a už vůbec ne úspěšná bez metodické přípravy studentů na tento typ práce. V rámci pravidelných projektových dní, zpravidla každou středu, mohou být studenti rozděleni do skupin, jež se zabývají různými dílčími úkoly a činnostmi. Projekty realizované v rámci projektových dní i jejich organizační formy jsou velmi různorodé. Mohou být tematicky spojené se vzdělávacím obsahem konkrétního vyučovacího předmětu nebo využívat interdisciplinární přístup. V jejich rámci jsou realizovány tematické okruhy průřezových témat. Projektové dny slouží také k nácviku výzkumných metodických postupů či využívání výzkumných nástrojů, které studenti využívají během terénní části Expedice.

Zvláštní typ tvoří střednědobé tematické projekty, které se většinou odehrávají v několika projektových dnech – vytvářejí tematický cyklus, jehož součástí jsou odborné přednášky a exkurze, návštěva muzejních expozic či tematických výstav apod. Studenti v průběhu cyklu zpracovávají dílčí úkoly, jež slouží k celkovému hodnocení. V některých případech je cyklus zakončen závěrečnou písemnou prací nebo souhrnným testem apod.

ad 6) Individuální přístup ke studentům

Výchovně vzdělávací systém Gymnázia Přírodní škola umožňuje zohlednění individuálních vzdělávacích potřeb všech studentů. Jedním z prvků, který tuto možnost podporuje, jsou individuální konzultace, které pedagogové studentům poskytují. Konzultace probíhají buď neformálně, zejména v rámci volného času na studijních výjezdech, na školních i dobrovolných akcích, nebo formálně v rámci třídnických a konzultačních hodin. Konzultační hodiny slouží jednak k ústnímu zkoušení (zejm. v rámci podmínkových předmětů), jednak k pravidelným konzultacím, jejichž cíle jsou následující:

- na základě pravidelného osobního pohovoru reflektovat společně se studentem (případně za účasti rodičů) jeho studijní úspěchy či potíže,
- pomoci studentům při tvorbě individuálního studijního stylu a zvládnání různých učebních strategií,
- na základě výstupů a hodnocení projektů (viz *Hodnocení žáků a autoevaluace školy*) společně reflektovat studentovu schopnost sebevzdělávání a sebereflexe,
- pomoci studentům překonávat komunikační bariéry ve vztahu k vyučujícím, předcházet případným nedorozuměním (např. tím, že studenti mohou konzultovat své problémy s pedagogem, který je jim blízký nebo je mohou prezentovat ve studentské radě).

**ROZVOJ KLÍČOVÝCH KOMPETENCÍ – CELKOVÝ PŘEHLED POSTUPŮ
UPLATŇOVANÝCH NA ÚROVNI ŠKOLY**

Kompetence	Postupy
k učení	
své učení a pracovní činnost si sám plánuje a organizuje, využívá je jako prostředku pro seberealizaci a osobní rozvoj	1) individuální konzultace, třídnické hodiny, práce s portfoliem 2) podmínkový systém 3) Expedice
efektivně využívá různé strategie učení k získání a zpracování poznatků a informací, hledá a rozvíjí účinné postupy ve svém učení, reflektuje proces vlastního učení a myšlení	1) podmínkový systém 2) studijní výjezdy 3) komplexní výzkumné a tvůrčí projekty 4) lektorská praxe
kriticky přistupuje ke zdrojům informací, informace tvořivě zpracovává a využívá při svém studiu a praxi	1) výuka 2) individuální konzultace 3) komplexní výzkumné a tvůrčí projekty 4) závěrečná písemná práce
kriticky hodnotí pokrok při dosahování cílů svého učení a práce, přijímá ocenění, radu i kritiku ze strany druhých, z vlastních úspěchů i chyb čerpá poučení pro další práci	1) podmínkový systém 2) individuální konzultace 3) komplexní výzkumné a tvůrčí projekty 4) závěrečná písemná práce
k řešení problémů	
rozpozná problém, objasní jeho podstatu, rozčlení ho na části	1) školní samospráva a podíl na organizaci života školy 2) podmínkový systém 3) komplexní výzkumné a tvůrčí projekty 4) závěrečná písemná práce
vytváří hypotézy, navrhuje postupné kroky, zvažuje využití různých postupů při řešení problému nebo ověřování hypotézy	1) školní samospráva a podíl na organizaci života školy 2) komplexní výzkumné a tvůrčí projekty 3) závěrečná písemná práce
uplatňuje při řešení problémů vhodné metody a dříve získané vědomosti a dovednosti, kromě analytického a kritického myšlení využívá i myšlení tvořivé s použitím představivosti a intuice	1) podmínkový systém 2) školní samospráva a podíl na organizaci života školy 3) komplexní výzkumné a tvůrčí projekty 4) závěrečná písemná práce 5) lektorská praxe
kriticky interpretuje získané poznatky a zjištění a ověřuje je, pro své tvrzení nachází argumenty a důkazy, formuluje a obhájí podložené závěry	1) školní samospráva a podíl na organizaci života školy 2) komplexní výzkumné a tvůrčí projekty 3) závěrečná písemná práce
je otevřený k využití různých postupů při řešení problémů, nahlíží problém z různých stran	1) školní samospráva a podíl na organizaci života školy 2) komplexní výzkumné a tvůrčí projekty
zvažuje možné klady a zápory jednotlivých variant řešení, včetně posouzení jejich rizik a důsledků	1) školní samospráva a podíl na organizaci života školy 2) komplexní výzkumné a tvůrčí projekty
komunikativní	
s ohledem na situaci a účastníky komunikace efektivně využívá dostupné prostředky komunikace, verbální i neverbální, včetně symbolických a grafických vyjádření informací různého typu	1) obhajoby závěrečných písemných prací 2) veřejné prezentace výsledků komplexních výzkumných a tvůrčích projektů 3) školní samospráva
používá s porozuměním odborný jazyk a symbolická a grafická vyjádření informací různého typu	1) výuka, podmínkový systém 2) lektorská praxe

	3) obhajoby závěrečných písemných prací 4) veřejné prezentace výsledků komplexních výzkumných a tvůrčích projektů
efektivně využívá moderní informační technologie	1) výuka, podmínkový systém 2) lektorská praxe 3) obhajoby závěrečných písemných prací 4) veřejné prezentace výsledků komplexních výzkumných a tvůrčích projektů
vyjadřuje se v mluvených i psaných projevech jasně, srozumitelně a přiměřeně tomu, komu, co a jak chce sdělit, s jakým záměrem a v jaké situaci komunikuje; je citlivý k míře zkušeností a znalostí a k možným pocitům partnerů v komunikaci	1) výuka, podmínkový systém 2) lektorská praxe 3) obhajoby závěrečných písemných prací 4) veřejné prezentace výsledků komplexních výzkumných a tvůrčích projektů 5) patroni
prezentuje vhodným způsobem svou práci i sám sebe před známým i neznámým publikem	1) lektorská praxe 2) obhajoby závěrečných písemných prací 3) veřejné prezentace výsledků komplexních výzkumných a tvůrčích projektů
rozumí sdělením různého typu v různých komunikačních situacích, správně interpretuje přijímaná sdělení a věcně argumentuje; v nejasných nebo sporných komunikačních situacích pomáhá dosáhnout porozumění	1) školní samospráva 2) lektorská praxe 3) obhajoby závěrečných písemných prací 4) veřejné prezentace výsledků komplexních výzkumných a tvůrčích projektů
sociální a personální	
posuzuje reálně své fyzické a duševní možnosti, je schopen sebereflexe	1) podmínkový systém 2) individuální konzultace 3) spolupráce ve věkově smíšených skupinách (badatelské týmy, realizační týmy)
stanovuje si cíle a priority s ohledem na své osobní schopnosti, zájmovou orientaci i životní podmínky	1) podmínkový systém 2) závěrečná písemná práce
odhaduje důsledky vlastního jednání a chování v nejrůznějších situacích, své jednání a chování podle toho koriguje	1) spolupráce ve věkově smíšených skupinách (badatelské týmy, realizační týmy) 2) školní samospráva a podíl na organizaci života školy
přizpůsobuje se měnícím se životním a pracovním podmínkám a podle svých schopností a možností je aktivně a tvořivě ovlivňuje	1) podmínkový systém 2) spolupráce ve věkově smíšených skupinách (badatelské týmy, realizační týmy) 3) školní samospráva a podíl na organizaci života školy
aktivně spolupracuje při stanovování a dosahování společných cílů	1) spolupráce ve věkově smíšených skupinách (badatelské týmy, realizační týmy) 2) školní samospráva a podíl na organizaci života školy
přispívá k vytváření a udržování hodnotných mezilidských vztahů založených na vzájemné úctě, toleranci a empatii	1) komunitní ráz školy 2) velikost a organizační struktura školy 3) patroni

projevuje zodpovědný vztah k vlastnímu zdraví a k zdraví druhých	1) komunitní ráz školy 2) zdravotnický kurz a další studijní výjezdy 3) patroni
rozhoduje se na základě vlastního úsudku, odolává společenským i mediálním tlakům	1) velikost a organizační struktura školy 2) školní samospráva
občanská	
informovaně zvažuje vztahy mezi svými zájmy osobními, zájmy širší skupiny, do níž patří, a zájmy veřejnými, rozhoduje se a jedná vyváženě	1) komunitní ráz školy 2) spolupráce ve věkově smíšených skupinách (badatelské týmy, realizační týmy) 3) školní samospráva a podíl na organizaci života školy
o chodu společnosti a civilizace uvažuje z hlediska udržitelnosti života, rozhoduje se a jedná tak, aby neohrožoval a nepoškozoval přírodu a životní prostředí ani kulturu	1) školní samospráva 2) dobrovolné akce 3) Expedice
respektuje různorodost hodnot, názorů, postojů a schopností ostatních lidí	1) školní samospráva 2) dobrovolné akce 3) komplexní výzkumné a tvůrčí projekty 4) patroni
rozšiřuje své poznání a chápání kulturních a duchovních hodnot, spoluvytváří je a chrání	1) komplexní výzkumné a tvůrčí projekty 2) dobrovolné akce 3) podíl na organizaci života školy 4) závěrečná písemná práce
promýšlí souvislosti mezi svými právy, povinnostmi a zodpovědností; k plnění svých povinností přistupuje zodpovědně a tvořivě, hájí svá práva i práva jiných, vystupuje proti jejich potlačování a spoluvytváří podmínky pro jejich naplňování	1) školní samospráva a podíl na organizaci života školy 2) dobrovolné akce 3) závěrečná písemná práce 4) patroni
chová se informovaně a zodpovědně v krizových situacích a v situacích ohrožujících život a zdraví, poskytne ostatním pomoc	1) zdravotnický kurz a další studijní výjezdy 2) lektorská praxe
posuzuje události a vývoj veřejného života, sleduje, co se děje v jeho bydlišti a okolí, zaujímá a obhájí informovaná stanoviska a jedná k obecnému prospěchu podle nejlepšího svědomí	1) školní samospráva a podíl na organizaci života školy 2) dobrovolné akce 3) závěrečná písemná práce
k podnikavosti	
cílevědomě, zodpovědně a s ohledem na své potřeby, osobní předpoklady a možnosti se rozhoduje o dalším vzdělávání a budoucím profesním zaměření	1) podmínkový systém 2) komplexní výzkumné a tvůrčí projekty 3) individuální konzultace
rozvíjí svůj osobní i odborný potenciál, rozpoznává a využívá příležitosti pro svůj rozvoj v osobním a profesním životě	1) podmínkový systém 2) studijní výjezdy 3) komplexní výzkumné a tvůrčí projekty 4) dobrovolné akce 5) závěrečná písemná práce
uplatňuje aktivní přístup, vlastní iniciativu a tvořivost, vítá a podporuje inovace	1) podmínkový systém 2) komplexní tvůrčí/výzkumné projekty 3) dobrovolné akce 4) školní samospráva, podíl na organizaci života školy
získává a kriticky vyhodnocuje informace o vzdělávacích a pracovních příležitostech, využívá dostupné zdroje a informace při plánování a realizaci aktivit	1) studijní výjezdy 2) dobrovolné akce 3) individuální konzultace

usiluje o dosažení stanovených cílů, průběžně reviduje a kriticky hodnotí dosažené výsledky, koriguje další činnost s ohledem na stanovený cíl; dokončuje zahájené aktivity, motivuje se k dosahování úspěchu	1) podmínkový systém 2) komplexní výzkumné a tvůrčí projekty 3) závěrečná písemná práce
posuzuje a kriticky hodnotí rizika související s rozhodováním v reálných životních situacích a v případě nezbytnosti je připraven tato rizika nést	1) velikost, organizační struktura a komunitní ráz školy 2) Expedice
chápe podstatu a principy podnikání, zvažuje jeho možná rizika, vyhledává a kriticky posuzuje příležitosti k uskutečnění podnikatelského záměru s ohledem na své předpoklady, realitu tržního prostředí a další faktory	1) velikost, organizační struktura a komunitní ráz školy 2) dobrovolné akce 3) závěrečná písemná práce

ZABEZPEČENÍ VÝUKY ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

Výuka studentů se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) je na Gymnáziu Přírodní škola uskutečňována formou individuální integrace do běžných tříd. Jak vyplývá z *Charakteristiky školy* a popisu výchovných a vzdělávacích strategií Gymnázia Přírodní škola, škola se integraci studentů se speciálními vzdělávacími potřebami nebrání, zároveň se však na ni nespecializuje. Potřeba integrace vychází tedy především ze zájmu rodičů o umístění studenta na gymnázium. Škola pak ve všech organizačních formách vzdělávání vytváří studentům podmínky pro jejich úspěšné vzdělávání a uspokojování jejich speciálních vzdělávacích potřeb.

Gymnaziální vzdělávání studentů vyššího stupně Gymnázia Přírodní škola se speciálními vzdělávacími potřebami těží především z podnětného a vstřícného školního prostředí (nižší počet studentů v jednotlivých třídách, komunitní ráz školy, individuální přístup ke studentům), které za přispění všech podpůrných opatření⁴ umožňují těmto studentům rozvíjení jejich vnitřního potenciálu, směřují je k celoživotnímu učení, k odpovídajícímu pracovnímu uplatnění, a tím podporují jejich sociální integraci.

Při plánování a realizaci vzdělávání žáků s přiznaným podpůrným opatřením vychází škola z vyhlášky č. 27/2016 Sb. Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje škola i bez doporučení školského poradenského zařízení na základě plánu pedagogické podpory (PLPP). Podpůrná opatření druhého a vyššího stupně uplatňujeme pouze po doporučení školského poradenského zařízení, na jehož základě škola vypracovává individuální vzdělávací plán (IVP).

Škola není schopna zajistit odlišnou délku vyučovacích hodin pro studenty se speciálními vzdělávacími potřebami, ani zařadit speciální vyučovací předměty a předměty speciálně pedagogické péče. Na základě doporučení školního poradenského zařízení škola poskytuje pedagogickou intervenci, asistenta pedagoga, kompenzační a jiné didaktické pomůcky. Škola programově rozvíjí a podporuje ochotu vrstevníků pomáhat spolužákům se speciálními vzdělávacími potřebami.

SYSTÉM PÉČE O ŽÁKY S PŘIZNANÝMI PODPŮRNÝMI OPATŘENÍMI:

Pravidla a průběh, realizace a vyhodnocení PLPP dle školského zákona 561/2004 § 16 a vyhlášky 27/2016 Sb.:

Škola na základě vlastní pedagogické diagnostiky ve spolupráci s třídním učitelem a výchovným poradcem vypracovuje PLPP. PLPP se realizuje v běžných hodinách i na školních akcích. PLPP se vypracovává na dva roky a je průběžně vyhodnocován, nejpozději však tři měsíce od začátku poskytování podpůrných opatření. Pakliže jsou poskytována podpůrná opatření prvního stupně nedostatečná, odesílá škola žáka do školského poradenského zařízení.

⁴ Podle vyhlášky č.27/2016

Pedagogický sbor je s PLPP pravidelně seznamován na klasifikačních poradách a v případě potřeby na týdenních poradách.

Pravidla a průběh, realizace a vyhodnocení IVP dle školského zákona 561/2004 § 16 a vyhlášky 27/2016 Sb.:

IVP je zpracován na základě doporučení školského pedagogického zařízení ve spolupráci třídního učitele a výchovného poradce. IVP se vypracovává na dva roky a je průběžně vyhodnocován. IVP se realizuje v běžných hodinách i na školních akcích. Pedagogický sbor je s IVP pravidelně seznamován na klasifikačních poradách a v případě potřeby na týdenních poradách.

PŘEHLED PODMÍNEK ZAJIŠŤOVANÝCH PRO STUDENTY SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

- 1) uplatňovat zdravotní hlediska a respektovat individualitu a potřeby žáka;
- 2) využívat přiznaná podpůrná opatření při vzdělávání žáků;
- 3) uplatňovat při organizaci činností princip diferenciacce a individualizace při stanovování obsahu, forem i metod výuky;
- 4) zabezpečovat odbornou výuku předmětů speciálně pedagogické péče;
- 5) umožnit ze závažných důvodů, zejména zdravotních, uvolnění zcela nebo zčásti z vyučování některého předmětu nebo z provádění určitých činností (viz § 67 odst. 2 školského zákona), případně upravit a formulovat očekávané výstupy vzdělávacích oborů tak, aby byly pro tyto žáky z hlediska jejich možností reálné a splnitelné, a těmto výstupům přizpůsobit i výběr učiva;
- 6) umožnit v IVP, pokud zdravotní postižení neumožňuje realizaci vzdělávacího obsahu některého vyučovacího předmětu z ŠVP nebo jeho části, nahradit příslušný vzdělávací obsah nebo jeho část příbuzným nebo jiným vzdělávacím obsahem, který lépe vyhovuje vzdělávacím možnostem žáků;
- 7) při vzdělávání žáka, který při komunikaci využívá prostředky alternativní nebo augmentativní komunikace, zajistit jako součást podpůrných opatření vzdělávání v komunikačním systému, který odpovídá jeho vzdělávacím potřebám;
- 8) zohlednit přiznaná podpůrná opatření při hodnocení výsledků vzdělávání;
- 9) odstraňovat architektonické bariéry a provádět potřebné změny, případně úpravy školního prostředí;
- 10) spolupracovat s rodiči (zákonnými zástupci žáka), školskými poradenskými zařízeními a odbornými pracovníky školního poradenského pracoviště, v případě potřeby spolupracovat s odborníky z jiných resortů (zejména při tvorbě individuálních vzdělávacích plánů);
- 11) podporovat nadání a talent žáků vytvářením vhodných studijních podmínek;
- 12) podporovat další vzdělávání pedagogických pracovníků zaměřené na zkvalitnění jejich práce

ZABEZPEČENÍ VÝUKY ŽÁKŮ MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH

Jak vyplývá z *Charakteristiky školy* a popisu výchovných a vzdělávacích strategií, poskytuje Gymnázium Přírodní škola velmi dobré podmínky pro úspěšné vzdělávání a uspokojování vzdělávacích potřeb žáků mimořádně nadaných. Škola klade důraz na individuální přístup ke všem studentům. Prostřednictvím podmínkového systému si studenti samostatně určují studijní tempo i hloubku osvojení vzdělávacího obsahu. Na školních akcích je programově vytvářen prostor pro zapojení studentů do samostatných a rozsáhlejších prací a projektů či volitelných aktivit, jež jsou realizovány ve věkově smíšených skupinách. Expedice nabízí studentům možnost specializace ve zvoleném oboru, rozvoj tvořivosti a uplatnění vlastních znalostí či dovedností ve školním i mimoškolním prostředí. Komunitní ráz školy přispívá k přirozenému

překonávání socializačních problémů, které často doprovázejí dospívání mimořádně nadaných žáků.

Gymnázium Přírodní škola se na vzdělávání mimořádně nadaných žáků nesespecializuje, proto při identifikaci a následné péči o mimořádně nadaného žáka využívají učitelé se souhlasem rodičů nebo zákonných zástupců žáka pomoc odborníků (pedagogicko-psychologické poradny, Společnost pro talent a nadaní apod.).

Systém péče o nadané a mimořádně nadané žáky ve škole:

Škola může vypracovat plán pedagogické podpory na základě doporučení školského poradenského zařízení i individuální vzdělávací plán.⁵ Pravidla, průběh, realizace a vyhodnocení PLPP a IVP viz systém péče o žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními.

PREVENCE SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝCH JEVŮ

Systém Gymnázia Přírodní školy je od základu koncipován tak, aby vytvářel malý přátelský kolektiv s domácí atmosférou, ve kterém se všichni vzájemně znají, kde se vytvářejí přátelství i napříč věkovými skupinami. Otevřené vztahy mezi dětmi a dospělými by měly usnadnit včasné odhalení a řešení případných problémů. Základem prevence sociálně patologických jevů je tak celkové klima školy založené na příznivé a pozitivní atmosféře vzájemné důvěry a tolerance.

Otázka prevence je dále koncepčně řešena formou *Koncepce protidrogové prevence a Opatření k minimalizaci šikany na Gymnáziu Přírodní škola, o.p.s.*, jež vychází z odborných doporučení i dosavadních zkušeností pedagogického sboru Gymnázia Přírodní škola. Oba dokumenty jsou k dispozici u výchovného poradce školy a pojmenovávají řadu způsobů, jak škola předchází zneužívání návykových látek studenty, tvorbě závislostí, rozvoji agresivního chování a šikany. V tomto směru škola úzce spolupracuje s rodiči, pedagogicko-psychologickými poradnami, odborníky na školní psychologii, lektory Linky bezpečí a dalšími metodickými centry primární prevence. Z hlediska vzdělávání jsou související témata součástí vzdělávacího obsahu jednotlivých předmětů (viz Učební osnovy) a zejména průřezového tématu *Osobnostní a sociální výchova*.

K preventivním opatřením patří mimo jiné striktní zákaz užívání návykových látek (alkohol, tabákové výrobky a další drogy) studenty ve škole i jejím okolí a dále na všech školních akcích. Porušení pravidel v tomto ohledu je postihováno vysokými kázeňskými tresty a může vést k vyloučení ze školy.

ZAČLENĚNÍ PRŮŘEZOVÝCH TÉMAT

Na vyšším gymnáziu jsou do ŠVP začleněna průřezová témata *Osobnostní a sociální výchova*, *Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech*, *Multikulturní výchova*, *Environmentální výchova* a *Mediální výchova*. Jednotlivé tematické okruhy jsou realizovány prostřednictvím začlenění do vzdělávacího obsahu předmětů (viz Učební osnovy), v rámci programů projektových střed (viz popis výchovných a vzdělávacích strategií), tematicky zaměřených výjezdů či badatelských projektů na Expedici.

Průřezové téma *Osobnostní a sociální výchova* je ve svém směřování identické s cíli výchovně vzdělávací strategie školy, a proto je realizováno jako autentická součást každodenního života ve škole (funkce patronů, školní liga, školní samospráva, život expedičních skupin, lístky díky atd.) a reflektováno v rámci třídnických hodin, individuálních konzultací či studentského portfolia (viz výše). Příkladem dlouhodobého projektu směřujícího k osobnostnímu a sociálnímu rozvoji studentů je spolupráce s Dětským domovem v Pyšelicích.

⁵ § 28 vyhlášky č. 27/2016 Sb.

Cílem projektu je zvýšení motivace dětí z dětského domova k vlastnímu rozvoji. Studenti gymnázia na vyšším stupni se do jednotlivých částí projektu zapojují dobrovolně, mají možnost se nejen seznámit, ale také spolupracovat s vrstevníky z jiné sociální a organizační skupiny. Zároveň poznávají problémy sociálně znevýhodněných lidí. Tento projekt má tedy přesah i do *Multikulturní výchovy*. Dalším projektem, jenž podporuje osobnostní a sociální rozvoj, je celoroční projekt *Pomoc a rozvoj mého okolí*, který realizují studenti šestého ročníku v rámci Základů společenských věd. Cílem projektu je řešení konkrétního problému, jenž studenti identifikují ve svém okolí a jsou schopni v rámci svých možností vyřešit (bližší viz Učební osnovy). Tento projekt může mít přesah také do dalších průřezových témat, například *Multikulturní* či *Environmentální výchovy*.

Průřezové téma *Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech* proniká nejen do vzdělávacího obsahu řady předmětů, ale také autentického života školy. Tematické okruhy, které byly v tomto tématu RVP G definovány pro gymnaziální vzdělávání, jsou na Gymnáziu Přírodní škola jednak integrovány do Zeměpisu, Základů společenských věd, Dějepisu, Biologie i Umění a kultury (viz Učební osnovy), jednak diskutovány (v podobě aktuálních otázek) v rámci společných shromáždění, studijních výjezdů apod. Ve snaze umožnit studentům synteticky propojit poznatky o Evropské unii vznikl interdisciplinární projekt, jenž se opakuje zhruba jednou za tři roky formou tematického studijního výjezdu.⁶

Tematické okruhy průřezového tématu *Multikulturní výchova* jsou opět realizovány formou integrace do vzdělávacího obsahu jednotlivých předmětů, zejména Základů společenských věd a Cizích jazyků (viz Učební osnovy), a dále, především v afektivní doméně, prostřednictvím autentického života školy. Hlavní prostor pro témata *Multikulturní výchovy* je však vytvářen v rámci středečních projektů, které jsou v řadě případů připravovány ve spolupráci s odborníky (např. Humanitas Afrika, Jeden svět ve škole, Amnesty International, Vzdělávací a kulturní centrum Židovského muzea v Praze apod.). Reflexe projektů a činností spojených s tématy *Multikulturní výchovy* probíhá v rámci třídnických hodin, individuálních konzultací či studentského portfolia.

Průřezové téma *Environmentální výchova* je dalším, jež má ve svém směřování identické cíle s výchovně vzdělávací strategií školy, a jako takové je autentickou součástí každodenního života ve škole (např. třídění odpadu, pobyty v přírodě, aktivity směřující k ochraně přírody a krajiny apod.) a reflektováno v rámci třídnických hodin, individuálních konzultací či studentského portfolia. Tematické okruhy tohoto tématu jsou jednak součástí vzdělávacího obsahu celé řady předmětů, zejména Biologie, Zeměpisu, Geologie, Fyziky, Chemie a Základů společenských věd (viz Učební osnovy), jednak jsou jim věnovány tematické projekty v rámci projektových dnů, studijních výjezdů (zejm. Jarní výjezd, Expedice – viz výše) i dobrovolných akcí.

Tematické okruhy *Mediální výchovy*, zejména v oblasti receptivních činností, jsou integrovány do vzdělávacího obsahu předmětů Český jazyk a literatura, Základy společenských věd a Dějepis. Ve značné míře je jim však věnována pozornost také v předmětech Informatika a Umění a kultura, které se samozřejmě věnují také na samostatné mediální produkci studentů (viz Učební osnovy). Na rozvoji vzdělávacích cílů průřezového tématu se dále podílí i jazyková výchova studentů. Nezanedbatelnou roli v autentickém naplňování cílů *Mediální výchovy* hrají komplexní výzkumné a tvůrčí projekty, jejichž dokumentaci a veřejné prezentaci je věnována značná pozornost (studentské filmy, časopis z Expedice, výstavy, školní akademie apod.). Ve školním roce 2009/2010 se studenti Gymnázia Přírodní škola například zapojili do projektu

⁶ Celoškolní projekt zaměřený na Evropskou unii – formou týdenního výjezdu, kde studenti simulují ve skupinách členské státy unie a po dobu výjezdu kopírují fungování unie. Výuka se odehrává formou přednášek, tvůrčích dílen, exkurzí. Řeší mj. aktuální problémy EU a podobných společenství. Zároveň se studenti seznámí s projekty finančně podpořenými z fondů EU v místě výjezdu, komentují je (příprava v Praze), hodnotí.

nakladatelství Mladá fronta „Studenti čtou a píšou noviny“, ve výuce jsou běžně využívány dokumentární filmy z projektu Člověka v tísni „Jeden svět ve škole“.

Celkový přehled začlenění průřezových témat a jejich tematických okruhů do výchovně vzdělávací strategie školy i jednotlivých vyučovacích předmětů je představen v tabulce.

Průřezová témata - tematické okruhy	Život školy/ projekty	Integrace v rámci předmětů			
		Kvinta	sexta	septima	oktáva
Osobnostní a sociální výchova (OSV)	<i>realizace:</i>				
Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti	1) autentický život školy – komunitní ráz	Nj; Rj; Aj; ZSV; UK; Tv; VZ	UK; ZSV; Aj; Tv;	Bi; ZSV; UK; Tv; VZ	Aj; Tv;
Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů	2) patroni	ZSV; VZ; M; Tv; UK	Tv; UK	ZSV; VZ; Bi; Tv; UK	Tv
Sociální komunikace	3) spolupráce ve věkově smíšených skupinách	ZSV; Aj; Nj; Rj, ČJ; M; UK; Tv	ZSV; Aj; Nj; Rj, ČJ; Bi; UK; Tv	Aj; Nj; Rj, ČJ; UK; Tv	Aj; Nj; Rj, ČJ; Tv
Morálka všedního dne	4) školní samospráva	ZSV	ZSV; Nj; Rj, Bi	ZSV; Aj; Z	ZSV; D; Bi
Spolupráce a soutěž	5) studijní výjezdy	Tv; ZSV;	Tv; ZSV	Tv	Tv
	6) dobrovolné akce				
	7) lektorská praxe				
	<i>reflexe:</i>				
	1) individuální konzultace				
	2) třídnické hodiny				
	3) práce s portfoliem				
	4) systém zpětnovazebních aktivit				
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	<i>realizace:</i>				
Globalizační a rozvojové procesy	1) Energetika ČR (projekt)	Bi; IT	Bi; IT	ZSV; Z; D	D
Globální problémy, jejich příčiny a důsledky	2) Globální problémy lidstva (projekt)	Z; G; Bi; IT	ZSV; Z; D; G; CH; Bi; F; IT	ZSV; Z; D; Nj; F	D; Bi
Humanitární pomoc a mezinárodní rozvojová spolupráce	3) EU (projekt)		ZSV	ZSV; Z; D	D
Žijeme v Evropě	4) volitelné vzdělávací aktivity	Aj; Nj; Rj, UK; D	Aj; Nj; Rj, UK; Z;	Aj; Nj; Rj, UK;	Aj; Nj; Rj, ZSV; D
	5) studijní pobyty v zahraničí				
	6) individuální				

	konzultace		ZSV; D	ZSV; D; Z	
Vzdělávání v Evropě a ve světě	<i>reflexe: viz OSV</i>		ZSV	Z	
Multikulturní výchova (MKV)	<i>realizace:</i>				
Základní problémy sociokulturních rozdílů	1) komplexní výzkumné a tvůrčí projekty	ZSV	ZSV	ZSV; Z	Z; D
Psychosociální aspekty interkulturality	2) projektové dny	ZSV		ZSV; Aj	
Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí	3) studijní výjezdy 4) dobrovolné akce 5) volitelné vzdělávací aktivity 6) studijní pobyty v zahraničí <i>reflexe: viz OSV</i>	Aj; Nj; Rj, ZSV	Aj; Nj; Rj, UK	Aj; Nj; Rj, Bi, UK	Aj; Nj, Rj
Environmentální výchova (EV)	<i>realizace:</i>				
Problematika vztahů organismů a prostředí	1) autentický život školy	Ch; Z; Bi	Ch; Bi; F	Ch; Bi; F; Nj	Ch; Z; Bi; F; Aj
Člověk a životní prostředí	2) komplexní výzkumné a tvůrčí projekty	Ch; Bi; G; Z; D	Ch; Bi; G; D	ZSV; Ch; Bi; F; Z; D	Ch; Bi; Z; Aj; D
Životní prostředí regionu a České republiky	3) projektové dny 4) studijní výjezdy 5) dobrovolné akce <i>reflexe: viz OSV</i>	Ch; Bi; G	Ch; Bi; G; F		Ch; Z
Mediální výchova (MV)	<i>realizace:</i>				
Média a mediální produkce (<i>aktivní pronikání do zázemí veřejné komunikace</i>)	1) komplexní výzkumné a tvůrčí projekty (výstavy, časopis z Expedice, audiovizuální tvorba)	UK; D; Čj	UK; D; Čj; SP	UK; ZSV; D; Čj	D; Čj
Mediální produkty a jejich významy (<i>citlivé vnímání</i>)		IT; Čj	ZSV; IT; Čj	UK; ZSV; Nj; Čj	Aj; Nj; Rj, Čj

<i>souvislosti v nestrukturovaném sociálním prostředí)</i>	studentů) 2) projektové dny (festival Jeden svět; tematická práce s dokumentárními filmy) 3) studijní výjezdy reflexe: viz OSV				
<i>Uživatelé (vědomí síly a významu aktivního přístupu ke všem podnětům)</i>		ZSV; UK	UK	UK; ZSV; D	D
<i>Účinky mediální produkce a vliv médií (aktivní přístup k utváření vlastního intimního i společenského prostředí)</i>		ZSV; UK; IT; Čj	IT; Čj	Aj; Čj; ZSV, D	Čj; D
<i>Role médií v moderních dějinách (vědomí postavení médií ve společnosti)</i>		ZSV; UK		D; ZSV	D

VZ = Výchova ke zdraví

UK = Umění a kultura

IT = Informatika

Učební plán školy

Povinné předměty	Kvinta	Sexta	Septima	Oktáva	Minimální dotace	Dotace G celkem	Disponibilní hodiny
Český jazyk a literatura	3	3	3	3	12	12	0
Anglický jazyk	3	4	4	4	12	15	3
Německý jazyk/Ruský jazyk	3	3	3	3	12	12	0
Matematika	4	4	3	4	10	15	5
Fyzika	2	2	2	2	36	49	13
Chemie	2	2	2	2			
Biologie	2	2	2	2			
Zeměpis	2	2	2	1			
Geologie	1	1	0	0			
Základy společenských věd	2	2	2	2			
Dějepis	2	2	2	2			
Umění a kultura (integr. HaV)	2	2	2	0	4	6	2
Tělesná výchova	2	2	2	2	8	8	0
Výchova ke zdraví	1		1			2	2
Informatika	2	2	0	0	4	4	0
Volitelné vzdělávací aktivity	0	0	3	6	8	9	1
Průřezová témata	2	2	2	2		8	8
Disponibilní časová dotace							34
Celk. povinná časová dotace					106		
Celková dotace gymnázia	35	35	35	35		140	

POZNÁMKY K UČEBNÍMU PLÁNU

Obsahové vymezení, organizační podmínky a jiná specifika realizace povinných a volitelných předmětů vyplývají jednak z výchovně vzdělávacího systému Gymnázia Přírodní škola tak, jak byl představen v *Charakteristice ŠVP*, jednak jsou uvedeny v úvodu *Učebních osnov* pro každý předmět zvlášť. Zde uvádíme pouze stručný přehled změn a úprav vzhledem k RVP G.

Anglický jazyk

- obsahové vymezení předmětu odpovídá vzdělávacímu obsahu vzdělávacího oboru Cizí jazyk tak, jak byl stanoven v RVP GV (viz *Učební osnovy*).

Německý jazyk, ruský jazyk

- obsahové vymezení předmětu odpovídá vzdělávacímu obsahu vzdělávacího oboru Další cizí jazyk tak, jak byl stanoven v RVP G (viz *Učební osnovy*).

Matematika

- obsahové vymezení předmětu odpovídá vzdělávacímu obsahu vzdělávací oblasti Matematika a její aplikace tak, jak byl stanoven v RVP GV (viz *Učební osnovy*).

Zeměpis

- obsahové vymezení předmětu odpovídá vzdělávacímu obsahu vzdělávacího oboru Geografie tak, jak byl stanoven v RVP ZV (viz *Učební osnovy*).

Základy společenských věd

- předmět integruje vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Občanský a společenskovědní základ, dále je integrována celá vzdělávací oblast Člověk a svět práce a příslušné tematické celky průřezových témat *Myšlení v evropských a globálních souvislostech*, *Multikulturní výchova*, *Environmentální výchova* a *Mediální výchova* (viz *Učební osnovy*).

Umění a kultura

- předmět integruje vzdělávací obsah Hudebního a Výtvarného oboru a příslušné tematické celky průřezového tématu *Mediální výchova* (viz *Učební osnovy*).

Výchova ke zdraví

- je z velké části realizována blokově v rámci Zdravotnického kurzu (viz *Charakteristika ŠVP*).

Informatika

- obsahové vymezení předmětu odpovídá vzdělávacímu obsahu vzdělávací oblasti Informatika a informační a komunikační technologie tak, jak byl stanoven v RVP GV (viz *Učební osnovy*).

Volitelné vzdělávací aktivity

- obsahové zaměření volitelných vzdělávacích aktivit směřuje k maximálnímu možnému uspokojení vzdělávacích zájmů a potřeb studentů. V učebním plánu je počítáno s přibývajícím hodinovým dotací vzhledem k profilaci studentů ve vyšších ročnících gymnaziálního studia. Obecně lze říci, že volitelné vzdělávací aktivity jsou zaměřeny na prohloubení realizace vzdělávacích cílů jednak povinných vzdělávacích oborů (zejm. cizích jazyků a matematiky), jednak integraci poznatků ve vzdělávacích oblastech Člověk a příroda, Člověk a společnost a Umění a kultura (např. Přírodovědně-humanitní projekty; maturitní semináře).

Průřezová témata

- realizace průřezových témat probíhá v rámci disponibilních hodin i formou integrace do ostatních vzdělávacích předmětů (viz *Charakteristika ŠVP*)

Učební osnovy

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

Charakteristika vyučovacího předmětu

1) obsahové, časové a organizační vymezení

Obsahové vymezení předmětu odpovídá vzdělávacímu obsahu vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura tak, jak byl stanoven v RVP G a dále vzdělávacímu obsahu vybraných tematických okruhů průřezového tématu *Mediální výchova*. Předmět je vyučován tři vyučovací hodiny týdně v pátém, šestém a sedmém ročníku a čtyři hodiny týdně v posledním ročníku gymnázia.

2) výchovné a vzdělávací strategie

Český jazyk má významné postavení ve výchovně vzdělávacím procesu i na vyšším stupni studia. Studenti se učí vědomě užívat jazyk pro rozvoj svého abstraktního myšlení, prohlubují své vyjadřovací a komunikační schopnosti a dovednosti. Uvědomují si roli jazyka při úspěšném osvojování poznatků v dalších oblastech vzdělávání. Získávají obsahově prohloubené poučení o jazyku jako východisku komunikace v různě náročných typech mluvených i psaných textů a rozvíjejí kompetenci pro jejich recepci a produkci a pro čtení s porozuměním, jež vede k hlubokým čtenářským zážitkům. Prostřednictvím srovnávacího studia české i světových literatur studenti poznávají duchovní bohatství různých národů i kulturních tradic.

Jazykové a stylizační schopnosti a dovednosti a jim odpovídající komunikační kompetence studenti rozvíjejí nejen pod vedením učitele českého jazyka, ale především prostřednictvím autentického podílu na nejrůznějších komunikačních situacích, jež jsou součástí života školy. Ke komplexnímu rozvoji klíčových kompetencí v rámci cílového zaměření Českého jazyka a literatury tak dochází:

- při komunikaci v rámci školního kolektivu či jednání školní samosprávy,
- v rámci projektových dní (např. odborné exkurze, návštěvy filmových a divadelních představení či výstav) a jejich reflexe, ať už ústní, písemnou nebo vizuálně auditivní formou (např. studentské filmy),
- na studijních výjezdech a dobrovolných akcích i při veřejné prezentaci jejich výsledků (např. zpracovávání badatelských úkolů na Expedici, realizace umělecko – výchovných projektů; ústní prezentace výsledků Expedice, školní akademie, realizace naučné stezky apod.),
- při tvorbě a obhajobě závěrečné písemné práce a v průběhu lektorské praxe (viz *Charakteristika ŠVP*).

Vzdělávací obsah předmětu Český jazyk a literatura je rozdělen do tří základních složek, jimž odpovídá i struktura učiva ve všech ročnících vyššího gymnázia:

Jazyk a jazyková komunikace – vede studenty k vnímání a užívání českého jazyka jako mnohotvárného prostředku ke zpracování a následnému předávání informací, vědomostí a prožitků získaných z interakce se světem a se sebou samým. Učí je, jak kultivovaně užívat jazyk ke vzájemné komunikaci, k vyjádření vlastních potřeb, k prezentaci vlastních názorů, k řešení problémů i dalšímu vzdělávání.

Literární komunikace – vede studenty k utváření všeobecného přehledu o společensko-historickém vývoji lidské společnosti, podporuje jejich respekt a toleranci odlišných kulturních hodnot různých jazykových komunit. Prostřednictvím tvořivé práce s uměleckými texty se podílí na estetickém emocionálním i etickém rozvoji osobnosti studentů. Kultivuje jejich schopnost citlivého vnímání okolního světa i sebe sama, napomáhá při formování hodnotových

orientací a vkusových preferencí. Umožňuje studentům, aby si vytvořili osobitý, individuální čtením a odborným studiem podložený vztah k literatuře.

Mediální výchova – kultivuje schopnost studentů porozumět sobě samým, pochopit své role v různých komunikačních situacích a reflektovat své místo mezi různými komunikačními partnery. Pomocí rozborů reálné mediální produkce a prostřednictvím vlastní tvorby mediálních produktů rozvíjí schopnosti a dovednosti studentů kriticky a tvořivě nakládat s médii a jejich produkcí, využívat mediální nabídku a zároveň si od ní udržovat nezbytný odstup.

3) rozpracování očekávaných výstupů a učiva z RVP G do ročníků

Realizace vzdělávacího obsahu některých tematických celků průřezových témat, popřípadě ostatních vyučovacích předmětů, která se odehrává v rámci výuky Českého jazyka a literatury je uvedena formou odkazu u příslušného učiva.

Třída: KVINTA

JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

Očekávané výstupy

žák

- v mluveném projevu ovládá zásady spisovné výslovnosti a pro účinné dorozumívání vhodně užívá zvukové prostředky řeči (modulace síly, výšky hlasu a tempa řeči; umístění přízvuků a pauz, správné frázování)
- v mluveném projevu vhodně užívá nonverbálních prostředků řeči
- v písemném projevu dodržuje zásady pravopisu a s oporou příruček řeší složitější případy; účinně využívá možností grafického členění textu
- v písemném i mluveném projevu volí vhodné výrazové prostředky podle jejich funkce a ve vztahu k sdělovacímu záměru, k dané situaci, kontextu a k adresátovi; vysvětlí a odůvodní význam slov v daném kontextu
- ve svém projevu uplatňuje znalosti tvarosloví a slohotvorných a syntaktických principů českého jazyka
- využívá znalostí o větných členech a jejich vztazích, o aktuálním členění výpovědi a o druzích vět podle záměru mluvčího k vhodnému vyjádření myšlenky, k účinnému dorozumívání, logickému strukturování výpovědi a k odlišení záměru mluvčího
- v mluveném i psaném projevu vhodně využívá slohotvorné rozvrstvení výrazových prostředků češtiny
- používá různé prostředky textového navazování vedoucí ke zvýšení srozumitelnosti, přehlednosti a logické souvislosti sdělení; uplatní textové členění v souladu s obsahovou výstavbou textu a rozvíjením tématu
- při tvorbě vlastního textu mluveného i psaného využívá základní principy rétoriky
- pořizuje z textu výpisky, zpracovává výtahy, konspekty
- efektivně a samostatně využívá různých informačních zdrojů (slovníky, encyklopedie, internet)

Učivo (podmínky)

zvuková a grafická stránka jazyka – zásady spisovné výslovnosti; zvukové prostředky souvislé řeči; písmo, jeho vznik a druhy; základní principy českého pravopisu a nejčastější odchylky od nich:

- Komplexní jazykové a větné rozborů (ústní zkoušení)
- Rétorika: Vnitřní a vnější charakteristika literární postavy
- Referáty: skupinová práce s využitím IT (*Přesah: IT*)

- Lektorská praxe v primě
- Kontrolní diktáty, kompozice, opakovací a domácí písemné práce

slovní zásoba, sémantika a tvoření slov, tvarosloví (morfologie) – jednotky slovní zásoby (včetně frazeologických); významové vztahy mezi slovy; rozšiřování slovní zásoby; způsoby tvoření slov; slovní druhy a jejich mluvnické kategorie a tvary

- Slovesa. Slovesné tvary a jejich užití

skladba (syntax) – základní principy větné stavby (větné členy, věty, souvětí a jejich vztahy); aktuální členění výpovědi; základy valenční a textové syntaxe

- Složitě souvětí souřadné
- Zásady interpunkce v textu

text a styl – slohotvorní činitele objektivní a subjektivní; slohová charakteristika výrazových prostředků; základní vlastnosti textu, principy jeho výstavby – koherence textu (navazování, odkazování, tematické posloupnosti); členění textu a jeho signály; odstavec a další jednotky, vzájemné vztahy textů (intertextovost); funkční styly a jejich realizace v textech

- Zpráva a reportáž z úvodního výjezdu: domácí práce psaná ve Wordu (*Přesah: IT*)
- Zamyšlení: Aktualizace starověkého motivu (*Přesah: UK*)
- Podobenství: volná aktualizace, domácí práce psaná ve Wordu (*Přesah: IT*)
- Referáty: skupinová práce s využitím ITC (*Přesah: IT*)
- Komunikace a tvoření dotazníku (*Přesah: ZSV*)
- Recenze z různých odvětví kultury

komunikace a rétorika – monolog a dialog – výstavba dialogu, vztah otázka-odpověď; druhy literárního dialogu; subjekty mimotextové a vnitrotextové (autor, čtenář, vypravěč, lyrický hrdina, postavy); narativní postupy (řeč přímá, nepřímá, nevlastní přímá, polopřímá); druhy řečnických projevů, příprava a realizace řečnického vystoupení

- Komunikace a tvoření dotazníku (*Přesah: ZSV*)
- Rétorika: Vnitřní a vnější charakteristika literární postavy
- Prezentace zájmové aktivity
- Lektorská praxe v primě
- Referáty: skupinová práce s využitím ITC (*Přesah: IT*)
- Dramatizace epizody ze Skutků apoštolů: skupinová práce (*Přesah: UK*)
- Koláž: aktualizace mýtu (skupinová práce) (*Přesah: UK*)
- Tvůrčí činnosti

LITERÁRNÍ KOMUNIKACE

Očekávané výstupy

žák

- na konkrétních příkladech popíše specifické prostředky básnického jazyka a objasní jejich funkci v textu
- rozliší a specifikuje jednotky vyprávění (časoprostor, vypravěč, postavy) a zhodnotí jejich funkci a účinek na čtenáře
- rozezná typy promluv a vypravěcí způsoby a posoudí jejich funkci v konkrétním textu
- při interpretaci literárního textu ve všech jeho kontextech uplatňuje znalosti o literárních žánrech a literárněvědných termínech
- identifikuje využití jednoho textu v textu jiném (intertextovost) a objasní jeho funkci a účinek na čtenáře
- postihne smysl textu, vysvětlí důvody a důsledky různých interpretací téhož textu, porovná je a zhodnotí
- samostatně interpretuje dramatické, filmové a televizní zpracování literárních děl

- vystihne podstatné rysy starověkých literatur
- vysvětlí specifickou vývoj české literatury a vyloží její postavení v kontextu literatury světové (vzájemná inspirace, příbuznost, odlišnosti a jejich příčiny)
- tvořivě využívá informací z odborné literatury, internetu, tisku a z dalších zdrojů, kriticky je třídí a vyhodnocuje
- získané schopnosti a dovednosti tvořivě využívá v produktivních činnostech rozvíjejících jeho individuální styl

Učivo (podmínky)

metody interpretace textu a vyjadřování zážitků z literárních děl – interpretační postupy a konvence, význam a smysl, popis, analýza, výklad a vlastní interpretace textu; čtenářské kompetence; osobní záznamy, anotace, kritika a recenze, polemiky

- Povinná četba (forma: čtenářský deník vedený podle předem daných kritérií)
- Zamyšlení: Aktualizace starověkého motivu (*Přesah: UK*)
- Podobenství: volná aktualizace, domácí práce psaná ve Wordu (*Přesah: IT*)
- Recenze z různých odvětví kultury
- Dramatizace epizody ze Skutků apoštolů: skupinová práce (*Přesah: UK*)
- Koláž: aktualizace mýtu (skupinová práce) (*Přesah: UK*)
- Tvůrčí činnosti

jazykové, kompoziční a tematické prostředky výstavby literárního díla – tropy; figury; rytmus, rým a zvukové prostředky poezie; monolog, dialog, přímá a nepřímá řeč, nevlastní přímá a polopřímá řeč; typy kompozice; motiv, téma

- Písemnictví starověku (*Přesah: UK, D, Z*)
- Srovnání námětů eposů. Starověký a antický hrdina (*Přesah: UK*)
- Náboženské texty s důrazem na hebrejskou Bibli (*Přesah: UK, D*)
- Srovnání motivů všech poznanych literatur starověku
- Poezie světská a duchovní (*Přesah: UK*)
- Literární druhy

text a intertextovost – kontext, vliv a způsoby mezitextového navazování a mezitextové komunikace (motto, citát, aluze), hraniční rysy textu (předmluva, doslov, ilustrace, obálka; autorský komentář, recenze)

- Zamyšlení: Aktualizace starověkého motivu (*Přesah: UK*)
- Podobenství: volná aktualizace, domácí práce psaná ve Wordu (*Přesah: IT*)
- Recenze z různých odvětví kultury
- Dramatizace epizody ze Skutků apoštolů: skupinová práce (*Přesah: UK*)
- Koláž: aktualizace mýtu (skupinová práce) (*Přesah: UK*)
- **vývoj literatury v kontextu dobového myšlení, umění a kultury** – vývoj kontextu české a světové literatury; tematický a výrazový přínos velkých autorských osobností; vývoj literárních druhů a žánrů s důrazem na moderní literaturu
- Písemnictví starověku (*Přesah: UK, D, Z*)
- Srovnání námětů eposů. Starověký a antický hrdina (*Přesah: UK*)
- Náboženské texty s důrazem na hebrejskou Bibli (*Přesah: UK, D*)
- Srovnání motivů všech poznanych literatur starověku

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy

žák

- volí adekvátní komunikační strategie, zohledňuje partnera a publikum; rozeznává manipulativní komunikaci a dovede se jí bránit
- posoudí a interpretuje komunikační účinky textu, tvrzení argumentačně podpoří všestrannou analýzou
- rozliší různé kategorie mediálních produktů a formy mediálních sdělení
- získané schopnosti a dovednosti tvořivě využívá v produktivních činnostech, ať už individuálně nebo jako člen tvůrčího týmu

Učivo (podmínky)

komunikační strategie a situace – adresnost, volba jazykového útvaru, prostředků verbálních a neverbálních s ohledem na partnera; vyjadřování přímé a nepřímé, jazyková etiketa; text jako komunikát a jeho funkce – sebevyjádření, apel, přesvědčování, argumentace, kontakt aj. jako dominantní funkce komunikátu; komunikační situace – prostředí, účastníci komunikace, jejich role; míra připravenosti, oficiálnosti, formálnosti, veřejnosti komunikace; mluvenost a psanost

- Zpráva a reportáž z úvodního výjezdu: domácí práce psaná ve Wordu (*Přesah: IT*)
- Referáty: skupinová práce s využitím ITC (*Přesah: IT*)
- Komunikace a tvoření dotazníku (*Přesah: ZSV*)
- Recenze z různých odvětví kultury

komunikace a spolupráce v týmu – stanovení časového harmonogramu, rozdělení úkolů a odpovědnosti, otázka autorství a dopracování materiálů s ohledem na celek

- Referáty: skupinová práce s využitím ITC (*Přesah: IT*)
- Dramatizace epizody ze Skutků apoštolů: skupinová práce (*Přesah: UK*)
- Koláž: aktualizace mýtu (skupinová práce) (*Přesah: UK*)

kategorie mediálních produktů a formy mediálních sdělení – noviny, časopisy, rozhlasové a televizní vysílání, internetové stránky; zpravodajství, komentář, dokument, seriál

- Zpráva a reportáž z úvodního výjezdu: domácí práce psaná ve Wordu (*Přesah: IT*)
- Referáty: skupinová práce s využitím ITC (*Přesah: IT*)
- Recenze z různých odvětví kultury

vlastní tvorba a její ohlas – příprava vlastních materiálů psaných i nahrávaných (tvorba textu, popřípadě zvukového a obrazového záznamu s využitím pokročilých funkcí aplikačního softwaru a multimediálních technologií); ohlasy čtenářů/diváků/posluchačů na pořad, formulace názorů, psaní souhlasné či nesouhlasné reakce

- Rétorika: Vnitřní a vnější charakteristika literární postavy
- Tvůrčí činnosti
- Prezentace zájmové aktivity
- Lektorská praxe v primě

Očekávané výstupy

žák

- v mluveném projevu ovládá zásady spisovné výslovnosti a pro účinné dorozumívání vhodně užívá zvukové prostředky řeči (modulace síly, výšky hlasu a tempa řeči; umístění přízvuků a pauz, správné frázování)
- v mluveném projevu vhodně užívá nonverbálních prostředků řeči
- v písemném projevu dodržuje zásady pravopisu a s oporou příruček řeší složitější případy; účinně využívá možností grafického členění textu
- v písemném i mluveném projevu volí vhodné výrazové prostředky podle jejich funkce a ve vztahu k sdělovacímu záměru, k dané situaci, kontextu a k adresátovi; vysvětlí a odůvodní význam slov v daném kontextu
- ve svém projevu uplatňuje znalosti tvarosloví a slovtvorných a syntaktických principů českého jazyka
- využívá znalostí o větných členech a jejich vztazích, o aktuálním členění výpovědi a o druzích vět podle záměru mluvčího k vhodnému vyjádření myšlenky, k účinnému dorozumívání, logickému strukturování výpovědi a k odlišení záměru mluvčího
- v mluveném i psaném projevu vhodně využívá slohotvorné rozvrstvení výrazových prostředků češtiny
- používá různé prostředky textového navazování vedoucí ke zvýšení srozumitelnosti, přehlednosti a logické souvislosti sdělení; uplatní textové členění v souladu s obsahovou výstavbou textu a rozvíjením tématu
- při tvorbě vlastního textu mluveného i psaného využívá základní principy rétoriky
- pořizuje z textu výpisky, zpracovává výtahy, konspekty
- efektivně a samostatně využívá různých informačních zdrojů (slovníky, encyklopedie, internet)

Učivo (podmínky)

zvuková a grafická stránka jazyka – zásady spisovné výslovnosti; zvukové prostředky souvislé řeči; písmo, jeho vznik a druhy; základní principy českého pravopisu a nejčastější odchylky od nich

- Komplexní jazykové a větné rozbory (ústní zkoušení)
- Hlavní řečnické útvary
- Lektorská praxe v tercii
- Prezentace zájmové činnosti
- Tvůrčí psaní
- Kontrolní diktáty, kompozice, opakovací a domácí písemné práce

slovní zásoba, sémantika a tvoření slov, tvarosloví (morfologie) – jednotky slovní zásoby (včetně frazeologických); významové vztahy mezi slovy; rozšiřování slovní zásoby; způsoby tvoření slov; slovní druhy a jejich mluvnické kategorie a tvary

- Slovní druhy a kritéria jejich třídění (hledisko významové, tvaroslovné a skladební)

skladba (syntax) – základní principy větné stavby (větné členy, věty, souvětí a jejich vztahy); aktuální členění výpovědi); základy valenční a textové syntaxe

- Konstrukční větné zvláštnosti. Odchylky od větné stavby.

text a styl – slohotvorní činitelé objektivní a subjektivní; slohová charakteristika výrazových prostředků; základní vlastnosti textu, principy jeho výstavby – koherence textu (navazování,

odkazování, **tematické** posloupnosti); členění textu a jeho signály; odstavec a další jednotky, vzájemné vztahy textů (intertextovost); funkční styly a jejich realizace v textech

- Nauka o textu, základy textové syntaxe
- Publicistický styl. Mluvená publicistika. Zpravodajské útvary publicistického stylu
- Formální zásady při psaní textu
- Příprava seznamu četby k maturitě, systematicky vedené poznámky v sešitě

komunikace a rétorika – monolog a dialog – výstavba dialogu, vztah otázka-odpověď; druhy literárního dialogu; subjekty mimotextové a vnitrotextové (autor, čtenář, vypravěč, lyrický hrdina, postavy); narativní postupy (řeč přímá, nepřímá, nevlastní přímá, polopřímá); druhy řečnických projevů

- Hlavní řečnické útvary
- Lektorská praxe v tercii
- Prezentace zájmové činnosti
- Dramatizace s hudebním doprovodem: část Komenského Labyrintu (skupinová práce)

LITERÁRNÍ KOMUNIKACE

Očekávané výstupy

žák

- na konkrétních příkladech popíše specifické prostředky básnického jazyka a objasní jejich funkci v textu
- rozliší a specifikuje jednotky vyprávění (časoprostor, vypravěč, postavy) a zhodnotí jejich funkci a účinek na čtenáře
- rozezná typy promluv a vyprávěcí způsoby a posoudí jejich funkci v konkrétním textu
- při interpretaci literárního textu ve všech jeho kontextech uplatňuje znalosti o literárních žánrech a literárněvědných termínech
- identifikuje využití jednoho textu v textu jiném (intertextovost) a objasní jeho funkci a účinek na čtenáře
- postihne smysl textu, vysvětlí důvody a důsledky různých interpretací téhož textu, porovná je a zhodnotí
- samostatně interpretuje dramatické, filmové a televizní zpracování literárních děl
- vystihne podstatné rysy starověkých literatur
- vysvětlí specifičnost vývoje české literatury a vyloží její postavení v kontextu literatury světové (vzájemná inspirace, příbuznost, odlišnosti a jejich příčiny)
- tvořivě využívá informací z odborné literatury, internetu, tisku a z dalších zdrojů, kriticky je třídí a vyhodnocuje
- získané schopnosti a dovednosti tvořivě využívá v produktivních činnostech rozvíjejících jeho individuální styl

Učivo (podmínky)

metody interpretace textu a vyjadřování zážitků z literárních děl – interpretační postupy a konvence, význam a smysl, popis, analýza, výklad a vlastní interpretace textu; čtenářské kompetence; osobní záznamy, anotace, kritika a recenze, polemiky

- Povinná četba (forma: čtenářský deník vedený podle předem daných kritérií)
- Aktualizace renesančního námětu (písemná domácí práce psaná ve Wordu) (*Přesah: IT*)
- Koláž s námětem renesanční poezie (skupinová práce)
- Dramatizace s hudebním doprovodem: část Komenského Labyrintu (skupinová práce)
- Kultura v Praze (kritika, recenze, polemika)
- Tvůrčí psaní

jazykové, kompoziční a tematické prostředky výstavby literárního díla – tropy; figury; rytmus, rým a zvukové prostředky poezie; monolog, dialog, přímá a nepřímá řeč, nevlastní přímá a polopřímá řeč; typy kompozice; motiv, téma

- Světové středověké písemnictví (*Přesah: UK, D, Z*)
- Humanismus a renesance ve světové literatuře (*Přesah: UK*)
- Humanismus a renesance v české literatuře (*Přesah: UK, D, Z*)
- Světová barokní literatura
- Srovnání duchovní a světské poezie. Osobnosti: Terezie z Avilly, Jan od Kříže, Adam Michna z Otradovic (*Přesah: UK*)
- Srovnání námětů středověké, renesanční a barokní literatury (*Přesah: UK*)

text a intertextovost – kontext, vliv a způsoby mezitextového navazování a mezitextové komunikace (motto, citát, aluze), hraniční rysy textu (předmluva, doslov, ilustrace, obálka; autorský komentář, **recenze**)

- Koláž s námětem renesanční poezie (skupinová práce)
- Dramatizace s hudebním doprovodem: část Komenského Labyrintu (skupinová práce)
- Srovnání námětů středověké, renesanční a barokní literatury (*Přesah: UK*)

vývoj literatury v kontextu dobového myšlení, umění a kultury – vývoj kontextu české a světové literatury; tematický a výrazový přínos velkých autorských osobností; vývoj literárních druhů a žánrů s důrazem na moderní literaturu

- Světové středověké písemnictví (*Přesah: UK, D, Z*)
- Osobnosti a myslitelé (Tomáš Akvinský, Augustin, Anděla Mericci, atd.)
- Středověké památky na našem území (*Přesah: UK, D, Z*)
- Humanismus a renesance ve světové literatuře (*Přesah: UK*)
- Humanismus a renesance v české literatuře (*Přesah: UK, D, Z*)
- Světová barokní literatura
- Barokní památky na našem území. J.A.Komenský (*Přesah: UK*)
- Srovnání duchovní a světské poezie. Osobnosti: Terezie z Avilly, Jan od Kříže, Adam Michna z Otradovic (*Přesah: UK*)
- Srovnání námětů středověké, renesanční a barokní literatury (*Přesah: UK*)

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy

žák

- volí adekvátní komunikační strategie, zohledňuje partnera a publikum
- posoudí a interpretuje komunikační účinky textu, svá tvrzení argumentačně podpoří jeho všestrannou analýzou
- rozliší různé kategorie mediálních produktů a formy mediálních sdělení
- získané schopnosti a dovednosti tvořivě využívá v produktivních činnostech, ať už individuálně nebo jako člen tvůrčího týmu

Učivo (podmínky)

komunikace a spolupráce v týmu – stanovení časového harmonogramu, rozdělení úkolů a odpovědnosti, otázka **autorství** a dopracování materiálů s ohledem na celek

- Koláž s námětem renesanční poezie (skupinová práce)
- Dramatizace s hudebním doprovodem: část Komenského Labyrintu (skupinová práce)

kategorie mediálních produktů a formy mediálních sdělení – noviny, časopisy, rozhlasové a televizní vysílání, internetové stránky; zpravodajství, komentář, dokument, seriál

- Publicistický styl. Mluvená publicistika. Zpravodajské útvary publicistického stylu
- Formální zásady při psaní textu
- Kultura v Praze (kritika, recenze, polemika)

vlastní tvorba a její ohlas – příprava vlastních materiálů psaných i nahrávaných (tvorba textu, popřípadě zvukového a obrazového záznamu s využitím pokročilých funkcí aplikačního softwaru a multimediálních technologií); ohlasy čtenářů/diváků/posluchačů na pořad, formulace názorů, napsání souhlasné či nesouhlasné reakce

- Koláž s námětem renesanční poezie (skupinová práce)
- Dramatizace s hudebním doprovodem: část Komenského Labyrintu (skupinová práce)
- Lektorská praxe v tercii
- Tvůrčí psaní

Třída: **SEPTIMA**

JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

Očekávané výstupy

žák

- v mluveném projevu ovládá zásady spisovné výslovnosti a pro účinné dorozumívání vhodně užívá zvukové prostředky řeči (modulace síly, výšky hlasu a tempa řeči; umístění přízvuků a pauz, správné frázování)
- v mluveném projevu vhodně užívá nonverbálních prostředků řeči
- v písemném projevu dodržuje zásady pravopisu a s oporou příruček řeší složitější případy; účinně využívá možností grafického členění textu
- v písemném i mluveném projevu volí vhodné výrazové prostředky podle jejich funkce a ve vztahu k sdělovacímu záměru, k dané situaci, kontextu a k adresátovi; vysvětlí a odůvodní význam slov v daném kontextu
- ve svém projevu uplatňuje znalosti tvarosloví a slovotvorných a syntaktických principů českého jazyka
- využívá znalostí o větných členech a jejich vztazích, o aktuálním členění výpovědi a o druzích vět podle záměru mluvčího k vhodnému vyjádření myšlenky, k účinnému dorozumívání, logickému strukturování výpovědi a k odlišení záměru mluvčího
- v mluveném i psaném projevu vhodně využívá slohotvorné rozvrstvení výrazových prostředků češtiny
- používá různé prostředky textového navazování vedoucí ke zvýšení srozumitelnosti, přehlednosti a logické souvislosti sdělení; uplatní textové členění v souladu s obsahovou výstavbou textu a rozvíjením tématu
- při tvorbě vlastního textu mluveného i psaného využívá základní principy rétoriky
- pořizuje z textu výpisky, zpracovává výtahy, konspekty
- efektivně a samostatně využívá různých informačních zdrojů (slovníky, encyklopedie, internet)

Učivo

Zvuková a grafická stránka jazyka (přesah: cizí jazyky)

- *zásady spisovné výslovnosti; zvukové prostředky souvislé řeči; základní principy českého pravopisu a nejčastější odchylky od nich - průběžné opakování*

Morfologie

- *Slovesa – tvary a užití přechodníků*
- *Zájmena – tvary a užití zájmena jenž, týž/tentýž apod.*
- *Odchylky od pravidelné větné stavby*

Syntax (přesah: cizí jazyky)

- *Opakování - základní principy větné stavby (větné členy, věty, souvětí a jejich vztahy)*
- *Aktuální členění výpovědi*
- *Základy valenční a textové syntaxe*
- *Odchylky od pravidelné větné stavby*

Stylistika

- *Slohotvorní činitele objektivní a subjektivní – opakování*
- *Funkční styly a jejich realizace v textech – opakování*

Úvaha

- *Znaky, kompozice, jazykové prostředky – opakování*
- *Charakteristika úvahového postupu*
- *Aplikovaný úvahový postup v odborném, publicistickém a uměleckém textu*
- *Esej – znaky, vztah k úvaze*

Recenze, kritika, polemika

- *Znaky, kompozice, jazykové prostředky*

Komunikace a rétorika

- *komunikační strategie (adresnost, volba jazykového útvaru, prostředků verbálních a neverbálních s ohledem na partnera)*
- *míra připravenosti, oficiálnosti a formálnosti*
- *příprava a realizace řečnického vystoupení*

Průběžně

- *komplexní jazykové a větné rozborů*
- *lektorská praxe*
- *tvůrčí psaní*
- *kontrolní diktáty, kompozice, pravopisná cvičení*
- *didaktické testy – příprava na maturitu*

LITERÁRNÍ KOMUNIKACE

Očekávané výstupy

žák

- rozliší umělecký text od neuměleckého, nalezne jevy, které činí text uměleckým
- objasní rozdíly mezi fiktivním a reálným světem a vysvětlí, jakým způsobem se reálný svět promítá do literárního textu, jaký vliv může mít svět fikce na myšlení a jednání reálných lidí
- na konkrétních příkladech popíše specifické prostředky básnického jazyka a objasní jejich funkci v textu

- rozliší a specifikuje jednotky vyprávění (časoprostor, vypravěč, postavy) a zhodnotí jejich funkci a účinek na čtenáře
- rozezná typy promluv a vyprávěcí způsoby a posoudí jejich funkci v konkrétním textu
- při interpretaci literárního textu ve všech jeho kontextech uplatňuje znalosti o literárních žánrech a literárněvědných termínech
- identifikuje využití jednoho textu v textu jiném (intertextovost) a objasní jeho funkci a účinek na čtenáře
- odhalí smysl textu, vysvětlí důvody a důsledky různých interpretací téhož textu, porovná je a zhodnotí
- samostatně interpretuje dramatické, filmové a televizní zpracování literárních děl
- vysvětlí specifičnost vývoje české literatury a vyloží její postavení v kontextu literatury světové (vzájemná inspirace, příbuznost, odlišnosti a jejich příčiny)
- využívá informací z odborné literatury, tisku a z dalších zdrojů, kriticky je třídí a vyhodnocuje
- získané schopnosti tvořivě využívá v činnostech rozvíjejících jeho individuální styl

Učivo

Vývoj literatury v kontextu dobového myšlení, umění a kultury (přesah: D)

3. fáze národního obrození v české literatuře a kultuře

Realismus ve světové literatuře 19. století

Česká literatura v 2. polovině 19. století

- Májovci
- Ruchovsko-lumírovské spory o umění
- Venkovská próza
- Literatura realisticko-naturalistické orientace – realistické drama, vesnická próza, český naturalismus

Konec století v evropské literatuře – literární moderna

- Impresionismus, symbolismus, expresionismus, dekadence, naturalismus, secese, civilismus
- Moderní francouzská a angl. lit.

Česká moderna přelomu století - generace 90. let, Manifest České moderny, Katolická moderna

Česká literatura na začátku 20. století – generace buřičů

Předválečná avantgarda ve světové literatuře

- avantgardní proudy, jejich programy, autoři, vliv na českou kulturu – futurismus, kubismus, kubofuturismus, expresionismus, dadaismus, surrealismus, aj.

Průběžně - opakování

Interpretace textu

- *interpretační postupy a konvence, význam a smysl, jazykové, kompoziční a tematické prostředky výstavby literárního díla*
- *tropy; figury; rytmus, rým a zvukové prostředky poezie; monolog, dialog, přímá a nepřímá řeč, nevlastní přímá a polopřímá řeč; typy kompozice; motiv, téma*
- *text a intertextovost – kontext, vliv a způsoby mezitextového navazování a mezitextové komunikace (motto, citát, aluze), hraniční rysy textu (předmluva, doslov, ilustrace, obálka; autorský komentář, recenze)*

Příprava seznamu četby k maturitě

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy

žák

- volí adekvátní komunikační strategie, zohledňuje partnera a publikum
- posoudí a interpretuje komunikační účinky textu, svá tvrzení argumentačně podpoří jeho všestrannou analýzou
- rozliší různé kategorie mediálních produktů a formy mediálních sdělení
- získané schopnosti a dovednosti tvořivě využívá v produktivních činnostech

Učivo

Kategorie mediálních produktů a formy mediálních sdělení

- *přehled mediální scény - noviny, časopisy, rozhlasové a televizní vysílání, internetové stránky, sociální sítě, aj.*
- *dezinformace, fake news, manipulace v médiích*
- *zdroje informací, ověřování pravdivosti, důvěryhodnost informací*

Vlastní tvorba a její ohlas – příprava vlastních materiálů psaných i nahrávaných (tvorba textu, popřípadě zvukového a obrazového záznamu s využitím pokročilých funkcí aplikačního softwaru a multimediálních technologií; ohlasy čtenářů/diváků/posluchačů na pořad, formulace názorů, sepsání souhlasné či nesouhlasné reakce

Třída: OKTÁVA

JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

Očekávané výstupy

Žák

- odlišuje různé variety národního jazyka a vhodně jich využívá ve svém jazykovém projevu v souladu s komunikační situací
- při analýze vybraných textů popíše základní rysy češtiny a vysvětlí zákonitosti jejího vývoje i současné vývojové tendence
- v mluveném projevu ovládá zásady spisovné výslovnosti a pro účinné dorozumívání vhodně užívá zvukové prostředky řeči (modulace síly, výšky hlasu a tempa řeči; umístění přízvuků a pauz, správné frázování)
- v mluveném projevu vhodně užívá nonverbálních prostředků řeči
- v písemném projevu dodržuje zásady pravopisu a s oporou příruček řeší složitější případy; účinně využívá možností grafického členění textu
- v písemném i mluveném projevu volí vhodné výrazové prostředky podle jejich funkce a ve vztahu k sdělovacímu záměru, k dané situaci, kontextu a k adresátovi; vysvětlí a odůvodní význam slov v daném kontextu
- ve svém projevu uplatňuje znalosti tvarosloví a slovtvorných a syntaktických principů českého jazyka

- využívá znalostí o větných členech a jejich vztazích, o aktuálním členění výpovědí a o druzích vět podle záměru mluvčího k vhodnému vyjádření myšlenky, k účinnému dorozumívání, logickému strukturování výpovědí a k odlišení záměru mluvčího
- v mluveném i psaném projevu vhodně využívá slohotvorné rozvrstvení výrazových prostředků češtiny
- používá různé prostředky textového navazování vedoucí ke zvýšení srozumitelnosti, přehlednosti a logické souvislosti sdělení; uplatní textové členění v souladu s obsahovou výstavbou textu a rozvíjením tématu
- při tvorbě vlastního textu mluveného i psaného využívá základní principy rétoriky
- pořizuje z textu výpisky, zpracovává výtahy, konspekty
- efektivně a samostatně využívá různých informačních zdrojů (slovníky, encyklopedie)

Učivo

Čeština a příbuzné jazyky z pohledu vývojového

- *indoevropské jazyky*
- *čeština a slovanské jazyky*
- *vývoj českého jazykového systému*

Obecné poučení o jazyku a řeči

- *národní jazyk a jeho útvary*
- *funkční diferenciacie současného jazyka*
- *jazyková kultura*
- *mužský a ženský způsob komunikace*
- *prostředky verbálního humoru*

Stylistika

- *funkční styly – opakování*
- *stylová diferenciacie češtiny – příslušnost jaz. projevů k vyššímu nebo nižšímu stylu*

Umělecký styl mezi ostatními funkčními styly

- *znaky, jazyk, útvary*
- *esej, povídka, novela, vypravování s uměleckými prvky*

Průběžně

- *návraty k problematickým oblastem*
- *komplexní jazykové a větné rozbor*
- *didaktické testy – příprava na maturitu*
- *lektorská praxe*
- *tvůrčí psaní*
- *kontrolní diktáty, kompozice, pravopisná cvičení*

LITERÁRNÍ KOMUNIKACE

Očekávané výstupy

žák

- rozliší umělecký text od neuměleckého, nalezne jevy, které činí text uměleckým

- objasní rozdíly mezi fikčním a reálným světem a vysvětlí, jakým způsobem se reálný svět promítá do literárního textu, jaký vliv může mít svět fikce na myšlení a jednání reálných lidí
- na konkrétních příkladech popíše specifické prostředky básnického jazyka a objasní jejich funkci v textu
- rozliší a specifikuje jednotky vyprávění (časoprostor, vypravěč, postavy) a zhodnotí jejich funkci a účinek na čtenáře
- rozezná typy promluv a vyprávěcí způsoby a posoudí jejich funkci v konkrétním textu
- při interpretaci literárního textu ve všech jeho kontextech uplatňuje znalosti o literárních žánrech a literárněvědných termínech
- identifikuje využití jednoho textu v textu jiném (intertextovost) a objasní jeho funkci a účinek na čtenáře
- postihne smysl textu, vysvětlí důvody a důsledky různých interpretací téhož textu, porovná je a zhodnotí
- rozliší texty spadající do oblasti tzv. literatury vážné, středního proudu a literárního braku a svůj názor argumentačně zdůvodní
- samostatně interpretuje dramatické, filmové a televizní zpracování literárních děl
- vystihne podstatné rysy starověkých literatur
- vysvětlí specifičnost vývoje české literatury a vyloží její postavení v kontextu literatury světové (vzájemná inspirace, příbuznost, odlišnosti a jejich příčiny)
- tvořivě využívá informací z odborné literatury, internetu, tisku a z dalších zdrojů, kriticky je třídí a vyhodnocuje
- získané schopnosti a dovednosti tvořivě využívá v produktivních činnostech rozvíjejících jeho individuální styl

Učivo

Vývoj literatury v kontextu dobového myšlení, umění a kultury (přesah: D)

Světová literatura v 1. polovině 20. století

- Ohlas války v jednotlivých národních literaturách, ztracená generace v USA
- Počátky moderní prózy

Česká literatura - desátá léta

- 1. vlna avantgardy v Čechách
- předválečná moderna, český expresionismus

Česká literatura – 20. a 30. léta

- Poezie – proletářská poezie, poetismus, surrealismus, spirituální poezie
- Próza
- *odraz války v české lit. - legionářská literatura (John, Kratochvíl), J. Hašek*
- *levicový, demokratický, katolický a spirituální proud*
- *psychologická literatura, společenský román, ruralisté*
- Drama - *avantgardní divadlo*

Česká literatura v době okupace

- *charakter tvorby*
- *poezie národního ohrožení*
- *mladá poezie - Skupina 42*
- *próza – historická, psychologická, pokračující tendence předválečné prózy*
- *divadlo*

Proměny světové literatury po r. 1945

- *téma války*
- *existencialismus*
- *moderní realismus (neorealismus, rozhněvaní mladí muži, Skupina 47)*
- *socialistický realismus a sovětská literatura*
- *beatníci*
- *magický realismus*
- *postmodernismus a nový román*
- *absurdní drama*
- *fantazijní literatura a okrajová literatura (detektivky, ságy, sociologický román)*

Česká literatura po r. 1945

- *chronologický vývoj, 1945-48, 50. léta, 60. léta, normalizace*
- *3 linie v literatuře:*
 - *ineditní (surrealisté, katolíci, underground)*
 - *exilová (osobnosti, časopisy, nakladatelství)*
 - *vydávaná*

Próza 60. let (1956-68)

- *téma okupace a židovství, historická próza*
- *konfrontační próza*
- *fantazijní a experimentální próza*

Literatura 70. a 80. let

- *vydávaná – zákazy a návraty*
- *samizdatová – edice, prohibitní autoři, písničkáři, underground*
- *exilová – nakladatelství, časopisy, autoři*

Poválečná česká poezie

- *těsně po válce*
- *50. léta*
- *60. léta – situace kulturně politická – uvolnění napětí, nové časopisy*
- *nástup mladé generace*
- *experimentální tvorba*

Divadlo a drama po r. 1945

- *vývoj divadelní scény v ČR*
- *divadla malých forem*
- *absurdní drama*
- *divadlo a film, filmové adaptace slavných děl*

Průběžně

Interpretace textu

- *interpretační postupy a konvence, význam a smysl, jazykové, kompoziční a tematické prostředky výstavby literárního díla*

- *tropy; figury; rytmus, rým a zvukové prostředky poezie; monolog, dialog, přímá a nepřímá řeč, nevlastní přímá a polopřímá řeč; typy kompozice; motiv, téma*
- *text a intertextovost – kontext, vliv a způsoby mezitextového navazování a mezitextové komunikace (motto, citát, aluze), hraniční rysy textu (předmluva, doslov, ilustrace, obálka; autorský komentář, recenze)*

Povinná četba (forma: čtenářský deník vedený podle předem daných kritérií)

Povinná příprava k maturitě

Lektorská praxe

Referáty k uměleckým osobnostem a dějinám literatury

Reflexe moderního umění

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy

žák

- volí adekvátní komunikační strategie, zohledňuje partnera a publikum
- posoudí a interpretuje komunikační účinky textu, svá tvrzení argumentačně podpoří jeho všestrannou analýzou
- rozliší různé kategorie mediálních produktů a formy mediálních sdělení
- získané schopnosti a dovednosti tvořivě využívá v produktivních činnostech

Učivo

Kategorie mediálních produktů a formy mediálních sdělení

- *přehled mediální scény - noviny, časopisy, rozhlasové a televizní vysílání, internetové stránky, sociální sítě, aj.*
- *dezinformace, fake news, manipulace v médiích*
- *zdroje informací, ověřování pravdivosti, důvěryhodnost informací*

Vlastní tvorba a její ohlas – příprava vlastních materiálů psaných i nahrávaných (tvorba textu, popřípadě zvukového a obrazového záznamu s využitím pokročilých funkcí aplikačního softwaru a multimediálních technologií; ohlasy čtenářů/diváků/posluchačů na pořad, formulace názorů, sepsání souhlasné či nesouhlasné reakce

ANGLICKÝ JAZYK

Charakteristika vyučovacího předmětu

1) obsahové, časové a organizační vymezení

Obsahové vymezení předmětu Anglický jazyk odpovídá vzdělávacímu obsahu vzdělávacího oboru Cizí jazyk tak, jak byl vymezen v RVP G. Výuka směřuje k tomu, aby žáci dosáhli úrovně B2 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky. Předmět je vyučován čtyři vyučovací hodiny týdně ve všech ročnících vyššího stupně gymnázia a je tedy každý rok posílen o jednu vyučovací hodinu oproti rámcovému učebnímu plánu. Výuka probíhá ve třídách dělených na dvě skupiny.

2) výchovné a vzdělávací strategie

Výchovné a vzdělávací postupy, které v Anglickém jazyce vedou k utváření klíčových kompetencí, znázorňuje následující přehled:

Kompetence k učení	Učitel - zařazuje na začátek hodiny krátké aktivity, kterými uvádí a přibližuje novou látku; - uvádí novou gramatiku poukázáním na souvislost s gramatikou již probranou; - zadává otázky a úkoly k nové látce, aby měl zpětnou vazbu, zda žák vše pochopil; - zařazuje do hodiny různá cvičení k upevnění látky; - pochvalami povzbuzuje žáky v rozšiřování svých znalostí a motivuje je pro další učení střídáním různých výukových metod;
Kompetence k řešení problémů	Učitel - zařazuje do výuky práci ve dvojicích, při které hledají společné řešení problémové situace či úkolu, přičemž každý z dvojice má jen polovinu informací; - zadává žákům úkoly z CD-ROM, při kterých žáci procvičují látku interaktivním způsobem; - poskytuje žákům modelové ukázky různých forem písemného projevu a vyžaduje od nich vlastní, kreativní písemnou práci na zadané téma; - zadává za domácí úkol problémové úkoly a na následující hodině diskutuje se žáky jejich způsoby řešení daného úkolu;
Kompetence komunikativní	Učitel - zařazuje do hodin simulaci komunikativních situací, ve kterých si žák rozvíjí aktuální slovní zásobu; - učí žáky správnou výslovnost ve speciálních cvičeních; - zařazuje do hodin poslech hovorové gramatiky; - zadává praktická cvičení k nácviku tvorby delší písemného projevu;
Kompetence sociální a personální	Učitel - vybírá témata z každodenního života, která jsou blízká mladým lidem; - nabízí žákům dle jejich individuální potřeby poslechová cvičení, navíc zařazuje do hodin písně k sebereflexi vlastní výslovnosti; - nechává žáky domluvit se na společné odpovědi na problémovou otázku; - vede žáky k sebehodnocení vlastní výslovnosti a kontroly porozumění slyšeného nabízením následné transkripce slyšeného textu; - pravidelně zařazuje do výuky kontrolní cvičení a aktivity, a posiluje tak sebereflexi žáků;

Kompetence občanská	Učitel - seznamuje žáky s různými aspekty každodenního života lidí z různých zemí v Evropě; - využívá historických a kulturních rozdílů anglicky mluvících zemí k uchopení lexikálních a gramatických zvláštností anglického jazyka; - vyžaduje od žáků vyjádření osobního názoru a zaujetí vlastního stanoviska k problémovému tématu; - pomocí témat vtahuje žáka do mezinárodního multikulturního prostředí, zařazuje do výuky aktuální témata; - vhodnými otázkami a formulováním svého názoru vybízí žáka k zaujetí stanoviska k hlavní myšlence slyšeného nebo čteného textu;
Kompetence k podnikavosti	Učitel - poskytuje všem žákům dostatek slovní zásoby a gramatických struktur k úspěšnému zvládnutí běžných životních situací; - dbá na systematickou práci žáků jak na hodinách, tak při vypracování domácích úkolů; - vhodným výběrem témat pomáhá žákům zvládnout s jistotou a samostatně životní situace, ve kterých musí použít anglický jazyk; - zařazuje do hodin aktivity, při kterých se mohou žáci individuálně projevit; - zařazuje do hodin krátké epizody na DVD nebo videu, kterými žáky motivuje k zdokonalování výslovnosti, plynulosti projevu a adekvátnímu využívání slovní zásoby a osvojených jazykových frází;

Aktuálně je v rámci výuky Anglického jazyka využívána učebnice *New English File* na úrovni Pre-intermediate – Upper-intermediate. K dispozici jsou dvě jazykové učebny i potřebná audio i video technika (CD a notebooky, zpětný projektor). Kromě vyučovacích hodin je výuka anglického jazyka realizována i prostřednictvím tematických projektů a didaktických her v rámci studijních výjezdů a projektových dní.

Žáci jsou v předmětu hodnoceni klasifikací, tedy klasickým známkováním v hodině. Systém hodnocení je ale doplněn podmínkami závěrečné klasifikace. Splněním těchto podmínek, které jsou všechny povinné, žáci prokazují minimální pokrok rozvoje jazykových kompetencí a znalostí (*Podmínky jazykové úrovně*) a svůj aktivní přístup k výuce jazyka (*Aktivizující podmínky*, *Individuální podmínky*). Pokud žák nesplní všechny vypsane podmínky pro daný školní rok, bude v předmětu klasifikován na základě komisionálního přezkoušení, nebo mu může být sníženo hodnocení na vysvědčení.

Přehled podmínek:

Podmínky jazykové úrovně

Je třeba úspěšně absolvovat v každém pololetí

- **Didaktický písemný test** - píše pouze žáci, kteří mají z průběžně psaných gramatických testů průměr 2,0, nebo horší
- **Poslech** - budou známkovány, kdo bude mít výrazně špatné hodnocení, může dostat zvláštní poslechový úkol
- **Eseje** - budou známkovány, kdo bude mít výrazně špatné hodnocení, může dostat zvláštní písemný úkol

Didaktický test-každý má 2 pokusy, žák uspěje, pokud dosáhl úspěšnosti 65% a lepší. Pokud žák neuspěje, bude hodnocen na základě komisionální zkoušky.

Aktivizující podmínky

Je třeba je splnit v průběhu školního roku

Jsou specifikovány jednotlivými vyučujícími na začátku školního roku pro každou třídu zvlášť. Běžně mají tyto podmínky podobu četby knih v originále, přípravy a realizace poslechů prezentací na různá témata podle zájmů žáků, kreativní úkoly atd.

Individuální podmínky

Jsou udělovány jednotlivým žákům dle potřeby.

3) rozpracování očekávaných výstupů a učiva z RVP ZV do ročníků

Učivo odpovídá primárně látce z učebnice, se kterou daný ročník pracuje. Zde předložený rozpis učiva dle lekcí kurzu *New English File* představuje ideální trajektorii, kterou výuka sleduje. Je však možné, že se v konkrétních ročnících od této trajektorie výuka vychýlí (zhruba v řádu jedné lekce na ročník) a učivo se rozprostře do dalšího ročníku. Celkový rozsah učiva ale zůstává platný tak, jak je předepsán v této kapitole.

Učivo z učebnice je pravidelně doplňováno materiálem z jiných zdrojů (časopis Bridge, online materiály z výukových webových stránek (Help for English, BBC Learning English, atd.), anglicky psaných médií apod.).

Realizace vzdělávacího obsahu některých tematických celků průřezových témat, popřípadě ostatních vyučovacích předmětů, která se odehrává v rámci výuky Anglického jazyka, je uvedena formou odkazu u příslušného učiva.

Třída: KVINTA

RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- porozumí hlavním bodům a myšlenkám autentického ústního projevu složitějšího obsahu na aktuální téma, postihne jeho hlavní a doplňující informace
- rozliší v mluveném projevu jednotlivé mluvčí, identifikuje různý styl, citové zabarvení, názory a stanoviska jednotlivých mluvčích
- porozumí hlavním bodům a myšlenkám autentického čteného textu či písemného projevu složitějšího obsahu na aktuální téma
- identifikuje strukturu textu a rozliší hlavní a doplňující informace
- vyhledá a shromáždí informace z různých textů na méně běžné, konkrétní téma a pracuje se získanými informacemi
- odvodí význam neznámých slov na základě již osvojené slovní zásoby, kontextu, znalosti tvorby slov a internacionalismů
- využívá různé druhy slovníků, informativní literaturu, encyklopedie a média
- čte s porozuměním literaturu ve studovaném jazyce
- postihne zápletku i sled událostí ve filmu či hře

PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- formuluje svůj názor srozumitelně, gramaticky správně, spontánně a plynule
- volně a srozumitelně reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý autentický text se slovní zásobou a jazykovými strukturami odpovídajícími náročnějšímu textu
- přednese souvislý projev na zadané téma
- sestaví souvislý text na širokou škálu témat a vyjádří své stanovisko
- podrobně popíše své okolí, své zájmy a činnosti s nimi související
- logicky a jasně strukturuje formální i neformální písemný projev různých slohových stylů
- s porozuměním přijímá a srozumitelně i gramaticky správně předává obsahově složitější informace
- používá bohatou všeobecnou slovní zásobu k rozvíjení argumentace, aniž by redukoval to, co chce sdělit

- využívá výkladové a odborné slovníky při zpracování písemného projevu na neznámé téma

INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- vyjádří a obhájí své myšlenky, názory a stanoviska vhodnou písemnou i ústní formou
- adekvátně a gramaticky správně okomentuje a prodiskutuje odlišné názory různých faktografických i imaginativních textů
- reaguje spontánně a gramaticky správně v složitějších, méně běžných situacích užitím vhodných výrazů a frazeologických obrátů
- komunikuje plynule a foneticky správně na témata abstraktní i konkrétní v méně běžných i odborných situacích
- při setkání s rodilými mluvčími zahájí, vede a zakončí dialog a zapojí se do živé diskuse na různá témata týkající se odbornějších zájmů

Učivo

(Látka z učebnice NEW ENGLISH FILE Pre-Intermediate, File 7 – 9)

- **tematické okruhy** – Strachy a fobie; Filmy; Osudy slavných; Vynálezy; Popis významné evropské stavby; Využití volného času; Zdraví a životní styl; Jste alergičtí na ranní vstávání?; Podobnosti a rozdílnosti u dvojčat; Podivné skutečnosti (*PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech*)
- **slovní zásoba a tvorba slov** – koncovky „-ed“ a „-ing“; zdraví a životní styl; frázová slovesa; příslovce; vyjádření názoru;
- **gramatické struktury** – předpřítomný čas X minulý čas; vazba „used to“; trpný rod; slovosled u frázových sloves; neurčitá zájmena („something“, „anything“); vazby „So do I“, „Neither do I“; předminulý čas; nepřímá řeč

Přesahy a vazby (mezipředmětové vztahy, průřezová témata)

- Projekty a expedice (*Ge, F, ZSV, UK, Z*)
- Poslech a práce s písněmi (*UK*)
- Procvičování stylů (*Čj*)
- Vztahy mezi lidmi (*ZSV*)

Třída: **SEXTA**

RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- porozumí hlavním bodům a myšlenkám autentického ústního projevu složitějšího obsahu na aktuální téma, postihne jeho hlavní a doplňující informace
- rozliší v mluveném projevu jednotlivé mluvčí, identifikuje různý styl, citové zabarvení, názory a stanoviska jednotlivých mluvčích
- porozumí hlavním bodům a myšlenkám autentického čteného textu či písemného projevu složitějšího obsahu na aktuální téma
- identifikuje strukturu textu a rozliší hlavní a doplňující informace
- vyhledá a shromáždí informace z různých textů na méně běžné, konkrétní téma a pracuje se získanými informacemi
- odvodí význam neznámých slov na základě již osvojené slovní zásoby, kontextu, znalosti tvorby slov a internacionalismů
- využívá různé druhy slovníků, informativní literaturu, encyklopedie a média

- čte s porozuměním literaturu ve studovaném jazyce
- postihne zápletku i sled událostí ve filmu či hře

PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- formuluje svůj názor srozumitelně, gramaticky správně, spontánně a plynule
- volně a srozumitelně reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý autentický text se slovní zásobou a jazykovými strukturami odpovídajícími náročnějšímu textu
- přednese souvislý projev na zadané téma
- sestaví souvislý text na širokou škálu témat a vyjádří své stanovisko
- podrobně popíše své okolí, své zájmy a činnosti s nimi související
- logicky a jasně strukturuje formální i neformální písemný projev různých slohových stylů
- s porozuměním přijímá a srozumitelně i gramaticky správně předává obsahově složitější informace
- používá bohatou všeobecnou slovní zásobu k rozvíjení argumentace, aniž by redukoval to, co chce sdělit
- využívá výkladové a odborné slovníky při zpracování písemného projevu na neznámé téma

INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- vyjádří a obhájí své myšlenky, názory a stanoviska vhodnou písemnou i ústní formou
- adekvátně a gramaticky správně okomentuje a prodiskutuje odlišné názory různých faktografických i imaginativních textů
- reaguje spontánně a gramaticky správně v složitějších, méně běžných situacích užitím vhodných výrazů a frazeologických obrátů
- komunikuje plynule a foneticky správně na témata abstraktní i konkrétní v méně běžných i odborných situacích
- při setkání s rodilými mluvčími zahájí, vede a zakončí dialog a zapojí se do živé diskuse na různá témata týkající se odbornějších zájmů

Učivo

(Látka z učebnice NEW ENGLISH FILE Intermediate, File 4 – 7)

- **tematické okruhy** – Vzdělávání; Škola; Bydlení; Osobní vztahy; Životní styl; Muži a ženy – dva odlišné světy; Zaměstnání; Film; Hrdinové; Detektivní záhady; Televize (*PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech*)
- **slovní zásoba a tvorba slov** – vzdělávání; bydlení; přátelství a vztahy; tvoření podstatných jmen; předložkové vazby; svět práce; nakupování; film; lidské činnosti; tvoření přídavných jmen a příslovcí; složená slova; frázová slovesa; televize
- **gramatické struktury** – podmínkové věty; časové věty; vazby „used to“; kvantifikátory; členy, gerundium a infinitiv; nepřímá řeč; pasiv; vztažné věty; nepřímé otázky

Přesahy a vazby (mezipředmětové vztahy, průřezová témata)

- Projekty a expedice (*Ge, F, ZSV, UK, Z*)
- Poslech a práce s písněmi (*UK*)
- Procvičování stylů, psaní biografie, žurnalistika, světová literatura (W. H. Auden) (*Čj, PT Mediální výchova*)
- Příprava na povolání, rodina (různé pohledy na tytéž rodinné vztahy) (*ZSV*)

RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- porozumí hlavním bodům a myšlenkám autentického ústního projevu složitějšího obsahu na aktuální téma, postihne jeho hlavní a doplňující informace
- rozliší v mluveném projevu jednotlivé mluvčí, identifikuje různý styl, citové zabarvení, názory a stanoviska jednotlivých mluvčích
- porozumí hlavním bodům a myšlenkám autentického čteného textu či písemného projevu složitějšího obsahu na aktuální téma
- identifikuje strukturu textu a rozliší hlavní a doplňující informace
- vyhledá a shromáždí informace z různých textů na méně běžné, konkrétní téma a pracuje se získanými informacemi
- odvodí význam neznámých slov na základě již osvojené slovní zásoby, kontextu, znalosti tvorby slov a internacionalismů
- využívá různé druhy slovníků, informativní literaturu, encyklopedie a média
- čte s porozuměním literaturu ve studovaném jazyce
- postihne zápletku i sled událostí ve filmu či hře

PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- formuluje svůj názor srozumitelně, gramaticky správně, spontánně a plynule
- volně a srozumitelně reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý autentický text se slovní zásobou a jazykovými strukturami odpovídajícími náročnějšímu textu
- přednese souvislý projev na zadané téma
- sestaví souvislý text na širokou škálu témat a vyjádří své stanovisko
- podrobně popíše své okolí, své zájmy a činnosti s nimi související
- logicky a jasně strukturuje formální i neformální písemný projev různých slohových stylů
- s porozuměním přijímá a srozumitelně i gramaticky správně předává obsahově složitější informace
- používá bohatou všeobecnou slovní zásobu k rozvíjení argumentace, aniž by redukoval to, co chce sdělit
- využívá výkladové a odborné slovníky při zpracování písemného projevu na neznámé téma

INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- vyjádří a obhájí své myšlenky, názory a stanoviska vhodnou písemnou i ústní formou
- adekvátně a gramaticky správně okomentuje a prodiskutuje odlišné názory různých faktografických i imaginativních textů
- reaguje spontánně a gramaticky správně v složitějších, méně běžných situacích užitím vhodných výrazů a frazeologických obrátů
- komunikuje plynule a foneticky správně na témata abstraktní i konkrétní v méně běžných i odborných situacích
- při setkání s rodilými mluvčími zahájí, vede a zakončí dialog a zapojí se do živé diskuse na různá témata týkající se odbornějších zájmů

Učivo

(Látka z učebnice NEW ENGLISH FILE Upper-Intermediate File 1 – 3)

- **tematické okruhy** – Národní stereotypy (*PT Multikulturní výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech*); Psaní e-mailů (*PT Mediální výchova*); Vztahy a seznamování se; První pomoc (*PT Osobnostní a sociální výchova*); Věříte tomu? (grafologie, vědmy); Móda a oblečení; Zločin a trest; Počasí; Nebezpečí a risk
- **slovní zásoba a tvorba slov** – odvozování významu slov z kontextu; osobnost; nemoci a léčba; oblečení a móda; letecká přeprava; bezpečnost; počasí; výrazy se slovesem „take“
- **výslovnost** – intonace, přízvuk a rytmus v otázce; nepravidelné minulé tvary; samohlásky a souhlásky
- **gramatické struktury** – tvoření otázek; pomocná slovesa; vazba „the...the“; předpřítomný čas prostý a průběhový; předminulý čas průběhový; příslovce a příslovečné vazby; trpný rod; předbudoucí čas a budoucí průběhový čas; podmínkové věty

Přesahy a vazby (mezipředmětové vztahy, průřezová témata)

- Projekty a expedice (Ge, F, ZSV, UK, Z)
- Poslech a práce s písněmi (UK)
- Procvičování stylů (Čj)

Třída: OKTÁVA

RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- porozumí hlavním bodům a myšlenkám autentického ústního projevu složitějšího obsahu na aktuální téma, postihne jeho hlavní a doplňující informace
- rozliší v mluveném projevu jednotlivé mluvčí, identifikuje různý styl, citové zabarvení, názory a stanoviska jednotlivých mluvčích
- porozumí hlavním bodům a myšlenkám autentického čteného textu či písemného projevu složitějšího obsahu na aktuální téma
- identifikuje strukturu textu a rozliší hlavní a doplňující informace
- vyhledá a shromáždí informace z různých textů na méně běžné, konkrétní téma a pracuje se získanými informacemi
- odvodí význam neznámých slov na základě již osvojené slovní zásoby, kontextu, znalosti tvorby slov a internacionalismů
- využívá různé druhy slovníků, informativní literaturu, encyklopedie a média
- čte s porozuměním literaturu ve studovaném jazyce
- postihne zápletku i sled událostí ve filmu či hře

PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- formuluje svůj názor srozumitelně, gramaticky správně, spontánně a plynule
- volně a srozumitelně reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý autentický text se slovní zásobou a jazykovými strukturami odpovídajícími náročnějšímu textu
- přednese souvislý projev na zadané téma
- sestaví souvislý text na širokou škálu témat a vyjádří své stanovisko
- podrobně popíše své okolí, své zájmy a činnosti s nimi související
- logicky a jasně strukturuje formální i neformální písemný projev různých slohových stylů

- s porozuměním přijímá a srozumitelně i gramaticky správně předává obsahově složitější informace
- používá bohatou všeobecnou slovní zásobu k rozvíjení argumentace, aniž by redukoval to, co chce sdělit
- využívá výkladové a odborné slovníky při zpracování písemného projevu na neznámé téma

INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- vyjádří a obhájí své myšlenky, názory a stanoviska vhodnou písemnou i ústní formou
- adekvátně a gramaticky správně okomentuje a prodiskutuje odlišné názory různých faktografických i imaginativních textů
- reaguje spontánně a gramaticky správně v složitějších, méně běžných situacích užitím vhodných výrazů a frazeologických obrátů
- komunikuje plynule a foneticky správně na témata abstraktní i konkrétní v méně běžných i odborných situacích
- při setkání s rodilými mluvčími zahájí, vede a zakončí dialog a zapojí se do živé diskuse na různá témata týkající se odbornějších zájmů

Učivo

(Látka z učebnice NEW ENGLISH FILE Upper-Intermediate File 4 – 7)

- **tematické okruhy** – Maturitní témata (*PT Multikulturní výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Osobnostní a sociální výchova, Environmentální výchova, Mediální výchova*); Lidské tělo; Rodinné soužití; Hudba a její psychologický rozměr; Spánek a únava; Prezentace; Nepříjemné zlozvyky; Životní omyly; Slova a slovníky
- **slovní zásoba a tvorba slov** – často zaměňovaná slovesa; lidské tělo; slovní zásoba k maturitním tématům; pocity; lidské tělo; hudba; spánek; média; kolokace; města a velkoměsta; věda; obchod a reklama; předpony
- **výslovnost** – slabé formy některých slov; „silent letters“; spojovací slova; slovní přízvuk ve víceslabičných větách; změny v přízvuku mezi slovesy a podstatnými jmény
- **gramatické struktury** – nereálné podmínky; minulá modální slovesa; gerundium a infinitiv; členy; nepočitatelná podstatná jména a plurál; vazba „have something done“; vazby se slovesem „wish“; vztažné věty

Přesahy a vazby (mezipředmětové vztahy, průřezová témata)

- Procvičování stylů (Čj)

NĚMECKÝ JAZYK

Charakteristika vyučovacího předmětu

1) obsahové, časové a organizační vymezení

Obsahové vymezení předmětu odpovídá vzdělávacímu obsahu vzdělávacího oboru Další cizí jazyk, jak byl stanoven v RVP G. Předmět Německý jazyk navazuje na úroveň jazykových znalostí a komunikačních dovedností odpovídajících úrovni A1 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, které student získal v předchozím vzdělávání, a směřuje k dosažení úrovně B1 podle tohoto rámce. Předmět je vyučován po třech vyučovacích hodinách týdně ve všech vyšších ročnících gymnázia. Výuka probíhá ve třídách dělených na dvě menší skupiny.

2) výchovné a vzdělávací strategie

Cílem výuky Německého jazyka je dosažení komunikační kompetence, která vytváří předpoklady pro mezinárodní komunikaci. Aktivní znalost cizího jazyka je ale v současné době nezbytná i pro osobní potřebu studenta, neboť mu usnadňuje přístup k aktuálním informacím, studijním materiálům a osobním kontaktům. Hlavní důraz je tedy ve výuce německého jazyka kladen na rozvoj všech řečových dovedností, tj. receptivních, produktivních i interaktivních. Předmět směřuje k tomu, aby se studenti byli schopni porozumět v cizojazyčném prostředí v běžných situacích. Čtení a písemné vyjadřování nabývá postupně na významu (stylistika). Prohlubují se znalosti v oblasti jazykových prostředků, tj. slovní zásoby, včetně nejběžnější frazeologie a odborné terminologie, mluvnické, zvukové a grafické stránky jazyka.

Stále více se pracuje s autentickými materiály různého druhu (tištěnými i audiovizuálními), více se do výuky zařazuje integrované používání cizího jazyka v kombinaci s PC, DVD přehrávačem a internetem, které jazykovou výuku zefektivňují a studenty motivují. Prohlubuje se povědomí studentů o kultuře a reáliích německy mluvících zemí, rozšiřují jejich kulturní obzory i schopnost tolerance k odlišnostem.

Kromě vyučovacích hodin mají studenti možnost využít německý jazyk v rámci programů projektových dní, studijních výjezdů či v rámci zpracování komplexních výzkumných a tvůrčích projektů, zejména Expedice (časté pobyty v pohraničí). Německý jazyk je zde využíván v integraci s jinými předměty a to především jako prostředek komunikace.

Realizaci vzdělávacího obsahu některých průřezových témat i mezioborové přesahy shrnuje následující přehled:

a) Občan v demokratické společnosti (PT Myšlení v evropských a globálních souvislostech a Multikulturní výchova; přesah: ZSV)

Studenti jsou vedeni k tomu, aby diskutovali o citlivých a kontroverzních otázkách, hledali kompromisní řešení. Angažovali se nejen ve vlastní prospěch, ale i pro veřejné zájmy a ve prospěch lidí v jiných zemích a na jiných kontinentech. Vážili si materiálních a duchovních hodnot a snažili se je chránit. Byli tolerantní a respektovali tradice a společenské zvyklosti daného sociokulturního prostředí a aktivně vystupovali proti projevům rasové nesnášenlivosti a xenofobie.

b) Člověk a životní prostředí (PT Environmentální výchova; přesah: Bi, ZSV)

Studenti jsou vedeni k tomu, aby poznávali svět a učili se mu rozumět, chápali význam strategie udržitelného rozvoje světa a seznamovali se s jejím zajišťováním v zemích dané jazykové oblasti. Chápali a respektovali nutnost ekologického chování v souvislosti s lidským zdravím.

c) Základy společenských věd

Studenti jsou vedeni k tomu, aby znali alternativy uplatnění jazykového vzdělání na trhu práce.

d) Informatika

Studenti jsou vedeni k tomu, aby používali internet pro vyhledávání doplňujících informací a aktuálních údajů z oblasti společensko-politického a kulturního dění v zemích dané oblasti.

V předmětu Německý jazyk jsou studenti hodnoceni klasifikací, tedy klasickým známkováním v hodině. Systém hodnocení je ale doplněn podmínkami, které podmiňují závěrečnou klasifikaci. Splněním těchto podmínek, které jsou všechny povinné, studenti prokazují minimální pokrok rozvoje jazykových kompetencí a znalostí (*Podmínky jazykové úrovně*) a aktivní přístup k jazyku (*Aktivizující podmínky*), druhé jmenované mají především motivační charakter. Pokud student nesplní všechny vypsane podmínky pro daný školní rok, bude v předmětu klasifikován na základě komisionálního přezkoušení.

a) Podmínky jazykové úrovně – je třeba úspěšně absolvovat v každém pololetí:

- Didaktický písemný test
- Poslech
- Esej

Didaktický test-každý má 2 pokusy, žák uspěje, pokud dosáhl úspěšnosti 65% a lepší. Pokud žák neuspěje, bude hodnocen na základě komisionální zkoušky.

b) Aktivizující podmínky - je třeba splnit v průběhu školního roku

Jsou specifikovány vyučujícím na začátku školního roku pro každou třídu zvlášť. Běžně mají tyto podmínky podobu četby knih v originále, přípravy a realizace poslechů, prezentací na různá témata podle zájmů žáků či kreativních úkolů.

3) rozpracování očekávaných výstupů a učiva z RVP G do ročníků

Realizace vzdělávacího obsahu některých tematických celků průřezových témat, popřípadě ostatních vyučovacích předmětů, která se odehrává v rámci výuky Německého jazyka je uvedena v celkovém souhrnu u každého ročníku zvlášť.

Třída: KVINTA

RECEPTIVNÍ A ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu
- rozumí obsahu jednoduchých textů v učebnicích a obsahu autentických materiálů s využitím vizuální opory, v textech vyhledá známé výrazy, fráze a odpovídi na otázky
- rozumí jednoduché a zřetelně vyslovované promluvě a konverzaci
- používá dvojjazyčný slovník

PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- sestaví jednoduché (ústní i písemné) sdělení týkající se situací souvisejících s životem v rodině, škole a probíranými tematickými okruhy
- písemně, gramaticky správně tvoří a obměňuje jednoduché věty a krátké texty
- stručně reprodukuje obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy i konverzace
- vyžádá jednoduchou informaci

INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- jednoduchým způsobem se domluví v běžných každodenních situacích

Učivo

- jednoduchá sdělení – omluva, reakce na omluvu, poděkování a reakce na poděkování, prosba, žádost, blahopřání, žádost o pomoc, nabídnutí pomoci
- tematické okruhy- škola, bydlení, zaměstnání, volný čas a zájmová činnost, sport, město, nákupy
- slovní zásoba a tvoření slov – rodina, škola, prodejny a obchodní sítě, sporty, volnočasové aktivity, názvy povolání, zařízení bytu, místnosti v domě, popis cesty, reálie německy mluvících zemí
- výslovnost – /ä/, /ö/, /ü/; přízvučné/nepřízvučné slabiky, intonace, slovní přízvuk, melodie věty
- gramatické struktury a typy vět – oznamovací věty kladné a záporné, otázky, rozkazovací způsob, způsobová slovesa, předložky se 3. a 4. pádem, souvětí souřadné, čas minulý – perfektum, préteritum – pravidelná slovesa, budoucí čas, vzájemné postavení příslovečných určení, větný rámec, některé typy vedlejších vět, skloňování přídavných jmen po členu určitém a neurčitém

Konkrétní vazby na vzdělávací obsah průřezových témat a dalších předmětů

- PT Osobnostní a sociální výchova – vztahy mezi lidmi, já a společnost, já a budoucnost, rodina, morálka všedního dne, hodnotové řebříčky
- PT Multikulturní výchova: reálie, zvyky, odlišnosti mezi Němci a Čechy
- UK: poslech a zpěv německých písní
- Z: orientace v mapě

Třída: **SEXTA**

RECEPTIVNÍ A ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- rozumí přiměřeným souvislým projevům (monografickým i dialogickým) ve standardním řečovém tempu
- čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu
- čte s porozuměním věcně i jazykově přiměřené texty, orientuje se v textu,
- dovede nalézt hlavní myšlenky,
- odhaduje význam neznámých výrazů podle kontextu a způsobu tvoření
- dovede přeložit text a používat slovníky

PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- sestaví jednoduché (ústní i písemné) sdělení týkající se situací souvisejících s životem v rodině, škole a probíranými tematickými okruhy
- písemně, gramaticky správně tvoří a obměňuje jednoduché věty a krátké texty
- stručně reprodukuje obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy i konverzace
- vyžádá jednoduchou informaci
- formuluje vlastní myšlenky

INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- jednoduchým způsobem se domluví v běžných každodenních situacích
- vysvětlí gramaticky správně své názory a stanoviska písemnou i ústní formou a v krátkém a jednoduchém projevu na téma osobních zájmů nebo každodenního života

Učivo

- jednoduchá sdělení – vyjádření lítosti, žádost o dovolení, prosba o pomoc, souhlas/nesouhlas, omluva, reakce na omluvu
- tematické okruhy - lékařství a zdravotní péče, turistický ruch, plány na dovolenou, lidské vlastnosti, oblečení, móda, zaměstnání, žádost o zaměstnání, nezaměstnanost, předpověď počasí, reálie německy mluvících zemí
- slovní zásoba a tvoření slov – nemoci, dopravní prostředky, zařízení bytu, potraviny, oblečení, povolání, počasí, gastronomie
- výslovnost – přízvuk, intonace, krátké a dlouhé samohlásky, výslovnost /p/, /t/, /k/, zdvojené samohlásky, dloužící /h/, dvojhásky
- gramatické struktury a typy vět – souvětí souřadné, spojky ovlivňující/neovlivňující slovosled, minulý čas – perfekturní- nepravidelná slovesa, způsobová slovesa, skloňování přídavných jmen, sloveso *werden*, účelové věty se spojkou *damit*/ konstrukce *um ...zu*, časové věty se spojkami *während*, *bevor*, *nachdem*

Konkrétní vazby na vzdělávací obsah průřezových témat a dalších předmětů

- *PT Osobnostní a sociální výchova*: hodnotové žebříčky, verbální – neverbální komunikace, rozvoj dobrých mezilidských vztahů
- *PT Multikulturní výchova*: kulturní rozdíly, zvyky, reálie
- *UK*: projekce německých filmů
- *Z,D*: reálie německy mluvících zemí

Třída: **SEPTIMA**

RECEPTIVNÍ A ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- rozumí přiměřeným souvislým projevům (monografickým i dialogickým) ve standardním řečovém tempu
- čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu
- čte s porozuměním věcně i jazykově přiměřené texty, orientuje se v textu,

- dovede nalézt hlavní myšlenky
- rozumí informativnímu textu o anglicizmech v německém jazyce a o jejich typech
- rozumí jednodušším novinovým článkům
- odhaduje význam neznámých výrazů podle kontextu a způsobu tvoření
- dovede přeložit text a používat slovníky i elektronické

PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- zvládá příslušnou slovní zásobu, hovoří o příslušných tématech
- rozumí složitějším řečovým projevům
- vypráví o emocích
- vyjadřuje předpoklady pomocí sloves v podmiňovacím způsobu
- vyjadřuje přání, vypráví o událostech a činnostech s použitím trpného rodu *sloves*
- cituje tiskové informace a názory v nich obsažené

INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- domluví v běžných každodenních situacích, získá i poskytne informace
- používá stylisticky vhodné obraty umožňující nekonfliktní vztahy a komunikaci
- uplatňuje v komunikaci vhodně vybraná sociokulturní specifika daných zemí

Učivo

- jednoduchá sdělení – vyjádření emocí, vyžádání informací, prosba o pomoc, vyjádření přání, domluvení schůzky,
- tematické okruhy- maturita, inzeráty, budoucnost, mezilidské vztahy, sny, přání, vliv médií, reklama, rovnoprávnost žen a mužů, **cestování**, životní prostředí - recyklace, realie německy mluvících zemí
- výslovnost – slovní přízvuk, intonace, krátké a dlouhé samohlásky, výslovnost /ng/ x /nk/; /z/ x /tz/; /ä/, /ö/, /ü/; melodie věty,
- gramatické struktury a typy vět – nepřímá otázka, souvětí se spojkou *obwohl/ trotzdem*, tázací zájmena *was für x welcher*; Konjunktiv II. opisný **tvar** *würde*+infinitiv, Konjunktiv II. sloves *sein, haben, werden*; vztažné věty; vazby sloves, podstatných a přídavných jmen, trpný rod, infinitivní konstrukce s *zu, um ...zu*

Konkrétní vazby na vzdělávací obsah průřezových témat a dalších předmětů

- *PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech*: Evropa a svět nás zajímá (zážitky a zkušenosti z Evropy a světa, život dětí v jiných zemích, zvyky a tradice jiných zemí), zdraví v globálním kontextu
- *PT Osobnostní a sociální výchova*: Kreativita (cvičení tvořivosti v mezilidských vztazích), komunikace, kooperace
- *PT Environmentální výchova*: recyklace, odpady
- *PT Multikulturní výchova*: kulturní rozdíly Němců a Čechů, realie, zvyky, náboženství
- *PT Mediální výchova*: reklama, reklamní kampaň, příspěvek do časopisu
- *D*: významné osobnosti
- *Z*: realie německy mluvících zemí

RECEPTIVNÍ A ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- rozumí přiměřeným souvislým projevům (monografickým i dialogickým) ve standardním řečovém tempu
- čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu
- čte s porozuměním věcně i jazykově přiměřené texty, orientuje se v textu,
- dovede nalézt hlavní myšlenky
- rozumí jednodušším novinovým článkům, rozumí textu o multikulturní společnosti
- odhaduje význam neznámých výrazů podle kontextu a způsobu tvoření
- dovede přeložit text a používat slovníky i elektronické

PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- zvládá příslušnou slovní zásobu, hovoří o příslušných tématech
- rozumí složitějším autentickým řečovým projevům
- vypráví o emocích
- cituje tiskové informace a názory v nich obsažené
- poznává a popisuje známé německé osobnosti, ale také místa spojená s Německem
- hovoří na téma stereotypů
- prezentuje Českou republiku
- charakterizuje sám sebe ve srovnání s jinými národy

INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- domluví v běžných každodenních situacích, získá i poskytne informace
- používá stylisticky vhodné obraty umožňující nekonfliktní vztahy a komunikaci
- uplatňuje v komunikaci vhodně vybraná sociokulturní specifika daných zemí

Učivo

- jednoduchá sdělení – vyjádření emocí – radosti, zklamání, naděje, nespokojenost; vyžádání informací, prosba o pomoc, vyjádření přání
- tematické okruhy- státní svátky, informace a média, kultura, životní prostředí, Německo a Němci, předsudky a klíše, životní standard, mezinárodní kuchyně
- slovní zásoba: druhy médií a jejich vliv, město, lidské vlastnosti, ekologie, gastronomie
- výslovnost – intonace, přízvukné/nepřízvukné předpony, přízvuk hlavní a vedlejší, melodie věty, přízvukování slov cizího původu
- gramatické struktury a typy vět – přičestí přítomné a minulé, německá synonymní slovesa, předložky s 2. pádem, zápor, číslovky, náhradní infinitiv, vedlejší věty s *dass* a *damit* , minulý čas – *präteritum*, *perfektum* – nepravidelná slovesa, *plusquamperfektum*, *vespolné zájmeno einander*, *přirovnávací způsobové věty*, vedlejší věty účinkové, *porušování větného rámce po wie a als*

Konkrétní vazby na vzdělávací obsah průřezových témat a dalších předmětů

- *PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech*: Evropa a svět nás zajímá (zážitky a zkušenosti z Evropy a světa, život mladých lidí v jiných zemích, zvyky a tradice jiných zemí)
- *PT Osobnostní a sociální výchova*: hodnotové žebříčky, morálka všedního dne
- *PT Multikulturní výchova*: kulturní difference, lidské vztahy, multikulturalita
- *PT Mediální výchova*: reklama, reklamní kampaň, příspěvek do časopisu
- *D*: dějiny německy mluvících zemí; významní němečtí a rakouští skladatelé
- *Z*: realie německy mluvících zemí

RUSKÝ JAZYK

Charakteristika vyučovacího předmětu

1) obsahové, časové a organizační vymezení

Obsahové vymezení předmětu odpovídá vzdělávacímu obsahu vzdělávacího oboru Další cizí jazyk, jak byl stanoven v RVP G. Předmět Ruský jazyk navazuje na úroveň jazykových znalostí a komunikačních dovedností odpovídajících úrovni A1 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, které student získal v předchozím vzdělávání, a směřuje k dosažení úrovně B1 podle tohoto rámce. Předmět je vyučován po třech vyučovacích hodinách týdně ve všech vyšších ročnících gymnázia. Výuka probíhá ve třídách dělených na dvě menší skupiny.

2) výchovné a vzdělávací strategie

Cílem výuky Ruského jazyka je dosažení komunikační kompetence, která vytváří předpoklady pro mezinárodní komunikaci. Aktivní znalost cizího jazyka je ale v současné době nezbytná i pro osobní potřebu studenta, neboť mu usnadňuje přístup k aktuálním informacím, studijním materiálům a osobním kontaktům. Hlavní důraz je tedy ve výuce ruského jazyka kladen na rozvoj všech řečových dovedností, tj. receptivních, produktivních i interaktivních. Předmět směřuje k tomu, aby se studenti byli schopni porozumět v cizojazyčném prostředí v běžných situacích. Čtení a písemné vyjadřování nabývá postupně na významu (stylistika). Prohlubují se znalosti v oblasti jazykových prostředků, tj. slovní zásoby, včetně nejběžnější frazeologie a odborné terminologie, mluvnice, zvukové a grafické stránky jazyka.

Stále více se pracuje s autentickými materiály různého druhu (tištěnými i audiovizuálními), více se do výuky zařazuje integrované používání cizího jazyka v kombinaci s PC, DVD přehrávačem a internetem, které jazykovou výuku zefektivňují a studenty motivují. Prohlubuje se povědomí studentů o kultuře a reáliích rusky mluvících zemí, rozšiřují jejich kulturní obzory i schopnost tolerance k odlišnostem.

Realizaci vzdělávacího obsahu některých průřezových témat i mezioborové přesahy shrnuje následující přehled:

a) Občan v demokratické společnosti (PT Myšlení v evropských a globálních souvislostech a Multikulturní výchova; přesah: ZSV)

Studenti jsou vedeni k tomu, aby diskutovali o citlivých a kontroverzních otázkách, hledali kompromisní řešení. Angažovali se nejen ve vlastní prospěch, ale i pro veřejné zájmy a ve prospěch lidí v jiných zemích a na jiných kontinentech. Vážili si materiálních a duchovních hodnot a snažili se je chránit. Byli tolerantní a respektovali tradice a společenské zvyklosti daného sociokulturního prostředí a aktivně vystupovali proti projevům rasové nesnášenlivosti a xenofobie.

b) Člověk a životní prostředí (PT Environmentální výchova; přesah: Bi, ZSV)

Studenti jsou vedeni k tomu, aby poznávali svět a učili se mu rozumět, chápali význam strategie udržitelného rozvoje světa a seznamovali se s jejím zajišťováním v zemích dané jazykové oblasti. Chápali a respektovali nutnost ekologického chování v souvislosti s lidským zdravím.

c) Základy společenských věd

Studenti jsou vedeni k tomu, aby znali alternativy uplatnění jazykového vzdělání na trhu práce.

d) Informatika

Studenti jsou vedeni k tomu, aby používali internet pro vyhledávání doplňujících informací a aktuálních údajů z oblasti společensko-politického a kulturního dění v zemích dané oblasti. V předmětu Ruský jazyk jsou studenti hodnoceni klasifikací, tedy klasickým známkováním v hodině. Systém hodnocení je ale doplněn podmínkami, které podmiňují závěrečnou klasifikaci. Splněním těchto podmínek, které jsou všechny povinné, studenti prokazují minimální pokrok rozvoje jazykových kompetencí a znalostí (*Podmínky jazykové úrovně*) a aktivní přístup k jazyku (*Aktivizující podmínky*), druhé jmenované mají především motivační charakter. Pokud student nesplní všechny vypsane podmínky pro daný školní rok, bude v předmětu klasifikován na základě komisionálního přezkoušení.

a) Podmínky jazykové úrovně

Je třeba je úspěšně absolvovat každé pololetí

- **Didaktický písemný test** - píše pouze žáci, kteří mají z průběžně psaných gramatických testů průměr 2,0, nebo horší
- **Poslech** - budou známkovány, kdo bude mít výrazně špatné hodnocení, může dostat zvláštní poslechový úkol
- **Eseje** - budou známkovány, kdo bude mít výrazně špatné hodnocení, může dostat zvláštní písemný úkol

Didaktický test-každý má 2 pokusy, žák uspěje, pokud dosáhl úspěšnosti 65% a lepší. Pokud žák neuspěje, bude hodnocen na základě komisionální zkoušky.

Poslech a Esej je možné zkoušet 2x. Pokud žák neuspěje, zpracuje písemně libovolné téma dle svého výběru (rozsah min. 1x A4 v počítačové podobě), na dané téma pak pohovoří ústně při prezentaci své práce.

b) Aktivizující podmínky

Je třeba je splnit v průběhu školního roku. Jsou specifikovány jednotlivými vyučujícími na začátku školního roku pro každou třídu zvlášť. Běžně mají tyto podmínky podobu četby knih v originále, přípravy a realizace poslechů prezentací na různá témata podle zájmů žáků, kreativní úkoly atd.

c) Individuální podmínky

Jsou udělovány jednotlivým žákům dle potřeby.

3) rozpracování očekávaných výstupů a učiva z RVP G do ročníků

Realizace vzdělávacího obsahu některých tematických celků průřezových témat, popřípadě ostatních vyučovacích předmětů, která se odehrává v rámci výuky Ruského jazyka je uvedena v celkovém souhrnu u každého ročníku zvlášť

Třída: KVINTA

RECEPTIVNÍ A ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu
- rozumí obsahu jednoduchých textů v učebnicích a obsahu autentických materiálů s využitím vizuální opory, v textech vyhledá známé výrazy, fráze a odpovídi na otázky
- rozumí jednoduché a zřetelně vyslovované promluvě a konverzaci
- rozliší v čteném textu posloupnost jednotlivých dějů či činností

- v slyšeném rozhovoru rozliší názory jednotlivých mluvčích
- používá dvojjazyčný slovník

PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- sestaví jednoduché (ústní i písemné) sdělení týkající se situací souvisejících s životem v rodině, škole a probíranými tematickými okruhy
- písemně, gramaticky správně tvoří a obměňuje jednoduché věty a krátké texty
- stručně reprodukuje obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy i konverzace
- vyžádá jednoduchou informaci
- užívá čísla v běžných komunikačních situacích každodenního života
- zapíše, co, kdy, kde a s kým dělal
- napíše si poznámky do diáře o svých plánech na týden

INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- jednoduchým způsobem se domluví v běžných každodenních situacích
- zeptá se jiných na osobní údaje a na podobné otázky odpoví
- vede s kamarádem krátký rozhovor o třetí osobě a vymění si vzájemně informace o ní
- diskutuje s kamarády o populárních tématech běžného života
- v rozhovorech na běžná témata používá jednoduché hovorové výrazy
- diskutuje s kamarády o štěstí v souvislosti s volbou povolání a s běžnými situacemi každodenního života
- zeptá se kamaráda, který sport aktivně dělá a jaké vybavení k němu potřebuje
- zeptá se kamaráda na významná čísla v jeho životě, na důvod významnosti těchto čísel a na podobné otázky odpoví
- zeptá se kamaráda, co v určitou dobu nebo určité okamžiky dělal a na podobné otázky odpoví

Učivo

- jednoduchá sdělení – omluva, reakce na omluvu, poděkování a reakce na poděkování, prosba, žádost, blahopřání, žádost o pomoc, nabídnutí pomoci
- tematické okruhy - město, pamětihodnosti, setkání, vzhled člověka, oblečení, povahové vlastnosti
- reálie – Anna Achmatovová, ruský národní kostým, umělecký portrét v ruské literatuře, Ermitáž, Tret'jakovská galerie
- gramatické struktury a typy vět – časování slovesa *вернуться*, věty typu *мне придётся*, vyjádření podobnosti, skloňování přídavných jmen podle vzoru *новый*, skloňování řadových číslovek, vyjádření data, vyjádření vzájemnosti (*друг другу*), použití zájmen *какой*, *каторый*, časování sloves *одеться*, *недеть,снять*, použití předložky *для*, skloňování zpodstatnělých přídavných jmen, vyjádření možnosti, nutnosti, potřeby
- komunikační situace – jak informovat o Praze zahraniční hosty, která místa jim v Praze ukázat, popis jednotlivých pamětihodností, jak se kdo setkává se známými, které dlouho neviděl, jak se komu daří, co je u koho nového, kde a kdo byl a co dělal, jak kdo vypadá, kdo je komu podobný, jak popsat vzhled člověka, jak se připravuje školní módní přehlídka, kdo si co oblékne, co má kdo na sobě

Konkrétní vazby na vzdělávací obsah průřezových témat a dalších předmětů

- *PT Osobnostní a sociální výchova* – vztahy mezi lidmi, já a společnost, já a budoucnost, rodina, morálka všedního dne, hodnotové řebříčky
- *PT Multikulturní výchova*: realie, zvyky, odlišnosti mezi Rusi a Čechy
- *UK*: poslech a zpěv ruských písní
- *Z*: orientace v mapě

Třída: SEXTA

RECEPTIVNÍ A ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- rozumí přiměřeným souvislým projevům (monografickým i dialogickým) ve standardním řečovém tempu
- čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu
- čte s porozuměním věcně i jazykově přiměřené texty, orientuje se v textu,
- dovede nalézt hlavní myšlenky,
- odhaduje význam neznámých výrazů podle kontextu a způsobu tvoření
- dovede přeložit text a používat slovníky

PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- sestaví jednoduché (ústní i písemné) sdělení týkající se situací souvisejících s životem v rodině, škole a probíranými tematickými okruhy
- písemně, gramaticky správně tvoří a obměňuje jednoduché věty a krátké texty
- stručně reprodukuje obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy i konverzace
- vyžádá jednoduchou informaci
- formuluje vlastní myšlenky

INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- jednoduchým způsobem se domluví v běžných každodenních situacích
- vysvětlí gramaticky správně své názory a stanoviska písemnou i ústní formou a v krátkém a jednoduchém projevu na téma osobních zájmů nebo každodenního života

Učivo

- tematické okruhy – počasí, roční období, příroda, nerostná bohatství, ekologie, ochrana životního prostředí, cestování, letiště
- slovní zásoba a tvoření slov – předpověď počasí, nerostné suroviny, příroda, cestování, ubytování, letiště, odbavení na letišti, uvítání hosta
- Realie- Sibiř, Transibiřská magistrála, Bajkal, Moskevské letiště
- výslovnost – přízvuk, intonace, melodie vět
- gramatické struktury a typy vět – skloňování přídavných jmen podle vzoru летний, vyjádření data a letopočtu, určování hodin, vyjádření přibližnosti, základní číslovky od 100 výše, 3. stupeň přídavných jmen, časování slovesa давать a sloves odvozených, skloňování podstatných jmen typu тетрадь

- komunikační situace – jaké je a jaké bylo počasí, předpověď počasí, jaké počasí bývá v různých ročních obdobích, jaké podnebí je na Sibiři, jaká je tam teplota v létě a jaká v zimě, jaká je tam příroda, jak dlouho se kam jede, jak je kam daleko, co znamená žít v souladu s přírodou, jaké problémy řeší ekologie, co je třeba dělat pro ochranu životního prostředí, jakých ekologických aktivit je možné se zúčastnit, jak se informovat o přiletu a odletu letadla, jak rezervovat pokoj, jak řešit ztrátu zavazadla

Konkrétní vazby na vzdělávací obsah průřezových témat a dalších předmětů

- *PT Osobnostní a sociální výchova*: hodnotové žebříčky, verbální – neverbální komunikace, rozvoj dobrých mezilidských vztahů
- *PT Multikulturní výchova*: kulturní rozdíly, zvyky, realie
- *UK*: projekce ruských filmů
- *Z,D*: realie ruský mluvících zemí

Třída: SEPTIMA

RECEPTIVNÍ A ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- rozumí přiměřeným souvislým projevům (monografickým i dialogickým) ve standardním řečovém tempu
- čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu
- čte s porozuměním věcně i jazykově přiměřené texty, orientuje se v textu,
- dovede nalézt hlavní myšlenky
- rozumí informativnímu textu o anglicizmech v německém jazyce a o jejich typech
- rozumí jednodušším novinovým článkům
- odhaduje význam neznámých výrazů podle kontextu a způsobu tvoření
- dovede přeložit text a používat slovníky i elektronické

PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- zvládá příslušnou slovní zásobu, hovoří o příslušných tématech
- rozumí složitějším řečovým projevům
- vypráví o emocích
- vyjadřuje předpoklady pomocí sloves v podmiňovacím způsobu
- vyjadřuje přání, vypráví o událostech a činnostech s použitím trpného rodu sloves
- cituje tiskové informace a názory v nich obsažené

INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- domluví v běžných každodenních situacích, získá i poskytne informace
- používá stylisticky vhodné obraty umožňující nekonfliktní vztahy a komunikaci
- uplatňuje v komunikaci vhodně vybraná sociokulturní specifika daných zemí

Učivo

- jednoduchá sdělení – vyjádření emocí, vyžádání informací, prosba o pomoc, vyjádření přání, domluvení schůzky

- tematické okruhy - stravování, vaření, recepty, nezapomenutelná setkání, studium cizích jazyků v zahraničí, přijímací pohovor
- výslovnost – slovní přízvuk, intonace, melodie věty
- realie – ruská kuchyně, N.V.Gogol, ruské svátky
- gramatické struktury a typy vět – podmínovací způsob, podmínkové věty, rozkazovací způsob, časování sloves *есть* a *иметь*, neurčitá zájmena a příslovce
- komunikační situace – jak poradit, kde je možno poobědvat, jak si v restauraci objednat jídlo, co kdo jí a pije, jak komunikovat při nákupu potravin, kdo (ne)žije jednotvárně, co je pro koho důležité, co komu pomáhá, z čeho je možné se radovat, na koho kdo vzpomíná

Konkrétní vazby na vzdělávací obsah průřezových témat a dalších předmětů

- *PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech*: Evropa a svět nás zajímá (zážitky a zkušenosti z Evropy a světa, život dětí v jiných zemích, zvyky a tradice jiných zemí), zdraví v globálním kontextu
- *PT Osobnostní a sociální výchova*: Kreativita (cvičení tvořivosti v mezilidských vztazích), komunikace, kooperace
- *PT Environmentální výchova*: recyklace, odpady
- *PT Multikulturní výchova*: kulturní rozdíly Rusů a Čechů, realie, zvyky, náboženství
- *PT Mediální výchova*: reklama, reklamní kampaň
- *D*: významné osobnosti
- *Z*: realie ruský mluvících zemí

Třída: OKTÁVA

RECEPTIVNÍ A ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- rozumí přiměřeným souvislým projevům (monografickým i dialogickým) ve standardním řečovém tempu
- čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu
- čte s porozuměním věcně i jazykově přiměřené texty, orientuje se v textu,
- dovede nalézt hlavní myšlenky
- rozumí jednodušším novinovým článkům, rozumí textu o multikulturní společnosti
- odhaduje význam neznámých výrazů podle kontextu a způsobu tvoření
- rozumí popisům událostí, pocitů a přání v osobních dopisech
- rozumí jednodušším textům současné prózy
- je schopen sledovat a rozumět dějově nekomplikovaným filmům namluveným ve spisovném jazyce
- dovede přeložit text a používat slovníky i elektronické

PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- zvládá příslušnou slovní zásobu, hovoří o příslušných tématech
- rozumí složitějším autentickým řečovým projevům
- vypráví o emocích
- umí psát osobní dopisy popisující zážitky a dojmy
- dokáže se ucházet o pracovní místo

- cituje tiskové informace a názory v nich obsažené
- poznává a popisuje známé ruské osobnosti, ale také místa spojená s Ruskem
- hovoří na téma stereotypů
- prezentuje Českou republiku
- charakterizuje sám sebe ve srovnání s jinými národy

INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- domluví v běžných každodenních situacích, získá i poskytne informace
- dokáže se bez přípravy zapojit do hovoru o tématech, která jsou mu známá
- v diskuzi dokáže vysvětlovat a obhajovat své názory
- používá stylisticky vhodné obraty umožňující nekonfliktní vztahy a komunikaci
- uplatňuje v komunikaci vhodně vybraná sociokulturní specifika daných zemí

Učivo

- tematické okruhy- maturitní témata, státní svátky, informace a média, kultura, životní prostředí, mezinárodní kuchyně, zdravý životní styl, pracovní setkání
- slovní zásoba – slovní zásoba k maturitním tématům, druhy médií a jejich vliv, město, gastronomie, životní styl
- výslovnost – intonace, melodie věty, stálý/pohyblivý přízvuk , tvrdé/měkké hlásky
- reálie – ruská kuchyně, ruské svátky
- gramatické struktury a typy vět – skloňování podstatných jmen, skloňování přídavných jmen, podmiňovací způsob, opakování
- komunikační situace – jak se ucházet o pracovní místo, jakou vysokou školu studovat, jaké svátky máme a jak je slavíme, porovnání s Ruskem, jak se stravuji a co umím uvařit, jakou roli hrají média v mém každodenním životě

Konkrétní vazby na vzdělávací obsah průřezových témat a dalších předmětů

- *PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech:* Evropa a svět nás zajímá (zážitky a zkušenosti z Evropy a světa, život mladých lidí v jiných zemích, zvyky a tradice jiných zemí)
- *PT Osobnostní a sociální výchova:* hodnotové žebříčky, morálka všedního dne
- *PT Multikulturní výchova:* kulturní difference, lidské vztahy, multikulturalita
- *PT Mediální výchova:* reklama, reklamní kampaň, příspěvek do časopisu
- *Z:* reálie ruský mluvících zemí

MATEMATIKA

Charakteristika vyučovacího předmětu

1) obsahové, časové a organizační vymezení

Obsahové vymezení předmětu odpovídá obsahu vzdělávacího oboru Matematika a její aplikace tak, jak byl stanoven v RVP G. Předmět je vyučován čtyři vyučovací hodiny týdně v prvním, druhém a čtvrtém ročníku a tři vyučovací hodiny týdně ve třetím ročníku.

2) výchovné a vzdělávací strategie

Cílem výuky matematiky je vypěstovat trvalý zájem o matematiku nejen jako o budoucí studijní obor, ale i jako základ pro další obory studia všech zaměření. V souladu s profilem absolventa školy každý žák dosahuje v matematické gramotnosti takové úrovně, aby splnil požadavky pro zahájení vysokoškolského studia humanitního, ekonomického nebo přírodovědného zaměření.

Matematické vzdělání napomáhá rozvoji abstraktního a analytického myšlení, rozvíjí logické usuzování, učí srozumitelné a věcné argumentaci. Proto je nezastupitelné jako základ studia všech oborů. Těžiště výuky matematiky spočívá v osvojení strategie řešení úloh a problémů, v ovládnutí nástrojů potřebných pro vysokoškolské studium i běžném životě, v pěstování schopnosti aplikace.

Matematickým vzděláním v průběhu gymnaziálního vzdělání významně přispíváme k utváření a rozvoji klíčových kompetencí žáků. Matematika totiž názorně demonstruje přechod od konkrétního k abstraktnímu, vyžaduje tvůrčí přístup a různorodé metody práce, podporuje samostatnost i nutnost spolupráce při řešení problémů, při hledání řešení je nutné vyjádřit své myšlenky a obhájit je a sledovat i jiný myšlenkový postup, který vede k cíli.

Ke splnění těchto cílů slouží kromě výuky ve škole i používání matematického aparátu v jiných předmětech (zejména F, Ch, Z, IT).

3) rozpracování očekávaných výstupů a učiva z RVP G do ročníků

Realizace vzdělávacího obsahu ostatních vyučovacích předmětů, která se odehrává v rámci výuky Matematiky je uvedena formou odkazu u příslušného učiva.

Třída: KVINTA

ARGUMENTACE A OVĚŘOVÁNÍ

Očekávané výstupy

žák

- čte a zapisuje tvrzení v symbolickém jazyce matematiky
- užívá správně logické spojky a kvantifikátory
- rozliší definici a větu, rozliší předpoklad a závěr věty
- rozliší správný a nesprávný úsudek
- vytváří hypotézy, zdůvodňuje jejich pravdivost a nepravdivost, vyvrací nesprávná tvrzení
- zdůvodňuje svůj postup a ověřuje správnost řešení problému

Učivo

- **základní poznatky z matematiky** – výrok, definice, věta, důkaz
- **množiny** – inkluze a rovnost množin, operace s množinami
- **výroková logika**

ČÍSLO A PROMĚNNÁ

Očekávané výstupy

žák

- užívá vlastnosti dělitelnosti přirozených čísel
- operuje s intervaly, aplikuje geometrický význam absolutní hodnoty
- provádí operace s mocninami a odmocninami, upravuje číselné výrazy
- odhaduje výsledky numerických výpočtů a efektivně je provádí, účelně využívá kalkulátor
- upravuje efektivně výrazy s proměnnými, určuje definiční obor výrazu
- rozkládá mnohočleny na součin vytýkáním a užitím vzorců, aplikuje tuto dovednost při řešení rovnic a nerovnic
- řeší lineární a kvadratické rovnice a nerovnice, řeší soustavy rovnic, v jednodušších případech diskutuje řešitelnost nebo počet řešení
- rozlišuje ekvivalentní a neekvivalentní úpravy
- geometricky interpretuje číselné, algebraické a funkční vztahy, graficky znázorňuje řešení rovnic, nerovnic a jejich soustav
- analyzuje a řeší problémy, v nichž aplikuje řešení lineárních a kvadratických rovnic a jejich soustav

Učivo

- **číselné obory** – přirozená, celá, racionální a reálná čísla
- **mocniny** – mocniny s přirozeným, celým a racionálním exponentem, odmocniny
- **výrazy s proměnnými** – mnohočleny, lomené výrazy, výrazy s mocninami a odmocninami
- **rovnice a nerovnice** – lineární rovnice, nerovnice a jejich soustavy, kvadratická rovnice (diskriminant, vztahy mezi kořeny a koeficienty), rovnice a nerovnice v součinném a podílovém tvaru, rovnice a nerovnice s absolutní hodnotou, rovnice s neznámou ve jmenovateli a pod odmocninou (*Přesah: Ch, F*)

Třída: **SEXTA**

GEOMETRIE

Očekávané výstupy

žák

- používá geometrické pojmy, zdůvodňuje a využívá vlastnosti geometrických útvarů v rovině a v prostoru, na základě vlastností třídí útvary
- využívá náčrt při řešení rovinného nebo prostorového problému
- v úlohách početní geometrie aplikuje funkční vztahy, trigonometrii a úpravy výrazů, pracuje s proměnnými a iracionálními čísly
- řeší polohové a nepolohové konstrukční úlohy užitím všech bodů dané vlastnosti, pomocí shodných zobrazení a pomocí konstrukce na základě výpočtu

Učivo

- **geometrie v rovině** – rovinné útvary (klasifikace), obvody a obsahy; shodnost a podobnost trojúhelníků; Pythagorova věta a věty Euklidovy; množiny bodů dané vlastnosti; úhly v kružnici; shodná zobrazení; stejnolehlost; konstrukční úlohy

ZÁVISLOSTI A FUNKČNÍ VZTAHY

Očekávané výstupy

žák

- načrtne grafy požadovaných funkcí (zadaných jednoduchým funkčním předpisem) a určí jejich vlastnosti
- formuluje a zdůvodňuje vlastnosti studovaných funkcí a posloupností
- využívá poznatky o funkcích při řešení rovnic a nerovnic, při určování kvantitativních vztahů
- aplikuje vztahy mezi hodnotami exponenciálních, logaritmických a goniometrických funkcí a vztahy mezi těmito funkcemi
- modeluje závislosti reálných dějů pomocí známých funkcí

Učivo

- **obecné poznatky o funkcích** – pojem funkce, definiční obor a obor hodnot, graf funkce, vlastnosti funkcí
- **funkce** – lineární funkce, kvadratická funkce, funkce absolutní hodnota, lineární lomená funkce, mocninné funkce, funkce druhá odmocnina, exponenciální, logaritmické a goniometrické funkce, vztahy mezi goniometrickými funkcemi (*Přesah: F, Ch, ZSV*)

GEOMETRIE

Očekávané výstupy

žák

- v úlohách početní geometrie aplikuje funkční vztahy, trigonometrii a úpravy výrazů, pracuje s proměnnými a iracionálními čísly

Učivo

- **goniometrické funkce, trigonometrie** – sinová a kosinová věta, řešení obecného trojúhelníku

Třída: SEPTIMA

PRÁCE S DATY, KOMBINATORIKA, PRAVDĚPODOBNOST

Očekávané výstupy

žák

- řeší reálné problémy s kombinatorickým podtextem (charakterizuje možné případy, vytváří model pomocí kombinatorických skupin a určuje jejich počet)
- využívá kombinatorické postupy při výpočtu pravděpodobnosti, upravuje výrazy s faktoriály a kombinačními čísly
- diskutuje a kriticky zhodnotí statistické informace a daná statistická sdělení
- volí a užívá vhodné statistické metody k analýze a zpracování dat (využívá výpočetní techniku)
- reprezentuje graficky soubory dat, čte a interpretuje tabulky, diagramy a grafy, rozlišuje rozdíly v zobrazení obdobných souborů vzhledem k jejich odlišným charakteristikám

Učivo

- **kombinatorika** – elementární kombinatorické úlohy, variace, permutace a kombinace (bez opakování), binomická věta, Pascalův trojúhelník
- **pravděpodobnost** – náhodný jev a jeho pravděpodobnost, pravděpodobnost sjednocení a průniku jevů, nezávislost jevů

- **práce s daty** – analýza a zpracování dat v různých reprezentacích, statistický soubor a jeho charakteristiky (vážený aritmetický průměr, medián, modus, percentil, kvartil, směrodatná odchylka, mezikvartilová odchylka) (*Přesah: IT, F, Ch*)

GEOMETRIE

Očekávané výstupy

žák

- užívá různé způsoby analytického vyjádření přímky v rovině (geometrický význam koeficientů)
- řeší analyticky polohové a metrické úlohy o lineárních útvech v rovině
- využívá charakteristické vlastnosti kuželoseček k určení analytického vyjádření
- z analytického vyjádření (z osových nebo vrcholových rovnic) určí základní údaje o kuželosečce
- řeší analyticky úlohy na vzájemnou polohu přímky a kuželosečky
- používá geometrické pojmy, zdůvodňuje a využívá vlastnosti geometrických útvarů v rovině a v prostoru
- využívá náčrt při řešení rovinného nebo prostorového problému
- zobrazí ve volné rovnoběžné projekci hranol a jehlan, sestrojí a zobrazí rovinný řez těchto těles
- řeší planimetrické a stereometrické problémy motivované praxí

Učivo

- **analytická geometrie v rovině** – vektory a operace s nimi; analytická vyjádření přímky v rovině, kuželosečky (kružnice, elipsa, parabola a hyperbola)
- **geometrie v prostoru** - polohové a metrické vlastnosti; základní tělesa, povrchy a objemy, volné rovnoběžné promítání

Třída: OKTÁVA

ZÁVISLOSTI A FUNKČNÍ VZTAHY

Očekávané výstupy

žák

- řeší aplikační úlohy s využitím poznatků o funkcích a posloupnostech
- interpretuje z funkčního hlediska složené úrokování, aplikuje exponenciální funkci a geometrickou posloupnost ve finanční matematice

Učivo

- **posloupnost** – určení a vlastnosti posloupností, aritmetická a geometrická posloupnost

KOMPLEXNÍ ČÍSLA

Očekávané výstupy

žák

- chápe rozšíření číselného oboru z reálných na komplexní čísla
- umí zapsat komplexní číslo v algebraickém i goniometrickém tvaru
- zvládá základní operace s komplexními čísly
- umí řešit základní typy rovnic v oboru komplexních čísel

Učivo

- **komplexní čísla** – množina komplexních čísel, Gaussova rovina, algebraický tvar, goniometrický tvar; absolutní hodnota, argument; Moivreova věta a její užití; řešení lineární a kvadratické rovnice v oboru komplexních čísel

DIFERENCIÁLNÍ A INTEGRÁLNÍ POČET

Očekávané výstupy

žák

- chápe pojmy limita funkce, spojitost funkce v souvislosti s funkcemi
- rozumí pojmu derivace funkce, umí derivovat zadanou funkci
- chápe praktické využití derivací
- chápe pojem integrál, umí integrovat základní funkce a rozumí praktickým aplikacím integrálu

Učivo

- **základní pojmy a operace** – limita funkce, spojitost funkce, derivace; pravidla derivování, využití derivací pro vyšetření průběhu funkce; neurčitý a určitý integrál, pravidla integrování
- **aplikace diferenciálního a integrálního počtu** – příklady využití derivací ve fyzice (*Přesah: F*); výpočet plochy vymezené zadanými funkcemi

FYZIKA

Charakteristika učebního předmětu

1) obsahové, časové a organizační vymezení

Obsahové vymezení předmětu Fyzika odpovídá vzdělávacímu obsahu stejnojmenného vzdělávacího oboru tak, jak byl stanoven v RVP G. Předmět je vyučován po dvou vyučovacích hodinách týdně ve všech ročnících vyššího gymnázia.

2) výchovné a vzdělávací strategie

Výuka fyziky na vyšším stupni navazuje na stupeň nižší, ve kterém byli žáci seznámeni s hlavními obory fyziky a význam této disciplíny v různých oborech lidské činnosti. Prakticky si zde také vyzkoušeli základní fyzikální experimenty a metody vědecké práce. Výuka na vyšším stupni je zaměřena na osvojení základních témat, které fyzika v současnosti zkoumá. Důraz je kladen na schopnost žáka reflektovat historický vývoj přístupu k příslušné problematice, ve kterém se vnitřní logika problematiky často odhalovala, a základní studované zákonitosti jednotlivých jevů experimentálně nebo teoreticky odvodit. V úzké vazbě na matematiku je dále kladen důraz na správnou aplikaci matematického aparátu i kvalitní způsob záznamu probíraných témat či realizovaných experimentů.

Fyzika propojována s životem školy a dalšími předměty ve dvou směrech. Zaprvé, realizace vzdělávacího obsahu se odehrává nejen prostřednictvím fyzikálních praktických cvičení (viz níže blokova praktická cvičení) a exkurzí (například projekt Energetika ČR v sextě – viz *Charakteristika ŠVP*), ale především nazíráním jevů okolního světa z hlediska fyzikální interpretace. K tomuto je příležitost především v rámci projektů a studijních výjezdů, kde dochází k propojení s dalšími vyučovacími předměty (*Ge, Ch, Z, D*). Zadruhé, fyzika poskytuje podněty také pro osobnostní rozvoj studentů a jejich schopnost filozofické reflexe světa, neboť jakožto jedna z nejexaktnějších empirických věd dává odpovědi na mnohé odvěké otázky. Zároveň však ukazuje limity vědeckého poznání a podobně jako filozofie klade otázky týkající se základních věcí člověka (*PT Osobnostní a sociální výchova, ZSV*).

Klíčové kompetence, které jsou v rámci výuky fyziky zvláště rozvíjeny:

- kompetence k učení (podmínkový systém, práce s odbornou literaturou, praktická cvičení),
- kompetence k řešení problémů (B-podmínky, zapojení fyziky do výzkumných projektů v rámci expedice ad. a především řešení praktických problémů fyzikálního rázu v rámci praktických cvičení, příp. fyzikální interpretace reálných jevů okolo nás),
- komunikativní kompetence (prezentace B podmínek, vedení výuky vybraného tématu, prezentace předmětových projektů, diskuze při kolektivním řešení fyzikálních problémů).

Předmět Fyzika je realizován ve spolupráci s Katedrou didaktiky a učitelství fyziky na MFF UK Praha. Ve zdejších laboratořích probíhají několikrát do roka blokova praktická cvičení. V pátém ročníku se studenti věnují základním fyzikálním pojmům, práci s vektory a matematickými postupy zvláště důležitými při výuce fyziky. Dále je pozornost věnována kinematice a dynamice hmotného bodu, gravitačnímu poli, mechanice tuhého tělesa a speciální teorii relativity. Šestý ročník je věnován elektromagnetickým jevům, včetně aplikace v průmyslu. V tomto roce je také realizován několikadenní studijní výjezd s názvem *Energetika*. Zde se díky sérii přednášek a exkurzí studenti seznámí se zdroji elektrické energie, způsoby jejího získávání, úpravy a distribuce. V tomto roce je do výuky také zahrnuto téma mechanické kmitání a vlnění a zvuk. Sedmý ročník je věnován mechanice kapalin a plynů, molekulové fyzice a termice a základům kvantové fyziky a fyziky atomového jádra a elektronového obalu. Zde dochází k úzké vazbě na

výuku chemie, zejména učivo pátého ročníku. V posledním ročníku je po repetitoriu elektromagnetických jevů probíráno téma elektromagnetické vlnění a základy optiky. V rámci volitelného přírodovědného semináře (septima, oktáva) jsou pak zdůrazňovány mezipředmětové vazby vzdělávací oblasti *Člověk a příroda*. Výuka je organizována tematicky a integruje především fyziku, chemii a biologii. V posledním ročníku se orientuje podle individuálních vzdělávacích potřeb maturantů a zájemců o vysokoškolské přírodovědecké studium.

3) rozpracování očekávaných výstupů a učiva z RVP G do ročníků

Realizace vzdělávacího obsahu některých tematických celků průřezových témat, popřípadě ostatních vyučovacích předmětů, která se odehrává v rámci výuky Fyziky je uvedena formou odkazu u příslušného učiva.

Třída: KVINTA

FYZIKÁLNÍ VELIČINY A JEJICH MĚŘENÍ

Očekávané výstupy

žák

- měří vybrané fyzikální veličiny vhodnými metodami, zpracuje a vyhodnotí výsledky měření
- rozliší skalární veličiny od vektorových a využívá je při řešení fyzikálních problémů a úloh

Učivo (podmínky)

Soustava fyzikálních veličin a jednotek – Mezinárodní soustava jednotek (SI)

- Obsah, metody a význam fyziky. Fyzikální veličiny a jejich jednotky. Práce s vektory. Úpravy výrazů, řešení jednoduchých rovnic, výpočty pomocí exponentu čísla 10.

Absolutní a relativní odchylka měření (= podmínka)

POHYB TĚLES A JEJICH VZÁJEMNÉ PŮSOBENÍ

Očekávané výstupy

žák

- užívá základní kinematické vztahy při řešení problémů a úloh o pohybech rovnoměrných a rovnoměrně zrychlených/zpomalených
- určí síly a jejich momenty působící na těleso a určí výslednici sil
- využívá (Newtonovy) pohybové zákony k předvídání pohybu těles
- využívá zákony zachování některých důležitých fyzikálních veličin při řešení problémů a úloh

Učivo (podmínky)

Kinematika pohybu – vztažná soustava; poloha a změna polohy tělesa, jeho rychlost a zrychlení

- Kinematika hmotného bodu

Dynamika pohybu – hmotnost a síla; první, druhý a třetí pohybový zákon, inerciální soustava; hybnost tělesa; tlaková síla, tlak; třecí síla; síla pružnosti; gravitační a tíhová síla; gravitační pole; moment síly; práce, výkon; souvislost změny mechanické energie s prací; zákony zachování hmotnosti, hybnosti a energie

- Dynamika hmotného bodu a soustavy hmotných bodů.
- Mechanická práce a mechanická energie.
- Gravitační pole.
- Mechanika tuhého tělesa.

SPECIÁLNÍ TEORIE RELATIVITY

Očekávané výstupy

žák

- vysvětlí základní důsledky speciální teorie relativity, odvodí princip relativity jevů v důsledku stálé rychlosti šíření elektromagnetických vln, využívá základní vztahy pro výpočet modelových situací
- objasní vztah mezi hmotou a energií vyplývající ze speciální teorie relativity

Učivo (podmínky)

Základy speciální teorie relativity (= podmínka)

Témata převážně realizovaná na výjezdech a v projektových středách: praktická cvičení, experimenty a jejich interpretace; reálné jevy, jejich pozorování a fyzikální interpretace, fyzikální základy techniky (v návaznosti na probíraná témata), základy astronomie a kosmonautiky (mj. v návaznosti na nových objevech). Dále budou v rámci výjezdů probírána témata příslušné učební látky probírané v řádných hodinách.

Třída: **SEXTA**

MECHANICKÉ VLASTNOSTI KAPALIN A PLYNŮ

Očekávané výstupy

žák

- objasní základní pojmy a zákony mechaniky platné pro kapaliny a plyny, vysvětlí princip hydraulického lisu, vztahové síly a stacionárního proudění kapalin a plynů
- vysvětlí jevy z praxe a techniky využívající principů mechaniky kapalin a plynů

Učivo (podmínky)

- **Mechanika kapalin a plynů**

STAVBA A VLASTNOSTI LÁTEK

Očekávané výstupy

žák

- objasní souvislost mezi vlastnostmi látek různých skupenství a jejich vnitřní strukturou
- aplikuje s porozuměním termodynamické zákony při řešení konkrétních fyzikálních úloh
- využívá stavovou rovnici ideálního plynu stálé hmotnosti při předvídání stavových změn plynu
- analyzuje vznik a průběh procesu pružné deformace pevných těles
- porovná zákonitosti teplotní roztažnosti pevných těles a kapalin a využívá je k řešení praktických problémů

Učivo (podmínky)

Kinetická teorie látek – charakter pohybu a vzájemných interakcí částic v látkách různých skupenství

- Základní poznatky molekulové fyziky a termiky

Termodynamika – termodynamická teplota; vnitřní energie a její změna, teplo; I. a II. termodynamický zákon; měrná tepelná kapacita; způsoby přenosu vnitřní energie

- Teplota a její měření. Relativní a molární veličiny používané v molekulové fyzice a termice
- Vnitřní energie, práce a teplo.

Vlastnosti látek – normálové napětí, Hookův zákon; povrchové napětí kapaliny, kapilární jevy; součinitel tepelné roztažnosti pevných látek a kapalin; skupenské a měrné skupenské teplo

- Struktura a vlastnosti plynů
- Jednoduché děje s ideálním plynem
- Kruhový děj s ideálním plynem
- Struktura a vlastnosti pevných látek
- Struktura a vlastnosti kapalin
- Změny skupenství látek

Člověk a energie – energetické zdroje ČR – realizováno v rámci projektu Energetika (hodnocení: účast, portfolio, závěrečný test; *PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech a Environmentální výchova*; Přesah: Ge, Ch, Z, D, ZSV – vzdělávací oblast *Člověk a svět práce*)

SVĚTLO

Očekávané výstupy

žák

- využívá zákony šíření světla v prostředí k určování vlastností zobrazení předmětů jednoduchými optickými systémy

Učivo (podmínky)

Optické zobrazování – zobrazení odrazem na rovinném a kulovém zrcadle; zobrazení lomem na tenkých čočkách; zorný úhel; oko jako optický systém; lupa

- Zobrazování optickými soustavami – zrcadla, čočky, mikroskop, dalekohled, oko

Témata převážně realizovaná na výjezdech a v projektových středách: praktická cvičení, experimenty a jejich interpretace; reálné jevy, jejich pozorování a fyzikální interpretace, fyzikální základy techniky (v návaznosti na probíraná témata), základy astronomie a kosmonautiky (mj. v návaznosti na nových objevy). Dále budou v rámci výjezdů probírána témata příslušné učební látky probírané v řádných hodinách.

Třída: SEPTIMA

ELEKTROMAGNETICKÉ JEVY

Očekávané výstupy

žák

- porovná účinky elektrického pole na vodič a izolant
- využívá Ohmův zákon při řešení praktických problémů
- aplikuje poznatky o mechanismech vedení elektrického proudu v kovech, polovodičích, kapalinách a plynech při analýze chování těles z těchto látek v elektrických obvodech
- využívá zákon elektromagnetické indukce k řešení problémů a k objasnění funkce elektrických zařízení

Učivo (podmínky)

Elektrický náboj a elektrické pole – elektrický náboj a jeho zachování; intenzita elektrického pole, elektrické napětí; kondenzátor

- Elektrický náboj a elektrické pole.
- Vodič, izolant a kondenzátor. Vznik elektrického proudu

Elektrický proud v látkách – proud jako veličina; Ohmův zákon pro část obvodu i uzavřený obvod; elektrický odpor; elektrická energie a výkon stejnosměrného proudu; polovodičová dioda

- Elektrický proud v kovech
- Elektrický proud v polovodičích
- Elektrický proud v kapalinách, plynech a vakuu

Magnetické pole – pole magnetů a vodičů s proudem, magnetická indukce; indukované napětí

- Stacionární magnetické pole
- Nestacionární magnetické pole

Střídavý proud – harmonické střídavé napětí a proud, jejich frekvence; výkon střídavého proudu; generátor střídavého proudu; elektromotor; transformátor

- Střídavý proud a jeho obvody.
- Střídavý proud v energetice

POHYB TĚLES A JEJICH VZÁJEMNÉ PŮSOBENÍ

Očekávané výstupy

žák

- objasní procesy vzniku, šíření, odrazu a interference mechanického vlnění

Učivo (podmínky)

Mechanické kmitání a vlnění – kmitání mechanického oscilátoru, jeho perioda a frekvence; postupné vlnění, stojaté vlnění, vlnová délka a rychlost vlnění; zvuk, jeho hlasitost a intenzita

- Kinematika a dynamika kmitání mechanického oscilátoru
- Mechanické vlnění
- Zvuk

Témata převážně realizovaná na výjezdech a v projektových středách: praktická cvičení, experimenty a jejich interpretace; reálné jevy, jejich pozorování a fyzikální interpretace, fyzikální základy techniky (v návaznosti na probíraná témata), základy astronomie a kosmonautiky (mj. v návaznosti na nových objevech). Dále budou v rámci výjezdů probírána témata příslušné učební látky probírané v řádných hodinách.

Třída: OKTÁVA

SVĚTLO

Očekávané výstupy

žák

- porovná šíření různých druhů elektromagnetického vlnění v rozličných prostředích
- využívá zákony šíření světla v prostředí k určování vlastností zobrazení předmětů jednoduchými optickými systémy

Učivo (podmínky)

Elektromagnetické záření – elektromagnetická vlna; spektrum elektromagnetického záření

- Elektromagnetické záření, absolutně černé těleso a teplota světla, přechod ke kvantové fyzice (*PT Environmentální výchova*)

Vlnové vlastnosti světla – šíření a rychlost světla v různých prostředích; stálost rychlosti světla v inerciálních soustavách a některé důsledky této zákonitosti; zákony odrazu a lomu světla, index lomu; optické spektrum; interference světla

- Vlnové vlastnosti světla a geometrická optika – elektromagnetické vlnění, spektrum, viditelné záření, vlnová délka, frekvence, rychlost světla, odraz světla a index lomu, mezní úhel
- Barva světla – spektrum, energie, základní a doplňkové barvy a jejich historický vývoj, RGB prostor, barva v digitálním světě (gamut lidského oka vs. gamut sRGB)
- Vlnová optika – interference, difrakce, polarizace světla

MIKROSVĚT

Očekávané výstupy

žák

- využívá poznatky o kvantování energie záření a mikročástic k řešení fyzikálních problémů
- posoudí jadernou přeměnu z hlediska vstupních a výstupních částic i energetické bilance
- využívá zákon radioaktivní přeměny k předvídání chování radioaktivních látek
- navrhne možné způsoby ochrany člověka před nebezpečnými druhy záření

Učivo (podmínky)

Kvanta a vlny – foton a jeho energie; korpuskulárně vlnová povaha záření a mikročástic

- Struktura mikrosvěta (pozorování, rozměry, síly, Rutherfordův pokus) a základy kvantové hypotézy (černé těleso, Planckova konstanta)
- Foton, fotoelektrický jev, vlnově-korpuskulární charakter fotonu, energie záření
- Fyzika elektronového obalu – vlnová funkce a její význam

Atomy – kvantování energie elektronů v atomu; spontánní a stimulovaná emise, laser; jaderná energie; syntéza a štěpení jader atomů; řetězová reakce, jaderný reaktor

- Atom vodíku, chemická vazba (*Přesah: Ch – opakování z kvinty*)
- Jaderná fyzika – stabilita jader a nuklidů, radioaktivita a jaderné reakce, fúze a štěpení jader. Jaderná energetika (*PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech a Environmentální výchova; Přesah: VZ, ZSV*)
- Částice ve vesmíru – současné znalosti a metody studia elementárních částic

Témata jsou realizovaná převážně na výjezdech a v projektových středách: praktická cvičení, experimenty a jejich interpretace; reálné jevy, jejich pozorování a fyzikální interpretace, fyzikální základy techniky (v návaznosti na probíraná témata), základy astronomie a kosmonautiky (mj. v návaznosti na nových objevech). Dále budou v rámci výjezdů probírána témata příslušné učební látky probírané v řádných hodinách.

CHEMIE

Charakteristika učebního předmětu.

1) obsahové, časové a organizační vymezení

Obsahové vymezení předmětu Chemie odpovídá vzdělávacímu obsahu stejnojmenného vzdělávacího oboru tak, jak byl stanoven v RVP G a dále vzdělávacímu obsahu vybraných tematických okruhů průřezového tématu *Environmentální výchova*. Předmět je vyučován po dvou vyučovacích hodinách týdně ve všech ročnících vyššího gymnázia.

2) výchovné a vzdělávací strategie

Výuka Chemie navazuje na výuku tohoto předmětu na nižším stupni. Hlavním cílem předmětu je rozvinout znalosti a dovednosti studentů z nižšího stupně – rozšíření odborné terminologie, složitější chemické výpočty (zejména v oblasti termochemie a kinetiky), rozšíření výuky organické chemie o další obory (aplikovaná biochemie, farmakologie). Důležitým úkolem ve výuce chemie na vyšším stupni je zároveň fixace základních chemických poznatků a postupů a jejich implementace do uvažování studentů v ostatních přírodních vědách i v běžném životě. K tomuto cíli směřuje i řada aktivit v rámci projektových střed a studijních výjezdů. Mezi tyto aktivity spadají některé střednědobé tematické projekty (například Člověk a voda, fyzikální praktika na MFF UK ad.) i speciální výjezdy (Energetika ČR). Studentům vyššího stupně jsou nabízena i náročnější témata práce z chemie na Expedici.

Klíčové kompetence, které jsou v rámci výuky chemie zvláště rozvíjeny:

- kompetence k učení (podmínkový systém, práce s odbornou literaturou),
- kompetence k řešení problémů (B-podmínky, zapojení chemie do výzkumných projektů v rámci expedice),
- komunikativní kompetence (příprava B podmínek, prezentace předmětových projektů, vrstevnické učení).

Chemie patří mezi podmínkové předměty. Hlavní obory jsou rozvrženy do tří ročníků (obecná a anorganická chemie v pátém ročníku a prvním pololetí šestého ročníku, organická chemie a biochemie ve druhém pololetí šestého ročníku a v sedmém ročníku). V posledním ročníku se studenti věnují především aplikovaným oborům chemie a mezioborovým tématům (životní prostředí, průmysl, medicína ad.). Dochází zde k integraci poznatků z dalších vzdělávacích oborů oblasti *Člověk a příroda* (Ge, Bi, F), ale také realizaci odpovídajících tematických celků průřezového tématu *Environmentální výchova*.

3) rozpracování očekávaných výstupů a učiva z RVP G do ročníků

Realizace vzdělávacího obsahu některých tematických celků průřezových témat, popřípadě ostatních vyučovacích předmětů, která se odehrává v rámci výuky Chemie je uvedena formou odkazu u příslušného učiva.

Třída: KVINTA

OBEČNÁ CHEMIE

Očekávané výstupy

žák

- využívá odbornou terminologii při popisu látek a vysvětlování chemických dějů
- provádí chemické výpočty a uplatňuje je při řešení praktických problémů

- předvídá vlastnosti prvků a jejich chování v chemických procesech na základě poznatků o periodické soustavě prvků
- využívá znalosti o částicové struktuře látek a chemických vazbách k předvídání některých fyzikálněchemických vlastností látek a jejich chování v chemických reakcích

Učivo (podmínky)

Chemie jako věda

- Pojem chemie, její vývoj, předmět zkoumání, hlavní obory, vztah k ostatním přírodním, příp. i společenským vědám.

Soustavy látek a jejich složení, veličiny a výpočty v chemii

- Klasifikace látek, prvky a sloučeniny, typy vzorců. Oxidační číslo, vaznost. Hmotnost atomů a molekul, hmotnostní zlomek. Látkové množství. Molární hmotnost a objem. Hmotnostní a molární koncentrace. Výpočty
- Základní vesmírné kategorie, vztahy mezi nimi, základní myšlenky teorie relativity a kvantové mechaniky. Formy hmoty, vztah látky a energie, základní částice, metody jejich zkoumání, interakce a jejich charakteristika (dosah, zdroj, zprostředkovatel, rel. síla), unitární teorie pole. Vznik hmotných struktur a jejich hierarchie, význam jednotlivých typů interakcí v různých úrovních struktury. Atom.

Stavba atomu, periodická soustava prvků

- Atomové jádro. Soudržnost, velikost, složení, nukleogeneze, přeměny, rozpad jádra. Transmutace. Přirozená a umělá radioaktivita a jejich typy. Rozpadové řady, rychlost rozpadu, poločas rozpadu a jeho využití v datování
- Elektronový obal. Vrstvy a jejich kapacita. Teorie elektronových orbitalů, kvantová čísla, jejich vztahy a využití. Elektronegativita. Periodická soustava (celá z paměti, symboly, latinské a české názvy prvků, zákonitosti, odvození místa a vlastností prvku X při znalosti jeho Z). Vztah mezi periodickou soustavou, obalem atomu, vlastnostmi prvku. Hlavní skupiny prvků.

Chemická vazba a vlastnosti látek

- Chemická vazba, její typy, podstata, vznik, vlastnosti, příklady. Oxidační číslo a vaznost. Struktura krystalů, mezimolekulové síly ad.

Tepelné změny při chemických reakcích, rychlost chemických reakcí a chemická rovnováha

- Chemické reakce – klasifikace, chemické rovnice, výpočty z chemických rovnic.
- Kinetika a energetika chemických reakcí. Rovnovážné stavy. Výpočty.
- Acidobazické reakce, pH, hydrolýza solí. Výpočty.

ANORGANICKÁ CHEMIE

Očekávané výstupy

žák

- využívá názvosloví anorganické chemie při popisu sloučenin
- charakterizuje významné zástupce prvků a jejich sloučeniny, zhodnotí jejich surovinové zdroje, využití v praxi a vliv na životní prostředí
- předvídá průběh typických reakcí anorganických sloučenin
- využívá znalosti základů kvalitativní a kvantitativní analýzy k pochopení jejich praktického významu v anorganické chemii

Učivo (podmínky)

Úvod do anorganické chemie

- Hlavní skupiny a názvosloví anorganických sloučenin

Vodík a jeho sloučeniny, s-prvky a jejich sloučeniny

- s – prvky a 8p – prvky. Vlastnosti, významné sloučeniny, výskyt, analytické důkazy,

reakce, význam v přírodě, význam pro člověka (včetně vodíku a jeho sloučenin a vody)

P-prvky a jejich sloučeniny

- p – prvky. Vlastnosti, významné sloučeniny, výskyt, analytické důkazy, reakce, význam v přírodě, význam pro člověka.

Ppráce s cizojazyčným odborným textem (= podmínka, Přesah: Aj)

Třída: SEXTA

ANORGANICKÁ CHEMIE

Očekávané výstupy

žák

- využívá názvosloví anorganické chemie při popisu sloučenin
- charakterizuje významné zástupce prvků a jejich sloučeniny, zhodnotí jejich surovinové zdroje, využití v praxi a vliv na životní prostředí
- předvídá průběh typických reakcí anorganických sloučenin
- využívá znalosti základů kvalitativní a kvantitativní analýzy k pochopení jejich praktického významu v anorganické chemii

Učivo (podmínky)

S-prvky a p-prvky a jejich sloučeniny

- Názvosloví anorganických sloučenin a základní chemické výpočty (opakování)
- Prvky hlavních podskupin a jejich sloučeniny (opakování)

D- a f-prvky a jejich sloučeniny

- Prvky vedlejších podskupin a jejich sloučeniny

Základy kvalitativní chemické analýzy anorganických látek (praktická cvičení) – student prakticky dokáže pomocí metod kvalitativní analýzy alespoň tři neznámé anorganické látky; student nastuduje a připraví stanovení využívající některou z metod kvantitativní analytické chemie

Anorganická chemie a životní prostředí (= podmínka; PT Environmentální výchova)

ORGANICKÁ CHEMIE

Očekávané výstupy

žák

- zhodnotí vlastnosti atomu uhlíku významné pro strukturu organických sloučenin
- aplikuje pravidla systematického názvosloví organické chemie při popisu sloučenin s možností využití triviálních názvů
- charakterizuje základní skupiny organických sloučenin a jejich významné zástupce, zhodnotí jejich surovinové zdroje, využití v praxi a vliv na životní prostředí (PT Environmentální výchova)
- aplikuje znalosti o průběhu organických reakcí na konkrétních příkladech
- využívá znalosti základů kvalitativní a kvantitativní analýzy k pochopení jejich praktického významu v organické chemii

Učivo (podmínky)

Úvod do organické chemie

- Úvod do studia organické chemie, názvosloví, vzorce, izomerie, činidla a reakční mechanismy ad.
- Organické sloučeniny, jejich vlastnosti, reakce ad. – souhrn

Uhlovodíky a jejich klasifikace

- Uhlovodíky, ropa

Deriváty uhlovodíků a jejich klasifikace

- Halogenderiváty, kov-deriváty, dusíkaté deriváty uhlovodíků
- Kyslíkaté deriváty uhlovodíků

Třída: SEPTIMA

ORGANICKÁ CHEMIE

Očekávané výstupy

žák

- zhodnotí vlastnosti atomu uhlíku významné pro strukturu organických sloučenin
- aplikuje pravidla systematického názvosloví organické chemie při popisu sloučenin s možností využití triviálních názvů
- charakterizuje základní skupiny organických sloučenin a jejich významné zástupce, zhodnotí jejich surovinové zdroje, využití v praxi a vliv na životní prostředí
- aplikuje znalosti o průběhu organických reakcí na konkrétních příkladech
- využívá znalosti základů kvalitativní a kvantitativní analýzy k pochopení jejich praktického významu v organické chemii

Učivo (podmínky)

Heterocyklické sloučeniny

- Jednoduché přírodní látky. Terpeny a steroidy (důležité sloučeniny, charakteristika, vlastnosti, význam v přírodě a pro člověka) (*PT Environmentální výchova; Přesah: Bi, VZ*)
- Jednoduché přírodní látky. Heterocyklické sloučeniny (charakteristika, aromatický charakter, charakteristické vlastnosti, deriváty pyrrolu, pyrimidinu a purinu). Alkaloidy (charakteristika, příklady, účinky na lidský organismus) (*PT Environmentální výchova; Přesah: Bi, VZ*)

Syntetické makromolekulární látky, léčiva, pesticidy, barviva a detergenty

- Chemie makromolekulárních látek, klasifikace, složení a struktura polymerů. Obecné vlastnosti syntetických polymerů. Polymerace. Polykondenzace. Polyadice. Nejdůležitější syntetické polymery (vzorec, charakteristika, použití). Silikony (*PT Environmentální výchova; Přesah: Bi, VZ*)

BIOCHEMIE

Očekávané výstupy

žák

- objasní strukturu a funkci sloučenin nezbytných pro důležité chemické procesy probíhající v organismech (*Přesah: Bi*)
- charakterizuje základní metabolické procesy a jejich význam (*Přesah: Bi*)

Učivo (podmínky)

Úvod do biochemie

- Biochemie buňky (srovnání anaerobní a aerobní buňky) a lidského organismu, hlavní biochemické děje a jejich lokalizace
- Energetický metabolismus buňky, dýchání, fotosyntéza, alternativní zdroje získávání energie a uhlíku

Lipidy

- Lipidy, metabolismus lipidů (syntéza a beta oxidace mastných kyselin). Biologické

membrány, membránový potenciál, membránový transport

Sacharidy

- Sacharidy. Monosacharidy (nukleotidy), oligosacharidy, polysacharidy – vzorce, výskyt, fyzikální a chemické vlastnosti, biologický význam. Metabolismus sacharidů, glykolýza, fermentace

Nukleové kyseliny

- Nukleové kyseliny a proteosyntéza, schéma, lokalizace, základní enzymy

Proteiny, enzymy, vitaminy a hormony

- Aminokyseliny, peptidy, bílkoviny – výskyt, názvosloví, vlastnosti, funkce, význam a princip účinku v živých organismech, znalost vzorců a názvů všech dvaceti v bíkovinách se vyskytujících AK. Enzymy – klasifikace, názvosloví, struktura, kinetika enzymové reakce, vlivy na reakci

Třída: OKTÁVA

CHEMIE V ŽIVOTNÍM PROSTŘEDÍ

Očekávané výstupy

žák

- je schopen popsat chemickou podstatu látek a procesů každodenního života
- je schopen obecně popsat chemickou podstatu důležitých průmyslových postupů
- orientuje se ve vývoji chemie od začátku 20. století
- umí odhadnout rizika, která některé chemické procesy představují pro okolní prostředí a dokáže popsat nejdůležitější katastrofy spojené s průmyslovou chemií nebo příbuznými obory (těžba, skládky odpadů, úpravy vod ad.) (*PT Environmentální výchova*)

Učivo

Podmínky jsou nahrazeny bodovým systémem. Práce v předmětu je zakončena tvorbou eseje na téma: „Já a chemie? Kdeže!“, jejíž úroveň (po odborné i jazykové stránce) je hlavním kritériem v hodnocení studentů. (*Přesah: Čj*). Součástí bodování je lektorská účast na přípravě některého z následujících témat:

- **Hlavní milníky ve vývoji chemie 20. století (*Přesah: D*)**
- **Detergenty**
- **Vodárenství**
- **Stavební chemie**
- **Hnojiva**
- **Chemie v energetice**
- **Chemie v medicíně**
- **Těžební a hutní chemie**
- **Nejvýznamnější chemické havárie – Bhopál, Itai-Itai, chlór, Minamata Bay**
- **Havárie na území České republiky**

BIOLOGIE

Charakteristika učebního předmětu.

1) obsahové, časové a organizační vymezení

Obsahové vymezení předmětu Biologie odpovídá vzdělávacímu obsahu stejnojmenného vzdělávacího oboru tak, jak byl stanoven v RVP G a dále vzdělávacímu obsahu vybraných tematických okruhů průřezového tématu *Environmentální výchova*. Předmět je vyučován po dvou vyučovacích hodinách týdně ve všech ročnících vyššího gymnázia.

2) výchovné a vzdělávací strategie

Výuka Biologie navazuje na výuku Biologie na nižším stupni gymnázia. Obsahová struktura výuky kopíruje vnitřní strukturu biologie jako vědeckého oboru. V pátém ročníku jsou studenti seznámeni se základní charakteristikou živých soustav a stavbou a fungováním buňky. Dále je probírána obecná a systematická botanika, základy mykologie a rostlinné ekologie. V tomto roce je kladen velký důraz na pozorování a poznávání rostlin v přírodě, praktická fytoekologická zkoumání a mikroskopickou práci s rostlinným materiálem.

Šestý ročník se zabývá obecnou a systematickou zoologií, ekologií a etologií živočichů. Zde je kladen důraz na poznávání u nás se v přírodě vyskytujících bezobratlých a obratlovců, studenti jsou taktéž vedeni k poznávání pobytových stop živočichů a jejich hlasových projevů (zejména ptáků a žab) a pozorování chování živočichů (například na jarním výjezdu či v rámci exkurze v ZOO Praha).

Sedmý ročník je věnován hlubšímu poznání stavby a fungování živočišné buňky a biologii člověka. Důraz je kladen nejen na základy anatomie a fyziologie, ale i na poruchy a běžné nemoci probíraných tělních soustav, zdravý životní styl a základy psychologie a neurofyziologie. V praktické rovině jde o nácvik první pomoci, který ale navazuje na pravidelně realizovaný kurz z nižších ročníků. V tomto smyslu souvisí vzdělávací obsah biologie velmi úzce s obsahem předmětů *Výchova ke zdraví* a *Tělesná výchova*.

V osmém ročníku se pak studenti věnují základům genetiky, mikrobiologie a obecné biologie.

Klíčové kompetence, které jsou v rámci výuky biologie zvláště rozvíjeny:

- kompetence k učení (podmínkový systém, práce s odbornou literaturou, sběr a zpracování dat v terénu),
- kompetence k řešení problémů (B-podmínky, zapojení biologie – rozvoj vědeckého uvažování v rámci výzkumných projektů a expedice na praktických cvičení),
- komunikační schopnosti (prezentace B podmínek, prezentace předmětových projektů, vrstevnické učení).

Běžná výuka je doplňována projektovými bloky navazujícími na probíraná témata. Jde zde nejen o praktické procvičení učiva, ale i rozvoj schopnosti pozorovat, všimnout si, ztišit se. Důležitým úkolem některých biologických projektů je rozvoj schopnosti vědecké práce, samostatné nebo realizované v týmu, v němž mohou studenti rozvinout svou specializaci. Studenti, kterým je biologické zaměření blízké, si mohou své odborné kompetence dále prohlubovat v rámci každoroční školní Expedice, kde se pravidelně realizuje jeden i více projektů věnovaných biologickým výzkumům. Pečujeme také o rozvoj vnímání estetického rozměru přírody, jejího přijetí jako součásti života každého člověka, časoprostoru neustálé inspirace a zázemí, příležitostí pro stále nové hledání a objevování. Z tohoto hlediska dochází v hodinách Biologie a na akcích k mezioborovému prolínání (Ch, ZSV, UK) i naplňování vzdělávacího obsahu průřezových témat *Environmentální výchova*, *Osobnostní a sociální výchova* a *Myšlení v evropských a globálních souvislostech*.

3) rozpracování očekávaných výstupů a učiva z RVP G do ročníků

Realizace vzdělávacího obsahu některých tematických celků průřezových témat, popřípadě ostatních vyučovacích předmětů, která se odehrává v rámci výuky Biologie je uvedena formou odkazu u příslušného učiva.

Třída: KVINTA

OBEČNÁ BIOLOGIE

Očekávané výstupy

žák

- odliší živé soustavy od neživých na základě jejich charakteristických vlastností
- objasní stavbu a funkci strukturních složek a životní projevy prokaryotních a eukaryotních buněk
- vysvětlí význam diferenciaci a specializaci buněk pro mnohobuněčné organismy

Učivo (podmínky)

- Základní vlastnosti živých organismů. Vznik života. Buňka. Stavba a fungování, buněčné organely, buňka bakteriální, živočišná, houbová a rostlinná. Dýchání a fotosyntéza.
- Přehled vývoje a systematického třídění organismů na Zemi.

BIOLOGIE ROSTLIN

Očekávané výstupy

žák

- popíše stavbu těl rostlin, stavbu a funkci rostlinných orgánů
- objasní princip životních cyklů a způsoby rozmnožování rostlin
- porovná společné a rozdílné vlastnosti stélkatých a cévnatých rostlin
- pozná a pojmenuje (s možným využitím různých informačních zdrojů) významné rostlinné druhy a uvede jejich ekologické nároky
- zhodnotí rostliny jako primární producenty biomasy a možnosti využití rostlin v různých odvětvích lidské činnosti
- posoudí vliv životních podmínek na stavbu a funkci rostlinného těla
- zhodnotí problematiku ohrožených rostlinných druhů a možnosti jejich ochrany

Učivo (podmínky)

- Stavba a fungování rostlin. Stavba těla (pletiva) a tělních orgánů mnohobuněčných rostlin (kořen, stonek, list). Systém rostlin.
- Vodní režim rostlin. Látkový a energetický metabolismus rostlin (fotosyntéza, dýchání, výživa rostlin). Růst a vývoj rostlin. Rostlinné hormony. Pohyby rostlin.
- Řasy – evoluce, systém, charakteristika, zástupci, význam.
- Rhyniophyta, mechorosty, kapradiny, přesličky, plavuně – evoluce, systém, charakteristika, zástupci, význam.
- Nahosemenné rostliny. Stavba a funkce generativních orgánů. Vývoj rostliny, opylení a oplození. Současní a fosilní zástupci nahosemenných rostlin.
- Krytosemenné rostliny. Evoluce, systém, charakteristika, stavba rozmnožovacích orgánů (květ, plod), způsob života, rozmnožování, rozdělení na rostliny jednoděložné a dvouděložné. Nejdůležitější čeledi krytosemenných rostlin. Hlavní zástupci u nás.
- Praktické poznávání rostlin ve volné přírodě – jarní a podzimní aspekt (PT Environmentální výchova)
- Botanický výzkum - student samostatně nebo v týmu provede, nebo se bude podílet na terénním botanickém výzkumu, kvalitně ho zdokumentuje, dokáže vyvodit z pozorování

zákonitosti a závěry (konzultace), které sepiše do jednoduché zprávy (PT Environmentální výchova)

- Geobotanické mapování krajiny - student provede jednoduché geobotanické mapování krajiny, zhodnotí ekologickou stabilitu jednotlivých společenstev, na základě historických mapování a údajů z terénu popíše historický vývoj krajiny a jednotlivých společenstev (PT Environmentální výchova; Přesah: Ge, Z, D)

BIOLOGIE HUB

Očekávané výstupy

žák

- pozná a pojmenuje (s možným využitím různých informačních zdrojů) významné zástupce hub a lišejníků
- posoudí ekologický, zdravotnický a hospodářský význam hub a lišejníků

Učivo (podmínky)

- Systém a evoluce hub. Základní vlastnosti hub, houbová buňka. Hlenky, chytridiomycety, oomycety, eumycety (zygomycety, endomycety, vřecko- a stopkovýtřusé houby). Význam hub, houby v lese, nebezpečí otrav. Poznávací znaky našich nejdůležitějších jedlých a jedovatých hub (jednoduchá poznávačka z obrázků). Lichenizované houby, lišejníky, jejich stavba a ekologický význam, naše hlavní typy lišejníků (praktické poznávání v přírodě) (PT Environmentální výchova)

EKOLOGIE

Očekávané výstupy

žák

- používá správně základní ekologické pojmy
- objasňuje základní ekologické vztahy

Učivo (podmínky)

- Základy ekologie a fytocenologie – stanoviště; naleziště; populace, její charakteristiky a výzkum, vztahy mezi populacemi; společenstvo, jeho charakteristiky a výzkum; biodiverzita, její ovlivnění člověkem; druhová sukcese; ekoton; rozšíření rostlin na Zemi – areál, endemity, relikty, nárys fytogeografického členění Země (PT Environmentální výchova)
- Ekosystémy – charakteristika pojmu, charakteristika u nás se vyskytujících rostlinných společenstev (lesní a nelesní), vazba na jednotlivé ekotopy. Student je schopen ze znalosti geograficko-geologických poměrů přibližně určit původní biocenózu. Význam ruderalního porostu. Ekologická stabilita – význam pojmu; vyhodnocení. Základy geobotanického mapování krajiny (PT Environmentální výchova; Přesah: Ge, Z, D)

Třída: **SEXTA**

BIOLOGIE ŽIVOČICHŮ

Očekávané výstupy

žák

- charakterizuje hlavní taxonomické jednotky živočichů a jejich významné zástupce
- popíše evoluci a adaptaci jednotlivých orgánových soustav
- objasní principy základních způsobů rozmnožování a vývoj živočichů
- pozná a pojmenuje (s možným využitím různých informačních zdrojů) významné živočišné druhy a uvede jejich ekologické nároky

- posoudí význam živočichů v přírodě a v různých odvětvích lidské činnosti, charakterizuje pozitivní a negativní působení živočišných druhů na lidskou populaci
- charakterizuje základní typy chování živočichů
- zhodnotí problematiku ohrožených živočišných druhů a možnosti jejich ochrany

Učivo (podmínky)

- Živočišná buňka, živočišné tkáně, obecný embryonální vývoj živočicha od oplozeného vajíčka, zárodečné listy, původ orgánů ze zárodečných listů. Základní rozdělení živočišné říše (taxonomie).
- Celkový přehled systému a evoluce živočichů, srovnání s ostatními říši
- Prvoci, živočišné houby, žahavci, ploštěnci – vznik a vývoj, stavba těla, orgány a soustavy, výživa, způsob života, rozmnožování a vývoj, výskyt, význam, zástupci, latinská terminologie.
- Hlísti, pásnice, kroužkovci, měkkýši – vznik a vývoj, stavba těla, orgány a soustavy, výživa, způsob života, rozmnožování a vývoj, výskyt, význam, zástupci, latinská terminologie
- Ostnokožci, Členovci – obecně; trilobiti, korýši, pavoukovci – vznik a vývoj, stavba těla, orgány a soustavy, výživa, způsob života, rozmnožování a vývoj, výskyt, význam, zástupci, latinská terminologie
- Hmyz – obecná charakteristika, ontogeneze, hmyz s proměnou nedokonalou a dokonalou, přehled nejdůležitějších řádů a jejich zástupců, chování hmyzu, význam hmyzu
- Přehled systému a fylogeneze bezobratlých – srovnání jednotlivých skupin bezobratlých – charakteristika, zástupci, evoluce orgánových soustav, vliv na lidskou populaci.
- Původ a charakteristika strunatců. Pláštěnci, kopinatci – anatomie, fyziologie, rozmnožování, zástupci, zajímavosti. Charakteristika obratlovců, kruhoústí.
- Paryby a ryby – systém, morfologie, anatomie, fyziologie, rozmnožování, zástupci, zajímavosti a zvláštnosti. Historický vývoj.
- Obojživelníci a plazi – systém, morfologie, anatomie, fyziologie, rozmnožování, zástupci, zajímavosti a zvláštnosti. Historický vývoj.
- Ptáci – systém, morfologie, anatomie, fyziologie, rozmnožování, zástupci, zajímavosti a zvláštnosti. Historický vývoj.
- Savci – systém, morfologie, anatomie, fyziologie, rozmnožování, zástupci, zajímavosti a zvláštnosti. Historický vývoj.
- Srovnání jednotlivých skupin obratlovců – anatomie a fyziologie, vývoj jednotlivých orgánových soustav. Student vyjmenuje základní zástupce jednotlivých skupin a charakterizuje je.
- Chování živočichů – instinkty, učení. Dorozumívání živočichů. Sexuální chování a péče o potomstvo (*PT Osobnostní a sociální výchova*)
- Praktické poznávání živočichů – obratlovci (vč. hlasů nejběžnějších ptáků a žab), bezobratlí (vč. schránek) (*PT Environmentální výchova*)
- Praktické pozorování a záznam chování živočichů v přírodě nebo v umělém odchovu (*PT Environmentální výchova a Osobnostní a sociální výchova*)

EKOLOGIE

Očekávané výstupy

žák

- používá správně základní ekologické pojmy
- objasňuje základní ekologické vztahy

Učivo (podmínky)

- Základy ekologie živočichů (populace, společenstvo, biodiverzita, ekotop, druhová sukcese, biotop, ekoton). Rozšíření organismů na zemi (areál, endemity, relikty). Ohrožené a chráněné druhy živočichů, způsoby a možnosti jejich ochrany (*PT Environmentální výchova*)

Třída: SEPTIMA

BIOLOGIE ČLOVĚKA

Očekávané výstupy

žák

- podle předloženého schématu popíše a vysvětlí evoluci člověka
- využívá znalosti o orgánových soustavách pro pochopení vztahů mezi procesy probíhajícími v lidském těle
- charakterizuje individuální vývoj člověka a posoudí faktory ovlivňující jej v pozitivním a negativním směru

Učivo (podmínky)

- Člověk v systému živého i neživého světa. Mytologický, náboženský, biologický, psychologický a sociální aspekt. Vývoj rodu HOMO v geologické minulosti. Člověk jako biologický organismus (*PT Environmentální výchova a Multikulturní výchova*)
- Soustava pohybová, opěrná a krycí (kostra, svalstvo, šlachy, kůže, sliznice; úrazy) anatomie a fyziologie, poruchy, latinské názvy.
- Soustava oběhová a imunitní (srdce, krev, míza, tkáňový mok, imunitní systém, termoregulace, řízení) anatomie a fyziologie, poruchy, latinské názvy.
- Soustava trávicí, vylučovací a dýchací (včetně dějů na buněčné úrovni) anatomie a fyziologie, poruchy, latinské názvy.
- Soustava regulační a řídící (hormonální a nervový systém, CNS, smysly), anatomie a fyziologie, poruchy, latinské názvy (*PT Osobnostní a sociální výchova*)
- Vyšší nervová činnost (paměť, myšlení, druhá signální soustava, Pavlovovy typy, systém potřeb, motivace a obranné chování). Hlavní psychologické směry (*PT Osobnostní a sociální výchova; Přesah: ZSV – opakování učiva kvinty*)
- Reprodukční soustava, anatomie, fyziologie, poruchy; lidská sexualita a její evoluce; prenatalní a postnatální vývoj člověka (*PT Osobnostní a sociální výchova; Přesah: VZ; ZSV*)
- Lidský organismus organizmus ve zdraví a nemoci – syntéza a aplikace (*PT Osobnostní a sociální výchova; Přesah: VZ*)
- Praktický kurz první pomoci, základy laické diagnostiky a léčby běžných zdravotních problémů (*PT Osobnostní a sociální výchova; Přesah: VZ*)

Třída: OKTÁVA

GENETIKA

Očekávané výstupy

žák

- využívá znalosti o genetických zákonitostech pro pochopení rozmanitosti organismů, umí vyložit na příkladech Mendelovy zákony
- analyzuje možnosti využití znalostí z oblasti genetiky v běžném životě

Učivo (podmínky)

- Molekulární základy dědičnosti. Genetické důsledky mitózy a meiózy. Exprese genu- tvorba bílkovin. Stavba chromozómu. Genetická informace, genetický kód. Základní genetické pojmy (gen, alela, genotyp, fenotyp, karyotyp, heterozygot, homozygot, dominance, recesivita, neúplná dominance, kodominance, dědičnost, proměnlivost ad.)
- Mendelovy zákony. Vazba genů. Síla vazby. Princip sestavování genetické mapy chromozómů
- Genetické aspekty pohlavního rozmnožování. Chromozómové určení pohlaví. Dědičnost pohlavně vázaná. Mimojaderná dědičnost.
- Genetické zákonitosti v populacích. Panmiktická populace. Hardyův-Weibergův zákon. Dědičnost kvantitativních znaků. Polygeny.
- Mutační změny genotypu. Genové inženýrství. Klonování. Využití genetiky. Genetika člověka. Metody výzkumu. Genetické choroby a jejich prevence. Lékařská genetika. Aktuality v genetice (*PT Osobnostní a sociální výchova*)

BIOLOGIE VIRŮ

Očekávané výstupy

žák

- charakterizuje viry jako nebuněčné soustavy
- zhodnotí způsoby ochrany proti virovým onemocněním a metody jejich léčby
- zhodnotí pozitivní a negativní význam virů

Učivo (podmínky)

- Pravděpodobný původ, stavba a funkce virů, typy virů (DNA, RNA, retroviry), viroidy, priony. Horizontální přenos genetické informace. Hlavní virové infekce a ochrana proti nim, imunitní systém a viry.

BIOLOGIE BAKTERIÍ A SINIC

Očekávané výstupy

žák

- charakterizuje bakterie z ekologického, zdravotnického a hospodářského hlediska
- zhodnotí způsoby ochrany proti bakteriálním onemocněním a metody jejich léčby

Učivo (podmínky)

- Stavba a funkce prokaryontní buňky, typy bakterií, jejich genetika a fyziologie, význam v přírodě a pro člověka, plazmidy - „genový internet“. Hlavní bakteriální infekce včera a dnes a ochrana proti nim, imunitní systém a bakterie. Základy hygieny (*PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech*)

OBEČNÁ BIOLOGIE

Očekávané výstupy

žák

- porovná významné hypotézy o vzniku a evoluci živých soustav na Zemi
- odvodí hierarchii recentních organismů ze znalostí o jejich evoluci

Učivo (podmínky)

- Problematika vzniku života na Zemi (*PT Environmentální výchova*)
- Základy historické geologie a paleontologie – hlavní etapy vývoje Země a života na ní (*Přesah: Ge – opakování učiva kvinty*)
- Základní pojmy evoluční biologie, základní evoluční teorie, rozdíl mezi nimi (*PT Environmentální výchova; Přesah: ZSV*)

ZEMĚPIS

Charakteristika vyučovacího předmětu

1) obsahové, časové a organizační vymezení

Obsahové vymezení předmětu odpovídá vzdělávacímu obsahu vzdělávacího oboru Geografie tak, jak byl stanoven v RVP G a dále vzdělávacímu obsahu vybraných tematických okruhů průřezových témat *Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech*, *Multikulturní výchova* a *Environmentální výchova*. Předmět je vyučován v prvních třech ročnících dvě hodiny týdně a v oktávě jednu hodinu týdně. V sedmém ročníku je téma evropské integrace a mezinárodních vztahů vyučováno ve spolupráci s pedagogy vyučujícími ZSV.

2) výchovné a vzdělávací strategie

Výuka zeměpisu (podmínkový předmět – viz *Charakteristika ŠVP*) na vyšším stupni gymnázia klade důraz především na rozvíjení geografických znalostí a dovedností získaných při studiu na nižším stupni.

Cílem výuky zeměpisu je, aby studenti:

- získali systematický přehled o oboru geografie a o možném využití geografických znalostí a dovedností v běžném životě a v různých oborech lidské činnosti
- pochopili a naučili se základní pojmy a uměli tyto pojmy používat ve správném kontextu
- získali mentální prostorovou orientaci v rámci celého světa, kontinentu, Česka a Prahy
- uměli číst informace z mapy, grafů, tabulek a jiných grafických záznamů
- chápali přírodní prostředí jako komplexní systém jednotlivých složek (atmosféra, hydrosféra, litosféra, pedosféra, biosféra)
- přemýšleli nad základními zeměpisnými otázkami (Kde to je? Jaké to je? Proč je to tam? Jak to vzniklo? Jaký to má vliv? Jak by to mělo být uzpůsobeno vzájemnému užítku člověka i přírody?)⁷

Ke splnění těchto cílů slouží jednak výuka ve škole, která je realizována s využitím všech dostupných zeměpisných a dalších pomůcek (zeměpisné atlasy, nástěnné mapy, globy, příslušné počítačové programy, dataprojektor apod.) a jednak časté pobyty studentů v přírodě, kde si osvojují praxi pohybu v terénu, práci s mapou a orientaci v krajině. V průběhu čtyř let studia se studenti alespoň jednou zúčastní každého ze tří kurzů,⁸ které probíhají obvykle na Jarním výjezdu (viz *Charakteristika ŠVP*) nebo v projektových středách. Kurzy jsou zaměřeny na kartografii (základní pravidla pro tvorbu mapy, konstrukce profilu terénem podle zadané mapy, tvorba plánu zadaného území), orientaci (zeměpisné souřadnice, astronomické souřadnice, základní orientace podle nebeských objektů) a meteorologii (atmosférické jevy, druhy oblaků, předpovídání počasí, práce se synoptickou mapou; přesah Bi, F). Navíc se studenti v šestém ročníku (sexta) účastní čtyřdenní komplexní energetické exkurze do severních Čech (viz *Charakteristika ŠVP; Přesah Ge, Ch, F, D*).

Některé aktivity se opakují každý rok (s výjimkou posledního ročníku). Jedná se o orientační běh (studenti prokazují schopnost orientace v terénu pomocí mapy a buzoly), opakování základního místopisu světa, Česka a Prahy. Tematické zaměření místopisů se mění.

3) rozpracování očekávaných výstupů a učiva z RVP G do ročníků

⁷ Převzato z Mezinárodní charty geografického vzdělávání, viz KÜHNLOVÁ, Hana. Kapitoly z didaktiky geografie. Praha: Karolinum, 1999.

⁸ Jednoho kurzu se účastní vždy celá škola, proto nejsou kurzy pevně rozvrženy do jednotlivých ročníků. Na těchto kurzech studenti aplikují poznatky z hodin a provádějí praktická cvičení v terénu.

a) celkový přehled

	Tematické celky	Související průřezová témata
kvinta	1) Země jako vesmírné těleso 2) Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie 3) Přírodní prostředí 4) Životní prostředí	PT Environmentální výchova
sexta	1) Regiony světa	PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
septima	1) Regiony světa 2) Sociální prostředí	PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech a Multikulturní výchova
oktáva	1) Sociální prostředí 2) Česká republika	PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

b) podrobné rozpracování

Realizace vzdělávacího obsahu ostatních vyučovacích předmětů, která se odehrává v rámci výuky Zeměpisu je uvedena formou odkazu u příslušného učiva, popřípadě očekávaných výstupů.

Třída: KVINTA

PŘÍRODNÍ PROSTŘEDÍ

Očekávané výstupy

žák

- porovná postavení Země ve vesmíru a podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy
- porovná na příkladech mechanismy působení endogenních (včetně deskové tektoniky) a exogenních procesů a jejich vliv na utváření zemského povrchu a na život lidí
- objasní mechanismy globální cirkulace atmosféry a její důsledky pro vytváření klimatických pásů
- objasní velký a malý oběh vody a rozliší jednotlivé složky hydrosféry a jejich funkci v krajině
- hodnotí vodstvo a půdní obal Země jako základ života a zdroje rozvoje společnosti
- rozliší hlavní biomy světa
- rozliší složky a prvky fyzickogeografické sféry a rozpozná vztahy mezi nimi
- posoudí přírodní rizika pro vybraný region

Učivo (podmínky)

- **Sluneční soustava** – tělesa Sluneční soustavy, Slunce, planety, měsíce, komety, asteroidy (*Přesah: Ge*)
- **Země jako vesmírné těleso** – tvar a pohyby Země, důsledky pohybu Země pro život lidí a organismů, střídání dne a noci, střídání ročních období, časová pásma na Zemi, kalendář
- **Litosféra** – vznik Země a její stavba, oceánské a pevninské desky, desková tektonika (*Přesah: Ge*)
- **Georeliéf a pedosféra** – utváření reliéfu na Zemi, vnitřní a vnější činitelé, systémy hornin, půdní typy a druhy, vznik a rozmístění půd (*Přesah: Ge*)
- **Hydrosféra** – rozložení a koloběh vody na Zemi, voda v oceánech, mořské proudy, voda v ledovcích, podzemní voda, řeky a jezera, umělé nádrže, povodí, rozvodí, úmoří

- **Atmosféra** – stavba a složení atmosféry, počasí a klima, atmosférická cirkulace, znečištění ovzduší, globální změny klimatu
- **Biosféra** – tropy, subtropy, mírný pás, subpolární a polární pás, flóra a fauna v jednotlivých oblastech, souvislost s ostatními složkami přírodní sféry, zonální a výšková stupňovitost (*Přesah: Bi*)
- **Přírodní rizika** – sopky, zemětřesení, tsunami, záplavy, klimatické změny, lesní požáry, možné příčiny, mechanismy, následky, možnosti ochrany

GEOGRAFICKÉ INFORMACE A TERÉNNÍ VYUČOVÁNÍ

Očekávané výstupy

žák

- používá dostupné kartografické produkty a další geografické zdroje dat a informací v tištěné i elektronické podobě pro řešení geografických problémů
- orientuje se s pomocí map v krajině
- používá s porozuměním vybranou geografickou, topografickou a kartografickou terminologii
- vytváří a využívá vlastní mentální schémata a mentální mapy pro orientaci v konkrétním území

Učivo (podmínky)

- **Základy kartografie** – kartografická zobrazení, zeměpisná síť a souřadnice, mapa, měřítko, generalizace, základní výpočty (*Přesah: M*)
- **Tematická kartografie** – metody tematické kartografie, čtení mapy
- **Využití techniky a elektroniky v kartografii** – GPS, navigace, GIS, dálkový průzkum Země
- **Orientační běh**⁹ (*Přesah: Tv*)

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Očekávané výstupy

žák

- zhodnotí na příkladech různé krajiny jako systém pevninské části krajinné sféry se specifickými znaky, určitými složkami, strukturou, okolím a funkcemi
- analyzuje na příkladech přírodní a kulturní krajinné složky a prvky krajiny
- zhodnotí některá rizika působení přírodních a společenských faktorů na životní prostředí v lokální, regionální a globální úrovni

Učivo (podmínky)

- **Krajinná ekologie** – typy a vývoj krajiny, ochrana a význam přírody, problémy životního prostředí, trvale udržitelný rozvoj, interakce člověk – příroda (*PT Environmentální výchova a Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech; Přesah: Ge, Bi*)

⁹ Tato podmínka se opakuje v každém ročníku až do 7. ročníku viz výše.

Třída: **SEXTA**

REGIONY

Očekávané výstupy

žák

- lokalizuje na mapách makroregiony světa, vymezí jejich hranice, zhodnotí jejich přírodní, kulturní, politické a hospodářské vlastnosti a jednotlivé makroregiony vzájemně porovná (*PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech; Přesah: Ge, D, ZSV*)
- rozlišuje na konkrétních územních příkladech mikroregionální, regionální, státní, makroregionální a globální geografickou dimenzi

Učivo (podmínky)

- Geografie jako věda, předmět studia, vývoj a členění geografie, regionální geografie
- Země jako globální systém, globální a makroregionální diferenciaci, proces globalizace
- Subsaharská Afrika
- Jižní Asie
- Jihovýchodní Asie
- Latinská Amerika
- Jihozápadní Asie a severní Afrika
- Hospodářsky méně rozvinutá východní Asie
- Hospodářsky vyspělá východní Asie
- Austrálie a Oceánie
- Sever Eurasie
- Severní Amerika

Třída: **SEPTIMA**

REGIONY

Očekávané výstupy

žák

- lokalizuje na mapách makroregiony světa, vymezí jejich hranice, zhodnotí jejich přírodní, kulturní, politické a hospodářské vlastnosti a jednotlivé makroregiony vzájemně porovná (*PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech; Přesah: D, ZSV*)
- rozlišuje na konkrétních územních příkladech mikroregionální, regionální, státní, makroregionální a globální geografickou dimenzi

Učivo (podmínky)

- **Fyzická geografie Evropy** – geologická stavba, vývoj, geomorfologie, vodstvo, flóra a fauna
- **Sociální geografie Evropy** – obyvatelstvo, národy, jazyky, náboženství, politické poměry, hospodářství
- **Severní Evropa** – Finsko, Skandinávský poloostrov, Dánsko, Island
- **Západní Evropa** – Spojené království Velké Británie a Severního Irska, Irsko, Francie, BENELUX, Německo, Švýcarsko
- **Střední Evropa** – Rakousko, Česko, Slovensko, Polsko, Maďarsko
- **Východní Evropa** – Pobaltí, Bělorusko, Ukrajina, Rusko, Moldavsko
- **Jižní Evropa** – Pyrenejský poloostrov, Itálie, Řecko, Kypr
- **Jihovýchodní Evropa** – státy bývalé Jugoslávie, Albánie, Rumunsko, Bulharsko

- **Evropská unie** – vznik a vývoj, principy fungování, instituce EU, rozpočet EU, možné scénáře vývoje (*PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech a Multikulturní výchova; Přesah: D, ZSV*)

SOCIÁLNÍ PROSTŘEDÍ

Očekávané výstupy

žák

- zhodnotí na příkladech dynamiku vývoje obyvatelstva na Zemi, geografické, demografické a hospodářské aspekty působící na chování, pohyb, rozmístění a zaměstnanost obyvatelstva (*PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech*)
- analyzuje hlavní rasová, etnická, jazyková, náboženská, kulturní a politická specifika s ohledem na způsob života a životní úroveň v kulturních regionech světa (*PT Multikulturní výchova; Přesah: ZSV*)
- identifikuje obecné základní geografické znaky a funkce sídel a aktuální tendence ve vývoji osídlení

Učivo (podmínky)

- **Světové obyvatelstvo I** – populační vývoj, přirozená měna obyvatel, migrace
- **Světové obyvatelstvo II** – rasy, náboženství, jazyky, světová sídla, urbanizace

Třída: OKTÁVA

SOCIÁLNÍ PROSTŘEDÍ

Očekávané výstupy

žák

- zhodnotí na příkladech světové hospodářství jako otevřený dynamický systém s určitými složkami, strukturou a funkcemi a zohlední faktory územního rozmístění hospodářských aktivit, vymezí jádrové a periferní oblasti světa (*PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech*)
- zhodnotí nerovnoměrné rozmístění, objem a distribuci světových surovinových a energetických zdrojů
- vyhledá na mapách hlavní světové oblasti cestovního ruchu, porovná jejich lokalizační faktory a potenciál
- rozliší a porovnává státy světa a jejich mezinárodní integrační uskupení a organizace podle kritérií vzájemné podobnosti a odlišnosti (*PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech; Přesah: ZSV*)
- lokalizuje na politické mapě světa hlavní aktuální geopolitické problémy a změny s přihlédnutím k historickému vývoji (*PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech; Přesah: ZSV, D*)

Učivo (podmínky)

- **Světové hospodářství I** – vývoj, zemědělství, těžba, průmysl
- **Světové hospodářství II** – doprava, služby, věda a výzkum, mezinárodní obchod
- **Politická geografie I** – formy vlády, federace, státy podle stupně rozvoje
- **Politická geografie II** – mezinárodní organizace, mezinárodní a národní konflikty, lidská práva

REGIONY

Očekávané výstupy

žák

- vymezí místní region (podle bydliště, školy) na mapě podle zvolených kritérií
- zhodnotí přírodní, hospodářské a kulturní poměry mikroregionu a jeho vazby k vyšším územním celkům a regionům
- zhodnotí polohu, přírodní poměry a zdroje České republiky
- lokalizuje na mapách hlavní rozvojová jádra a periferní oblasti České republiky, rozlišuje jejich specifika

Učivo (podmínky)

- **Fyzická geografie Česka** – geologický vývoj, reliéf, hydrosféra, klima, příroda
- **Sociální geografie Česka I** – historický a územní vývoj, obyvatelstvo (*Přesah: D*)
- **Sociální geografie Česka II** – hospodářství, zemědělství, průmysl, doprava, služby, územní správa, mezinárodní vztahy (*Přesah: D*)

GEOLOGIE

Charakteristika učebního předmětu

1) obsahové, časové a organizační vymezení

Obsahové vymezení předmětu Geologie jde mírně nad rámec vzdělávacího obsahu stejnojmenného vzdělávacího oboru tak, jak byl stanoven v RVP G. Zároveň předmět zahrnuje řadu vybraných okruhů průřezového tématu *Environmentální výchova*. Předmět je vyučován po jedné vyučovací hodině týdně v kvintě a sextě vyššího gymnázia.

2) výchovné a vzdělávací strategie

Protože jsou základy geologie intenzivně vyučovány v průběhu nižšího stupně v rámci předmětu Biologie, může být výuka na vyšším stupni gymnázia zaměřena na výrazné rozvinutí znalostí studentů v tomto oboru a hlavně jejich aplikaci v rámci praktických cvičení, studentských projektů a při práci na průřezových tématech.

Velký význam při výuce Geologie je kladen na rozvoj mezioborového uvažování. Při výuce jsou vždy, když je to možné, zdůrazňovány a využívány přesahy ostatních vzdělávacích oborů oblasti *Člověk a příroda* (Ch, Bi, F, Z) do geologických věd. Příkladem mohou být fyzikální průzkum stavby zemského tělesa, vývoj života na zemi v rámci paleontologie, fyzikální podstata zemětřesení a jeho lokalizace, chemické aspekty formování hornin a minerálů a jejich analýzy, zkvalitňování únosných vlastností půd při zakládání staveb nebo geografické členění povrchu planety v závislosti na deskové tektonice a stavbě zemského tělesa. Nedílnou součástí výuky jsou i terénní cvičení (paleontologická exkurze, kurz geologického mapování, paleontologické cvičení v Národním muzeu zaměřené na vývoj života na Zemi, obecné geologické exkurze) a praktické zkoušky (poznávání hornin a minerálů; geologická mapa – čtení, porozumění a práce s řezy; práce s geologickým kompasem). Řada podmínek a samozřejmě exkurze a cvičení (v rámci projektových střed, výjezdů nebo dlouhodobých projektů) jsou praktickou realizací průřezových témat *Environmentální výchova* a *Myšlení v evropských a globálních souvislostech*.

Geologie patří mezi podmínkové předměty. V pátém ročníku jsou hlavní náplní učiva stavba země, vnitřní a vnější geologické procesy, energetické zdroje Země a systematizace hornin a minerálů. V šestém ročníku pak studenti rozvíjí své znalosti z oblasti vývoje zemského povrchu a života na Zemi, znalosti z regionální geologie ČR a prozkoumají vzájemný vliv litosféry a člověka.

3) rozpracování očekávaných výstupů a učiva z RVP G do ročníků

Realizace vzdělávacího obsahu některých tematických celků průřezových témat, popřípadě ostatních vyučovacích předmětů, která se odehrává v rámci výuky Geologie je uvedena formou odkazu u příslušného učiva.

Třída: KVINTA

GEOLOGIE I – GEOLOGICKÁ STAVBA ZEMĚ, GEOLOGICKÉ PROCESY V LITOSFÉŘE

Očekávané výstupy

žák

- porovná složení a strukturu jednotlivých zemských sfér a objasní jejich vzájemné vztahy
- analyzuje energetickou bilanci Země a příčiny vnitřních a vnějších geologických procesů a jejich vzájemné interakce, dokáže uvést příklady existujících struktur, které těmito procesy vznikají
- využívá vybrané metody identifikace minerálů, poznává minerály a dokáže je systematicky zařadit

- určí nerostné složení a rozpozná strukturu běžných magmatických, sedimentárních a metamorfovaných hornin a obecně vysvětlí jejich vznik
- analyzuje různé druhy poruch v litosféře

učivo (podmínky)

Země jako geologické těleso, zemské sféry, magmatický proces

- Postavení Země ve sluneční soustavě. Vznik sluneční soustavy, vývoj v čase (procesy diferenciací prvků v rámci mlhoviny a význam pro složení jednotlivých planet, s důrazem na Zemi) (*Přesah: Z, F, CH*)
- Geologická stavba země. Současný stav vědomostí, způsoby průzkumu hlubokých partií zemského tělesa, fyzikální charakteristika šíření vln v zemské kůře a jednotlivých zemských sférách, vznik, lokalizace a intenzita zemětřesení. Chemická charakteristika jednotlivých sfér Země (*PT Environmentální výchova; přesah: Ch, F*)

Magmatické procesy, minerály, zvětrávání a sedimentace, metamorfní procesy, deformace litosféry

- Geologie svrchních sfér Země – litosféra, Wegenerova teorie kontinentálního driftu a deskové tektoniky. Metody průzkumu deskových pohybů a procesů v litosféře
- Spjaté procesy – magmatismus, metamorfóza, erozní činitelé. Energetické zdroje planety Země – rovnováha nebo posun? (*PT Myšlení v evropských a globálních souvislostech; Přesah Z, F*)
- Geologické zdroje a zásobníky látek v přírodě – minerály a horniny. Systematická mineralogie a základy krystalografie. Vymezení horninotvorných minerálů (*Přesah Ch, F*).
- Horniny vyvřelé – způsob vzniku magmatu v zemském tělese, jeho výstup k povrchu a procesy tuhnutí magmatu za různých podmínek. Dělení vyvřelých (magmatických) hornin a jejich využití – výhody a nevýhody.
- Horniny sedimentární – procesy vedoucí ke vzniku sedimentu. Transportní procesy, rozdíl mezi klastickými a chemogenními sedimenty. Dělení a využití sedimentárních hornin.
- Horniny metamorfované – procesy vedoucí k metamorfóze různého typu. Vazba jednotlivých typů metamorfózy na geologické struktury a mechanismy (kolizní rozhraní, vulkanicky aktivní oblasti apod.). Základní dělení metamorfovaných hornin a jejich využití.

Exkurze a praktická cvičení

- Exkurze do planetária a na hvězdárnu (*Přesah F, Z*)
- Exkurze na seismologickou stanici (*PT Environmentální výchova; Přesah F, Z*)
- Exkurze na Přírodovědeckou fakultu UK – geologické sbírky, systematická petrologie
- Poznávání hornin a minerálů
- Cvičení v Národním muzeu – historie Země a života (*PT Myšlení v evropských a globálních souvislostech; Přesah Bi*)

Třída: SEXTA

GEOLOGIE II – GEOLOGICKÁ HISTORIE ZEMĚ, VODA, ČLOVĚK A ANORGANICKÁ PŘÍRODA

Očekávané výstupy

žák

- je schopen obecně popsat jednotlivé fáze vývoje zemského tělesa, od prvohor detailněji, dokáže do vývoje zemského tělesa zařadit a popsat změny v živé přírodě

- využívá geologickou mapu, pozná a umí interpretovat geologickou mapu ČR, využije ji k objasnění geologického vývoje regionů
- je schopen vysledovat závislost oživené složky přírody na charakteru geologického podloží a reliéfu
- zhodnotí využitelnost různých druhů vod a posoudí možné způsoby efektivního hospodaření s vodou v příslušném regionu
- určí základní vlastnosti vzorku půdního profilu a navrhne využitelnost a způsob efektivního hospodaření s půdou v daném regionu
 - posuzuje geologickou činnost člověka z hlediska možných dopadů na životní prostředí
- posoudí význam i ekologickou únosnost těžby a zpracovatelských technologií v daném regionu
- vyhodnotí bezpečnost ukládání odpadů a efektivitu využívání druhotných surovin v daném regionu

Učivo (podmínky)

Geologická historie země, regionální geologie

- Historická geologie – geologická časová škála, stratigrafie a stratigrafické zákony. Významné geologické události v historii země (evento-stratigrafie) (*PT Myšlení v evropských a globálních souvislostech; Přesah: D*)
- Základy paleontologie – vývoj života na zemi (*PT Myšlení v evropských a globálních souvislostech; Přesah: Bi*)
- Regionální geologie Českého masivu. Základní stavební jednotky, vzájemná poloha a vývoj v geologickém čase (*PT Environmentální výchova; Přesah: Z*).

Nerostné suroviny a surovinové zdroje, povrchové a podzemní vody, půdy

- Surovinové zdroje v České republice (*PT Environmentální výchova; Přesah: F, Z, Ch*)
- Význam vody v přírodě – koloběh vody, vlastnosti vod a jejich měření a zjišťování, důvody ochrany vodních zdrojů, voda jako důvod střetu civilizací (*PT Myšlení v evropských a globálních souvislostech; Přesah: Ch, F*)
- Vznik a vývoj půd, význam půd, hlavní půdní typy (*PT Environmentální výchova*)

Interakce mezi přírodou a společností

- Geologické energetické zdroje – konvence a alternativa (*PT Environmentální výchova*)
- Ohrožení litosféry a hydrosféry, vliv člověka, sanace; litosféra jako zdroj a úložiště; problematika ukládání odpadů do litosféry, eroze, rizika záboru zemědělských půd (*PT Myšlení v evropských a globálních souvislostech a Environmentální výchova; Přesah: Z, Ch*)
- Vývoj poznání „neživé“ přírody v historii (intuitivní, vzhledem k surovinovým potřebám; starověké a středověké geologické „průzkumy“ a poznatky) (*PT Myšlení v evropských a globálních souvislostech a Environmentální výchova; Přesah: D*)

Exkurze a praktická cvičení

- Kurz terénního geologického mapování (2+4 hodiny; *PT Environmentální výchova*)
- Poznávání hornin a minerálů
- Energetika ČR – monotematicky zaměřený čtyřdenní studijní výjezd (*PT Myšlení v evropských a globálních souvislostech a Environmentální výchova; Přesah: Ch, F, Z, D; blíže viz Charakteristika ŠVP*)
- Práce s geologickou mapou – čtení, tvorba řezu a interpretace
- Cvičení v Národním muzeu – historie Země a života
- Paleontologická exkurze
- Český kras – geologická učebnice ČR (*PT Environmentální výchova*)

ZÁKLADY SPOLEČENSKÝCH VĚD

Charakteristika vyučovacího předmětu

1) obsahové, časové a organizační vymezení

Obsahové vymezení předmětu Základy společenských věd odpovídá vzdělávacímu obsahu vzdělávacího oboru Občanský a společenskovědní základ tak, jak byl stanoven v RVP G a dále vzdělávacímu obsahu vybraných tematických okruhů průřezových témat *Myšlení v evropských a globálních souvislostech*, *Multikulturní výchova*, *Environmentální výchova* a *Mediální výchova*. Předmět je vyučován dvě vyučovací hodiny týdně v každém ročníku gymnázia. V šestém ročníku je do vzdělávacího obsahu integrováno učivo vzdělávací oblasti Člověk a svět práce. Podmínkou klasifikace v sedmém ročníku gymnázia je splnění minimálně 3 hodiny lektorské praxe s následnou konzultací. Navzdory tomu, že se při lektorské praxi jedná o rozvíjení především dovedností předmětu Základy společenských věd, může být praxe realizována i v jiných předmětech. Retrospektivně se započítávají i praxe z pátého a šestého ročníku gymnázia. Podmínkou klasifikace v sedmém ročníku gymnázia je dále odevzdání a obhajoba závěrečné profilové práce.

Kromě výuky podle standardního rozvrhu jsou vybraná témata vyučována v rámci projektových dnů (celkem 40 hodin, detaily viz Výchovně vzdělávací strategie a Rozpis učiva) a na výjezdech (celkem 20 hodin).

2) výchovné a vzdělávací strategie

Základy společenských věd patří mezi podmínkové předměty. Ze své podstaty jsou její témata nedílnou součástí každodenního života školy, dílčích projektů (projektové dny, tematické výjezdy) i badatelských aktivit realizovaných v rámci Expedice. Postupy vedoucí k rozvoji klíčových kompetencí v rámci cílového zaměření výuky Základů společenských věd stručně přibližuje následující přehled:

	<i>Studenti na vyšším gymnáziu ...</i>	<i>Činnosti realizované při výuce základů společenských věd</i>
Znalosti	- si osvojí a prohloubí potřebný objem znalostí, jež jim umožní orientaci v tématech ZSV (pojmy, fakta nezbytná pro odkrývání, resp. porozumění souvislostem) a tvorbu ucelených představ o nastolených otázkách a problémech	- skupinová práce - dlouhodobé projekty (tematické, zaměřené na pomoc svému okolí, prezentaci školy apod.) - řešení modelových situací, dramatizace - debaty s odborníky (obecní úřad, protidrogová prevence apod.)
Dovednosti	- si prohloubí potřebné studijní dovednosti, techniky a návyky, jež by jim měly pomoci při dalším studiu na vysoké škole - samostatně pracují (plánují, efektivně využívají různých zdrojů informací, prezentace, hodnocení, sebereflexe) - si prohloubí potřebné dovednosti pro řešení teoretických i praktických situací a problémů, jež budou potřebovat v životě (uplatnění v životě, sebeochrana, účinná pomoc, demokratické rozhodování, spolupráce apod.) - vědomě reflektují vlastní jednání i jednání druhých lidí - diskutují o společenských problémech - reflektují a kriticky přistupují k současnému společenskému dění	- exkurze (soudní jednání, Centrum pro ekologickou výchovu apod.) - percepce filmové tvorby (+ rozbor) - studentské portfolio - práce s osobním deníkem - výtvarné zpracování určitého tématu - zapojení do školní samosprávy, pomoc při organizaci školních akcí - zapojení do společensko-vědních badatelských úkolů v rámci Expedice - práce s textem (techniky RWCT) - vytváření myšlenkových map (při výkladu, při práci s učebnicí) - strukturované samostatné práce - povinná četba (+ rozbor na základě otázek zaměřených na různé myšlenkové

Hodnoty a postoje	- odpovědně přistupují k rozhodování - kriticky přistupují k sobě i ke svému okolí - respektují hodnotový systém druhých lidí, tolerují odlišnosti druhých lidí - aktivně a pozitivně přistupují k životu - tolerantně přistupují k minoritám, respektují rovnocenné postavení muže a ženy	- operace) - lektorská praxe - referáty (+ rozbor podle předem daných kritérií) - testy - trénink studijních technik (výpisky, rozbor četby) - samostatná/skupinová písemná práce založená na základě studia různých zdrojů informací (populárně naučná literatura, odborná literatura, internet, denní tisk) - sledování aktuálního společenského dění a jeho reflexe v diskuzích
-------------------	--	--

Ke komplexnímu rozvoji klíčových kompetencí v rámci cílového zaměření Základů společenských věd dochází také prostřednictvím odborných exkurzí (ČNB, PS PČR, Městský soud v Praze, Centrum pro ekologickou výchovu apod.), v průběhu Expedice (rozhovory s pamětníky, etnograficky a sociologicky zaměřené výzkumy, průzkumy veřejného mínění, tvorba studentských dokumentárních filmů apod.) či v rámci projektů, jež vznikají ve spolupráci s neziskovými organizacemi (Člověk v tísni, Cesta domů, Asistence o.p.s., Amnesty international). Důležitou roli hraje v tomto směru občanská aktivita v mediálních diskuzích (sociální síť apod.) nebo v rámci dobrovolnické práce v neziskových organizacích, jež realizují studenti zejména v sedmém ročníku (viz níže). K rozvoji klíčových kompetencí dále přispívají lektorská praxe, dobrovolná účast na veřejně prospěšných aktivitách organizovaných školou (např. programy pro potřeby dětí v Dětském domově v Pyšelicích) i práce na závěrečné profilové práci. Podrobněji viz *Charakteristika ŠVP*.

Činnosti realizované ve výuce základů společenských věd jsou ve všech ročnících zapracovány také do podoby volitelných podmínek: Občanská aktivita v neziskové organizaci, Pomůcky (vlastní tvorba), Návštěva výstavy/muzea/ účast na exkurzi (rozbor), Rozbor mediálního sdělení (dokument, hraný film, tisk, apod.), Rozšiřující četba (rozbor), Referát, Aktualita ze současného dění, Příprava diskuze. Jednotlivé tematické okruhy jsou podle potřeby uzavírány buď testem, v němž studenti prokážou znalost a porozumění základním pojmům, schopnost orientace v daném tématu a dovednost argumentace na základě znalosti faktů a souvislostí, ústním zkoušením, hodnocením výstupů do portfolia nebo závěrečnou prací. V jednotlivých ročnících jsou navíc identifikovány prioritní činnosti, na něž je kladen zvláštní důraz ve snaze umožnit studentům, aby si cílové dovednosti dobře osvojili.

3) rozpracování očekávaných výstupů a učiva z RVP G do ročníků

a) celkový přehled

	<i>Tematické celky (znalosti)</i>	<i>Prioritní činnost (dovednosti)</i>	<i>Průřezová témata mezipředmětové vazby</i>
Kvinta	Člověk jako jedinec Člověk ve společnosti Výchova ke zdraví	„Psychologický“ deník studenta	PT Osobnostní a sociální výchova, Multikulturní výchova Přesahy: Čj, Bi, Z, D
Sexta	Občan ve státě Občan a právo Člověk ve sféře práce Základy ekonomie	Lektorská praxe	PT Osobnostní a sociální výchova, Multikulturní výchova Přesahy: Z, D
Septima	Mezinárodní vztahy a globální svět Média a my Etika a religionistika	Aktivní zapojení do mediálních diskuzí Profilová práce	PT Mediální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní

			výchova, Environmentální výchova Přesahy: D, Z, Čj, UK, Bi
Oktáva	Úvod do filozofie	Souhrnné písemné práce (eseje) z filozofie	PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech Přesahy: D, Čj

b) podrobné rozpracování

Realizace vzdělávacího obsahu některých tematických celků průřezových témat, popřípadě ostatních vyučovacích předmětů, která se odehrává v rámci výuky Základů společenských věd, je uvedena formou odkazu u příslušného učiva. Podobně je v poznámce uvedeno, které části učiva a v jakém rozsahu jsou realizovány v projektových dnech a na výjezdech.

Třída: KVINTA

ČLOVĚK JAKO JEDINEC

Očekávané výstupy

žák

- objasní, proč a jak se lidé odlišují ve svých projevech chování, uvede příklady faktorů, které ovlivňují prožívání, chování a činnost člověka
- porovná osobnost v jednotlivých vývojových fázích života, vymezí, co každá etapa přináší do lidského života nového a jaké životní úkoly před člověka staví
- vyloží, jak člověk vnímá, prožívá a poznává skutečnost, sebe i druhé lidi a co může jeho vnímání a poznávání ovlivňovat
- porovnává různé metody učení a vyhodnocuje jejich účinnost pro své studium s ohledem na vlastní psychické předpoklady, uplatňuje zásady duševní hygieny při práci a učení
- využívá získané poznatky při sebepoznávání, poznávání druhých lidí, volbě profesní orientace
- na příkladech ilustruje vhodné způsoby vyrovnávání se s náročnými životními situacemi

Učivo (podmínky)

- **úvod do studia společenských věd** – charakteristika společenských věd
- **psychologie jako věda** – psychologické školy, vymezení psychologie jako společenské vědy
- **podstata lidské psychiky** – vědomí; psychické jevy, procesy, stavy a vlastnosti (PT *Osobnostní a sociální výchova*)
- **osobnost člověka** – charakteristika osobnosti, její typologie; vývoj a formování osobnosti v jednotlivých etapách lidského života; význam celoživotního učení a sebevýchovy (PT *Osobnostní a sociální výchova*) (výjezd, max. 2 hodiny)
- **psychologie v každodenním životě** – rozhodování o životních otázkách; zásady duševní hygieny, náročné životní situace; vztahy mezi lidmi a mezigenerační soužití (Přesah: VZ, PT *Osobnostní a sociální výchova a Multikulturní výchova*) (projektový den, max. 5 hodin, výjezd, max. 5 hodin)

ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI¹⁰

Očekávané výstupy

žák

- uplatňuje společensky vhodné způsoby komunikace ve formálních i neformálních vztazích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší konstruktivním způsobem
- respektuje kulturní odlišnosti a rozdíly v projevu příslušníků různých sociálních skupin, na příkladech doloží, k jakým důsledkům mohou vést předsudky
- objasní, jaký význam má sociální kontrola ve skupině a ve větších sociálních celcích
- posoudí úlohu sociálních změn v individuálním i společenském vývoji, rozlišuje změny konstruktivní a destruktivní
- objasní podstatu některých sociálních problémů současnosti a popíše možné dopady sociálně-patologického chování na jedince a společnost

Učivo (podmínky)

- **sociologie jako věda** – sociologické školy, vymezení sociologie jako společenské vědy
- **společenská podstata člověka** – význam začlenění jedince do sociálních vazeb, proces socializace; mezilidská komunikace, problémy v mezilidských vztazích (*PT Osobnostní a sociální výchova*) (*projektový den, max. 5 hodin, výjezd, max. 3 hodiny*)
- **sociální struktura společnosti** – sociální útvary, společenské instituce; sociální nerovnost, sociální mobilita; jedinec ve skupině (vztahy, role, normy chování) (*PT Multikulturní výchova*)
- **sociální fenomény a procesy** – rodina, práce, masmédia, životní prostředí; sociální deviace, sociální problémy (nezaměstnanost, kriminalita, extremismus) (*PT Multikulturní výchova*)

Třída: **SEXTA**

OBČAN VE STÁTĚ

Očekávané výstupy

žák

- rozlišuje a porovnává historické i současné typy států (forem vlády)
- vymezí, jakou funkci plní ve státě ústava a které oblasti života upravuje
- objasní, proč je státní moc v ČR rozdělena na tři nezávislé složky, rozlišuje a porovnává funkce a úkoly orgánů státní moci ČR
- vyloží podstatu demokracie, odliší ji od nedemokratických forem řízení sociálních skupin a státu,
- porovná postavení občana v demokratickém a totalitním státě
- objasní podstatu a význam politického pluralismu pro život ve státě, uvede příklady politického extremismu a objasní, v čem spočívá nebezpečí ideologií
- rozlišuje složky politického spektra, porovnává přístupy vybraných politických seskupení k řešení různých otázek a problémů každodenního života občanů
- uvede příklady, jak může občan ovlivňovat společenské dění v obci a ve státě a jakým způsobem může přispívat k řešení záležitostí týkajících se veřejného zájmu
- vyloží podstatu komunálních a parlamentních voleb, na příkladech ilustruje možné formy aktivní participace občanů v životě obce či širších společenstev
- obhájí svá lidská práva, respektuje lidská práva druhých lidí a uvážlivě vystupuje proti jejich porušování

¹⁰Pozn. v rámci tohoto tematického celku jsou realizovány tematické okruhy *PT Multikulturní výchova*.

- uvede okruhy problémů, s nimiž se může občan obracet na jednotlivé státní instituce, zvládá komunikaci ve styku s úřady
- uvede příklady projevů korupce, analyzuje její příčiny a domýšlí její možné důsledky

Učivo (podmínky)

- **politologie základní pojmy** – politologické školy, charakteristika politologie jako vědy; politika; ideologie – znaky a funkce, přehled vybraných ideologií (*PT Multikult. vých.*)
- **stát** – znaky a funkce, formy státu, právní stát; organizace a dělba státní moci; Ústava ČR – přehled základních ustanovení
- **demokracie a totalita** – principy a podoby; občanská práva a povinnosti, podstata občanské společnosti, její instituce; politické subjekty, politický život ve státě; volby, volební systémy; úřady; prvky demokratického státu; prvky totalitního státu (*výjezd, max. 5 hodin*)
- **lidská práva** – zakotvení lidských práv v dokumentech; porušování a ochrana lidských práv, funkce ombudsmana (*PT Osobnostní a sociální výchova*)

OBČAN A PRÁVO

Očekávané výstupy

žák

- objasní, v čem spočívá odlišnost mezi morálními a právními normami, odůvodní účel sankcí při porušení právní normy
- uvede, které státní orgány vydávají právní předpisy i jak a kde je uveřejňují
- rozlišuje fyzickou a právnickou osobu, uvede jejich příklady
- vymezí podmínky vzniku a zániku důležitých právních vztahů (vlastnictví, pracovní poměr, manželství) i práva a povinnosti účastníků těchto právních vztahů
- na příkladu ukáže možné důsledky neznalosti smlouvy, včetně jejích všeobecných podmínek rozeznává, jaké případy se řeší v občanském soudním řízení a jaké v trestním řízení
- rozlišuje trestný čin a přestupek, vymezí podmínky trestní postizitelnosti občanů a uvede příklady postihů trestné činnosti
- rozlišuje náplň činnosti základních orgánů právní ochrany, uvede příklady právních problémů, s nimiž se na ně mohou občané obracet ve svém jednání, respektuje platné právní normy

Učivo (podmínky)

- **právo a spravedlnost** – smysl a účel práva, morálka a právo, pojem občan
- **právo v každodenním životě** – právní subjektivita, způsobilost k právním úkonům; právní řád ČR – jeho uspořádání; systém právních odvětví, druhy právních norem; smlouvy, jejich význam a obsah, všeobecné podmínky smluv
- **orgány právní ochrany** – funkce a úkoly, právnické profese; účel a průběh občanského soudního řízení; orgány činné v trestním řízení, jejich úkoly; systém právního poradenství, činnost a úkoly občanských poraden (*PT Osobnostní a sociální výchova*) (*projektový den, max. 3 hodiny*)

ČLOVĚK VE SFÉŘE PRÁCE

Očekávané výstupy

žák

- kriticky posoudí své zdravotní, osobnostní a kvalifikační předpoklady pro volbu dalšího studia a profesní orientace, posoudí vzdělávací nabídku, posoudí nabídku trhu práce v ČR i EU, vhodně se připraví na přijímací řízení

- reflektuje význam práce pro psychické zdraví člověka, vytvoří si vyvážený pracovní rozvrh s ohledem na své osobní vztahy
- uvede postup, jak uzavřít pracovní smlouvu a podat výpověď, uvede svá pracovní práva a vyžaduje jejich respektování od ostatních, respektuje své pracovní povinnosti
- objasní funkci odborů
- volí bezpečné pracovní postupy šetrné k životnímu prostředí, používá adekvátní pracovní pomůcky; chová se poučeně a adekvátně situaci v případě pracovního úrazu

Učivo (podmínky)

- **trh práce a profesní volba** - ekonomické subjekty – právní formy podnikání (živnost, typy obchodních společností, družstvo), základní právní normy týkající se podnikání; marketing – marketing a PR, reklama, reklamní agentury; profesní volba; mezinárodní trh práce
- **pracovně právní vztahy** – pracovní právo; pracovní poměr, práva a povinnosti účastníků pracovněprávních vztahů; bezpečnost práce (*PT Osobnostní a sociální výchova*)

ZÁKLADY EKONOMIE

Očekávané výstupy

žák

- vysvětlí na základě konkrétní, reálné a aktuální situace ve společnosti mechanismy fungování trhu
- stanoví cenu jako součet nákladů, zisku a DPH, vysvětlí, jak se cena liší podle typu zákazníků, místa či období, objasní důvody kolísání cen zboží či pracovní síly na trhu podle vývoje nabídky a poptávky; rozpozná běžné cenové triky (cena bez DPH aj.) a klamavé nabídky
- rozlišuje a porovnává praktické využití jednotlivých forem podnikání, posoudí, která forma podnikání je v konkrétní situaci nejvýhodnější; posoudí výhody a rizika podnikání v porovnání se zaměstnáním; uvede, jak postupovat při zakládání vlastní podnikatelské činnosti a jak požádat o živnostenské oprávnění
- analyzuje skrytý obsah reklamy, kriticky posuzuje podíl marketingu na úspěchu výrobku na trhu
- používá nejběžnější platební nástroje, smění peníze za použití kursovního lístku, využívá moderní formy bankovních služeb, včetně moderních informačních a telekomunikačních technologií, ovládá způsoby bezhotovostního platebního styku
- uvede principy vývoje ceny akcií a možnosti forem investic do cenných papírů
- rozliší pravidelné a nepravidelné příjmy a výdaje a na základě toho sestaví rozpočet domácnosti; navrhne, jak řešit schodkový rozpočet a jak naložit s přebytkovým rozpočtem domácnosti
- na příkladu vysvětlí, jak uplatňovat práva spotřebitele (při nákupu zboží a služeb, včetně produktů finančního trhu)
- navrhne způsoby, jak využít volné finanční prostředky (spoření, produkty se státním příspěvkem, cenné papíry, nemovitosti aj.), vybere nejvýhodnější produkt pro investování volných finančních prostředků a vysvětlí proč
- vybere nejvýhodnější úvěrový produkt s ohledem na své potřeby a zdůvodní svou volbu, posoudí způsoby zajištění úvěru a vysvětlí, jak se vyvarovat předlužení
- objasní základní principy fungování systému příjmů a výdajů státu
- rozlišuje základní typy daní, rozlišuje, na které jeho činnosti se zdaňovací povinnost vztahuje
- uvede, jakým způsobem podá daňové přiznání především k dani z příjmu, jak provede základní výpočty daní a zjistí výši sociálního a zdravotního pojištění

- na základě aktuálních mediálních informací posoudí vliv nejdůležitějších ekonomických ukazatelů (inflace, úroveň HDP, míra nezaměstnanosti) na změny v životní úrovni občanů
- vysvětlí podstatu inflace a její důsledky na příjmy obyvatelstva, vklady a úvěry, dlouhodobé finanční plánování a uvede příklady, jak se důsledkům inflace bránit
- uvede postup, jak vypočítá životní minimum své domácnosti, a zažádá o sociální dávku, na niž má nárok
- objasní funkci podpory v nezaměstnanosti, funkci úřadů práce a personálních agentur, vyhledá informace o zaměstnání a rekvalifikaci v různých typech médií
- objasní funkci ČNB a její vliv na činnost komerčních bank
- vysvětlí způsoby stanovení úrokových sazeb a rozdíl mezi úrokovou sazbou a RPSN

Učivo (podmínky)

- **základní ekonomické pojmy** – ekonomie jako věda, typy ekonomik, transformace; ekonomický cyklus
- **tržní ekonomika** - tržní mechanismus, nabídka, poptávka, tvorba ceny, globální ekonomické otázky; základy podnikání; spotřebite
- **peníze a finanční produkty** – funkce peněz; cenné papíry; burza; finanční produkty a investování peněz; rozpočet domácnosti, finanční gramotnost v praxi (*projektový den, max. 2 hodiny, výjezd, max. 5 hodin*)
- **národní hospodářství a úloha státu v ekonomice** - fiskální politika – státní rozpočet, rozpočet domácnosti; daňová soustava; bankovní soustava a monetární politika ČNB – inflace, kurs měny, zahraniční platební bilance, HDP; sociální politika – důchodový systém, systém sociálních dávek, životní minimum, nezaměstnanost, státní politika zaměstnanosti

Třída: SEPTIMA

MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT¹¹

Očekávané výstupy

žák

- objasní důvody evropské integrace, posoudí její význam pro vývoj Evropy; rozlišuje funkce orgánů EU a uvede příklady jejich činnosti
- posoudí vliv začlenění státu do Evropské unie na každodenní život občanů, uvede příklady, jak mohou fyzické a právnické osoby v rámci EU uplatňovat svá práva
- uvede příklady činnosti některých významných mezinárodních organizací a vysvětlí, jaký vliv má jejich činnost na chod světového společenství, zhodnotí význam zapojení ČR
- uvede příklady institucí, na něž se může obrátit v případě problémů při pobytu v zahraničí
- posoudí projevy globalizace, uvede příklady globálních problémů současnosti, analyzuje jejich příčiny a domýšlí jejich možné důsledky

Učivo (podmínky)

- **evropská integrace** – podstata a význam; Evropská unie – význam; proces integrace; orgány EU; jednotná evropská měna (*viz projekt Evropská unie; PT Myšlení v evropských a globálních souvislostech*) (*výjezd, max. 5 hodin*)
- **mezinárodní spolupráce a organizace** – důvody, význam a výhody; významné mezinárodní organizace a společenství - RE, NATO, OSN, jejich účel a náplň činnosti, ekonomická spolupráce a rozvoj (*PT Myšlení v evropských a globálních souvislostech*)

¹¹V rámci tohoto tematického celku jsou realizovány tematické okruhy *PT Myšlení v evropských a globálních souvislostech*

- **proces globalizace** – příčiny, projevy, důsledky (*PT Myšlení v evropských a gl. souv.*) (*projektový den, max. 5 hodin*)
- **charakteristika globálních problémů lidstva** - kořeny globálních problémů lidstva; možnosti řešení globálních problémů (*PT Environmentální výchova*) (*projektový den, max. 5 hodin*)
- **Myslíme globálně, jednáme lokálně** - studenti identifikují konkrétní problém ve společnosti, který má zřetelné celoevropské a globální souvislosti. Pokusí se aktivně tento problém uchopit, např. tím, že se zapojí do diskuzí na sociálních sítích, ve kterých budou obhajovat pozitivní občanské postoje; svou činností s pomocí učitele průběžně reflektují a své zkušenosti shrnou formou závěrečné práce (*PT Osobnostní a sociální výchova, Mediální výchova, Multikulturní výchova, Environmentální výchova*) (*projektový den, max. 5 hodin*)

MÉDIA A MY¹²

Očekávané výstupy

žák

- analyzuje mediální produkty a jejich významy z hlediska formy i obsahu
- popíše vliv médií na uspořádání každodenního života, zabývá se návyky i zlovyky uživatelů médií
- uvede příklady pozitivního a negativního působení médií (historie vs. současnost)
- objasní roli médií ve vztahu ke globalizaci a možnostem řešení globálních problémů
- kriticky přistupuje k etickým otázkám, jež jsou diskutovány v souvislosti s účinky mediální produkce a vlivem médií

Učivo (podmínky)

- **mediální produkty, jejich význam, účinky a vliv na uživatele** – vznik mediálních produktů; kategorie mediálních produktů a formy mediálních sdělení (zpravodajství, dokumentární filmy, bulvár apod.); média a skutečnost; uživatelé mediálních produktů, jejich práva, návyky i zlovyky při konzumaci mediálních produktů, předpokládané i skutečné vlivy médií; moderní společnost a svoboda projevu; nezávislost médií; etické otázky spojené s působením médií

ETIKA A RELIGIONISTIKA

Očekávané výstupy

žák

- eticky a věcně správně argumentuje, uvážlivě a kriticky přistupuje k argumentům druhých, rozpozná nekorektní argumentaci a manipulativní strategie v komunikaci
- zhodnotí význam vědeckého poznání, techniky a nových technologií pro praktický život i možná rizika jejich zneužití
- posuzuje lidské jednání z hlediska etických norem a svědomí jednotlivce, objasní dějinnou proměnlivost základních etických pojmů a norem
- rozlišuje významné náboženské systémy, identifikuje projevy náboženské a jiné nesnášenlivosti a rozezná projevy sektářského myšlení

Učivo (podmínky)

- **úvod do etiky** - pojem etiky; základní etické pojmy; problémy praktické etiky; ekologická etika (*PT Osobnostní a sociální výchova a Environmentální výchova*)

¹²V rámci tohoto tematického celku jsou realizovány tematické okruhy *PT Mediální výchova*.

- **svoboda vůle a svědomí, morálka a mravnost** - svoboda vůle, svědomí a zodpovědnost; morální hodnoty - pojem morálky (*PT Osobnostní a sociální výchova*)
- **světová náboženství** - víra v lidském životě; podoby víry, znaky náboženské víry; náboženské systémy, církve; sekty (*PT Multikulturní výchova*) (výjezd, max. 5 hodin)

Třída: OKTÁVA

ÚVOD DO FILOZOFIE

Očekávané výstupy

žák

- objasní podstatu filozofického tázání, porovná východiska filozofie, mýtu, náboženství, vědy a umění k uchopení skutečnosti a člověka
- rozliší hlavní filozofické směry, uvede jejich klíčové představitele a porovná řešení základních filozofických otázek v jednotlivých etapách vývoje filozofického myšlení

Učivo (podmínky)

- **úvod do filozofie** - vztah filozofie k mýtu, náboženství, vědě a umění; základní filozofické disciplíny a otázky (*PT Myšlení v evropských a globálních souvislostech*) (*projektový den, max. 5 hodin*)
- **antická filozofie** – klíčové pojmy, etapy a směry filozofického myšlení
- **středověká filozofie** - klíčové pojmy, etapy a směry filozofického myšlení
- **novověká filozofie** - klíčové pojmy, etapy a směry filozofického myšlení
- **filozofie 19. a 20. století** - klíčové pojmy, etapy a směry filozofického myšlení (*projektový den, max. 5 hodin*)

DĚJEPIS

Charakteristika vyučovacího předmětu

1) obsahové, organizační a časové vymezení

Obsahové vymezení předmětu Dějepis odpovídá vzdělávacímu obsahu stejnojmenného vzdělávacího oboru tak, jak byl ustanoven v RVP G a dále vzdělávacímu obsahu vybraných tematických okruhů průřezových témat *Mediální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Environmentální výchova a Osobnostní a sociální výchova*. Předmět je vyučován po dvou hodinách týdně ve všech ročnících vyššího gymnázia. Historická témata jsou součástí dílčích projektů (projektové dny, tematické výjezdy) i badatelských aktivit realizovaných v rámci Expedice (bližší viz *Charakteristika ŠVP*)

Kromě výuky podle standardního rozvrhu jsou vybraná témata vyučována v rámci projektových dnů (celkem 40 hodin, detaily viz rozpis učiva) a na výjezdech (celkem 30 hodin).

2) výchovné a vzdělávací strategie

Dějepis patří mezi podmínkové předměty. Jeho hlavním cílem je rozvíjet u žáků všechny úrovně kritického historického myšlení a kultivovat jejich historické vědomí. Prostřednictvím Dějepisu dochází k rozvíjení klíčových kompetencí především během exkurzí (památky, galerie, muzea, historická centra měst apod.), tematických výjezdů a během badatelské činnosti na Expedici (práce s historickými prameny, historický vývoj krajiny, stavební vývoj památky aj.). Při těchto formách výuky klademe důraz zejména na regionální rozměr historických procesů a na schopnost analyzovat a interpretovat ideologicky zkreslené obrazy minulosti.

Konkrétní postupy vedoucí k rozvoji klíčových kompetencí v rámci cílového zaměření výuky dějepisu představuje následující přehled:

	<i>Studenti na vyšším gymnáziu dokážou...</i>	<i>Činnost realizovaná při výuce dějepisu:</i>
Časová orientace	• synchronizovat dění v jedné oblasti s děním v oblasti jiné • sledovat rozdílný vývoj a hledat možné souvislosti	• vytváření časových os • porovnávání časových os • příprava časových a vztahových diagramů • testy
Prostorová orientace	• lokalizovat události v čase a prostoru • vysvětlit rozdílnost geografických lokalit v jejich historické vazbě	• práce s historickým atlasem • práce s multimediálním atlasem Centennia • vytváření prostorových diagramů • doplňování slepé mapy

Pojmotvorná činnost a kritické historické myšlení	• analyzovat zpracované prameny a odbornou literaturu k vlastní syntéze a interpretaci • popsat vzájemné historické souvislosti a vytvořit jejich syntézu • posoudit historické události z různých úhlů pohledu • srovnat vývoj geografických oblastí v historii • zhodnotit hodnotový systém doby vzhledem k současnosti	• rozbor odborné literatury a pramenů • zpracování referátu • analýza filmové tvorby • samostatná písemná práce na základě studia pramenů a literatury • rozvíjení studijních technik (překlad, vytváření výpisků, recenze) • vypracování samostatné písemné práce • esej na dané téma
---	---	--

Pro komplexní rozvoj klíčových kompetencí studentů je nezbytná také lektorská praxe, která je na vyšším gymnáziu povinná. Student absolvuje minimálně jednu lektorskou hodinu dějepisu pro studenty nižšího gymnázia, včetně její přípravy a následného rozboru s pedagogem. V případě zájmu si mohou studenti vybrat historické téma jako námět své závěrečné profilové práce, kterou zpracovávají v sextě a septimě. V posledním ročníku gymnázia je zájemcům o maturitu z dějepisu nabízen také dějepisný seminář.

Činnosti realizované při výuce dějepisu jsou zpracovány do podmínek, jejichž stanovený počet musí student každé čtvrtletí splnit (viz *Charakteristika školy*). Podmínky jsou rozděleny do dvou skupin. V první skupině (A) studenti plní očekávané výstupy v rovině znalostní, orientace v čase a prostoru a kritického historického myšlení, v druhé skupině (B) pak tyto dovednosti samostatně rozvíjí. V jednotlivých ročnících jsou některé činnosti prioritní a pro studenty závazné.

3) rozpracování očekávaných výstupů a učiva z RVP ZV do ročníků

a) celkový přehled

	<i>Učivo</i>	<i>Prioritní činnosti (dovednosti)</i>	<i>Průřezová témata a mezipředmětové vztahy</i>
Kvinta	Úvod do studia Pravěk Starověk	analýza historického pramene	PT Environmentální výchova Přesahy: Čj, ZSV, UK, F
Sexta	Středověk Počátky novověku	výpisky z odborného textu, dějiny umění (exkurze)	PT Environmentální výchova Přesahy: Čj, ZSV, UK, F, Z, Ch
Septima	Osvícenství, revoluce a idea svobody, modernizace společnosti Moderní doba I – situace v letech 1914 – 1918 <i>Role médií v moderních dějinách</i>	práce se zahraničními historickými zdroji	PT Environmentální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Mediální výchova Přesahy: Čj, ZSV, UK, Z, Aj, Nj, Z, Ch, F

Oktáva	Moderní doba II – situace v letech 1918 – 1945 Moderní doba III – soudobé dějiny <i>Role médií v moderních dějinách</i>	analýza a interpretace audiovizuálních pramenů a v nich kódované ideologické manipulace	PT Environmentální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Osobnostní a sociální výchova, Mediální výchova Přesahy: Čj, ZSV, Z, Aj, Nj, Ch, F
--------	---	---	---

b) podrobné rozpracování

V poznámce je uvedeno, které části učiva a v jakém rozsahu jsou realizovány v projektových dnech a na výjezdech.

Třída: KVINTA

ÚVOD DO STUDIA HISTORIE

Očekávané výstupy

žák

- charakterizuje smysl historického poznání a jeho povahu jako poznání neuzavřeného a proměnlivého
- rozlišuje různé zdroje historických informací, způsob jejich získávání a úskalí jejich interpretace

Učivo (podmínky)

- úvod do studia historie – význam historie pro současnost, práce historika, historické informace, jejich typy, účel a možnost využití (*projektový den, max. 5 hodin, výjezd, max. 5 hodin*)

PRAVĚK

Očekávané výstupy

žák

- objasní ve shodě s aktuálními vědeckými poznatky materiální a duchovní život lidské společnosti
- v jednotlivých vývojových etapách pravěku; charakterizuje pojem archeologická kultura
- vysvětlí zásadní zlom ve vývoji lidstva v důsledku cílevědomé zemědělské a řemeslné činnosti
- zařadí časově a prostorově hlavní archeologické kultury pravěku

Učivo (podmínky)

- Vývoj lidského rodu
- Doba kamenná (Paleolit, mezolit, neolit, eneolit)

STAROVĚK

Očekávané výstupy

žák

- zdůvodní civilizační přínos vybraných starověkých společenství, antiky a křesťanství jako základních fenoménů, z nichž vyrůstá evropská civilizace

- objasní židovství (vazbu mezi židovstvím a křesťanstvím) a další neevropské náboženské a kulturní systémy
- popíše určující procesy a události, uvede významné osobnosti starověkých dějin

Učivo (podmínky)

- Starověká Mezopotámie a Egypt
- Starověké asijské zemědělské civilizace (Indie a Čína)
- Egejská oblast, antické Řecko a helénistický svět
- Etruská kultura a počátky Říma, římská republika a císařství
- Antická kultura, vznik křesťanství, zánik antického světa
- Doba bronzová a železná ve střední Evropě (*projektový den, max. 5 hodin, výjezd, max. 5 hodin*)

Třída: SEXTA

STŘEDOVĚK

Očekávané výstupy

Žák

- objasní proces christianizace a její vliv na konstituování raně středověkých států v Evropě; vysvětlí podstatu vztahu mezi světskou a církevní mocí v západním i východním kulturním okruhu i projevy vlivu náboženství a církve ve středověké společnosti
- definuje proměny hospodářského a politického uspořádání středověké společnosti 5.–15. století a jeho specifické projevy ve vybraných státních celcích
- charakterizuje základní rysy vývoje na našem území
- vymezí specifika islámské oblasti
- vysvětlí důsledky tatarských a tureckých nájezdů, zejména pro jižní a východní Evropu

Učivo (podmínky)

- Zrod nové Evropy (byzantsko-slovanská oblast, francká říše a oblast západní, východní a střední Evropy)
- České země v raném středověku (postavení české země v raně středověké Evropě)
- Život ve středověku (venkov a zemědělství, kolonizace; rozvoj řemesel a obchodu, urbanizace) (*projektový den, max. 5 hodin, výjezd, max. 3 hodiny*)
- České země od konce 12. století do vymření Přemyslovců
- Islám a arabská říše, mongolská a turecká expanze do Evropy
- České země od Lucemburků do husitských válek (husitské války v kontextu krize 14. století) (*výjezd, max. 3 hodiny*)
- České země v 15. a 1. polovině 16. století
- Evropa v pozdním středověku

POČÁTKY NOVOVĚKU

Očekávané výstupy

žák

- rozpozná nové filozofické a vědecké myšlenky, které byly zformulovány ve 14. – 17. století; zhodnotí jejich praktické dopady
- porozumí důsledkům zámořských objevů, jež vedly k podstatným hospodářským i mocensko-politickým změnám
- popíše základní rysy reformace a protireformace, vysvětlí důsledky pro další evropský i světový vývoj

- vymezí základní znaky stavovství a absolutismu; uvede konkrétní projevy v jednotlivých zemích a příklady střetů
- posoudí postavení českého státu uvnitř habsburského soustátí a analyzuje jeho vnitřní sociální, politické a kulturní poměry

Učivo (podmínky)

- Objevné cesty a jejich důsledky
- Renesance, humanismus, reformace (*projektový den, max. 2 hodiny, výjezd, max. 1 hodiny*)
- Evropa v 15. a 16. století
- České země do třicetileté války
- Třicetiletá válka a její důsledky
- Evropa ve druhé polovině 17. a první polovině 18. století
- Barokní kultura, politika, náboženství (*projektový den, max. 3 hodiny, výjezd, max. 2 hodiny*)

Třída: SEPTIMA

OSVÍCENSTVÍ, REVOLUCE A IDEA SVOBODY, MODERNIZACE SPOLEČNOSTI¹³

Očekávané výstupy

žák

- určí a zhodnotí hlavní myšlenky a principy osvícenství, rozpozná jejich uplatnění v revolucích 18. a 19. století na konkrétních příkladech jednotlivých států demonstruje postupný rozklad, zánik a proměny dosavadních systémů přes úsilí mocenských struktur o jejich udržení
- posoudí význam ústavy a novou organizaci státu, uvede základní typy parlamentních státních systémů
- vysvětlí emancipační hnutí národů i jednotlivých společenských vrstev; vymezí místo utváření českého novodobého národa v tomto procesu, včetně jeho specifických rysů
- charakterizuje proces modernizace, vysvětlí průběh industrializace a její ekonomické, sociální a politické důsledky; rozpozná její ekologická rizika; určí základní příčiny asymetrického vývoje Evropy a světa v důsledku rozdílného tempa modernizace
- charakterizuje roli (masových) médií v moderní společnosti
- vysvětlí expanzivní záměry velmocí v okrajových částech Evropy a v mimoevropském světě, jež byly příčinou četných střetů a konfliktů daného období

Učivo (podmínky)

- Věk rozumu a disciplinace: Osvícenství a osvícenský absolutismus
- Velká francouzská revoluce a vznik USA
- Vzestup a pád Napoleona Bonaparte, napoleonské války (jejich důsledek pro Evropu 19. století)
- Evropa průmyslové revoluce a nacionálního „probouzení“ (rozvoj výroby a vědy, proměna agrární společnosti ve společnost průmyslovou, změny v sociální struktuře, industrializace a její důsledky pro společnost; sociální otázka; národní hnutí velkých a malých národů; utváření novodobého českého národa) (*výjezd, max. 3 hodiny*)
- Revoluce 1848/1849 (revoluce 19. století jako prostředek řešení politických, sociálních a národnostních problémů;)

¹³ Pozn. v rámci tohoto tematického celku je realizován tematický okruh „Role médií v moderních dějinách“ PT Mediální výchova.

- A8 Formování národních států a impérií (politické proudy - konzervatismus, liberalismus, demokratismus, socialismus; ústava, politické strany, občanská práva; utváření novodobého českého národa; předpoklady a projevy imperiální (mocenské a koloniální) politiky velmocí; nástup Ruska jako evropské velmoci; USA – vnitřní vývoj a mezinárodní postavení do první světové války) (*výjezd, max. 2 hodiny*)
- Evropa a svět na přelomu 19. a 20. století (proměny životního stylu, vzdělanost a umění „belle époque“ přelomu 19. a 20. století; role (masových) médií v moderní společnosti) (*projektový den, max. 5 hodin*)

MODERNÍ DOBA I – SITUACE V LETECH 1914–1918

Očekávané výstupy

žák

- charakterizuje světovou válku, dokumentuje sociální, hospodářské a politické důsledky
- uvede příčiny a projevy politického a mocenského obrazu světa, který byl určen vyčerpáním tradičních evropských velmocí, vzestupem USA a nastolením bolševické moci v Rusku

Učivo (podmínky)

- První světová válka (vzájemné střetávání velmocí, diplomatické a vojenské aktivity v předvečer první světové války, mimoevropská ohniska koloniálních konfliktů; průběh války a její důsledky; české země za první světové války, I. odboj) (*projektový den, max. 5 hodin, výjezd, max. 5 hodin*)
- Revoluce v Rusku, upevňování bolševické moci

Třída: OKTÁVA

MODERNÍ DOBA II – SITUACE V LETECH 1918 – 1945¹⁴

Očekávané výstupy

žák

- uvede příčiny a projevy politického a mocenského obrazu světa, který byl určen vyčerpáním tradičních evropských velmocí, vzestupem USA a nastolením bolševické moci v Rusku
- vymezí základní znaky hlavních totalitních ideologií a dovede je srovnat se zásadami demokracie; objasní příčiny a podstatu agresivní politiky a neschopnosti potenciálních obětí jí čelit
- uvede příklady zneužití masových médií totalitními režimy
- vysvětlí souvislost mezi světovou hospodářskou krizí a vyhrocením politických problémů, které byly provázeny radikalizací pravicových i levicových protidemokratických sil
- popíše a zhodnotí způsob života v moderní evropské společnosti, zhodnotí význam masové kultury; popíše vývoj masových médií v období mezi dvěma světovými válkami a roli médií za druhé světové války

Učivo (podmínky)

- Versailleský systém a jeho vnitřní rozpory
- Vznik a vývoj Československa v meziválečném období
- Evropa a svět ve 20. a 30. letech 20. století (světová hospodářská krize ve světě i v ČSR, růst mezinárodního napětí a vznik válečných ohnisek)

¹⁴ Pozn. v rámci tohoto tematického celku je realizován tematický okruh „Role médií v moderních dějinách“ PT Mediální výchova.

- Totalitní režimy v Evropě (charakteristika fašismu, nacismu a komunismu; důsledky nástupu totalitních režimů pro ČSR i Evropu; propaganda) (*projektový den, max. 4 hodin*)
- Mnichovská krize a její důsledky
- Kultura první poloviny 20. století (zrod moderního umění, nástup masové kultury, vývoj masových médií, sport)
- Druhá světová válka (globální a hospodářský charakter války, věda a technika jako prostředky vedení války, role masmédií, holocaust), Protektorát Čechy a Morava, II. odboj

MODERNÍ DOBA II – SOUDOBÉ DĚJINY¹⁵

Očekávané výstupy

žák

- charakterizuje vznik, vývoj a rozpad bipolárního světa, jeho vojenská, politická a hospodářská seskupení, vzájemné vztahy a nejvýznamnější konflikty
- vysvětlí základní problémy vnitřního vývoje zemí západního a východního bloku; zejména se zaměří na pochopení vnitřního vývoje a vzájemných vztahů supervelmocí USA, SSSR a na situaci ve střední Evropě a v naší zemi
- porovná a vysvětlí způsob života a chování v nedemokratických společnostech a v demokraciích; ilustruje rozdíly na fungování masmédií
- popíše mechanismy a prostředky postupného sjednocování Evropy na demokratických principech, vysvětlí koncept lidských práv v souvislosti s evropskou kulturní tradicí; zná základní instituce sjednocující se Evropu, jejich úlohu a fungování
- objasní hlavní problémy specifické cesty vývoje významných postkoloniálních rozvojových zemí; objasní význam islámské, židovské a některé další neevropské kultury v moderním světě
- vymezí základní problémy soudobého světa a možnosti jeho dalšího vývoje

Učivo (podmínky)

- Evropa a svět po druhé světové válce (1945 – 1948) – politické, mocenské a ekonomické důsledky druhé světové války; studená válka, rozdělení světa do vojenských bloků reprezentovaných supervelmocemi; OSN, princip sociálního státu
- Mezinárodní vývoj v 50. a 60. letech 20. století (politické, hospodářské, sociální a ideologické soupeření supervelmocí); Východní blok, jeho politický, hospodářský a sociální vývoj; SSSR jako světová velmoc; RVHP, Varšavská smlouva; Euroatlantická spolupráce a vývoj demokracie; USA jako světová velmoc; počátky evropské integrace (*projektový den, max. 3 hodin*)
- Konflikty na Blízkém východě, vznik státu Izrael
- Dekolonizace; „třetí svět“ a modernizační procesy v něm – ekonomické, demografické a politické postavení v globálním světě
- Československo 1948–1968
- Mezinárodní vývoj od konce 60. let 20. století – evropská integrace; problémy globálního světa; ohniska napětí; pád komunistických režimů a jeho důsledky
- Československo od konce 60. let 20. století – období normalizace, dissent, události roku 1989, vznik České republiky (*projektový den, max. 3 hodiny*)
- Životní podmínky na obou stranách „železné opony“ – každodenní život, věda technika a vzdělání jako faktory vývoje; sport a zábava; role masmédií v demokratických a nedemokratických režimech

¹⁵ Pozn. v rámci tohoto tematického celku je realizován tematický okruh „Role médií v moderních dějinách“ PT Mediální výchova.

UMĚNÍ A KULTURA

Charakteristika vyučovacího předmětu

1) obsahové, časové a organizační vymezení

Obsahové vymezení předmětu Umění a kultura odpovídá vzdělávacímu obsahu Hudebního oboru, Výtvarného oboru a společného vzdělávacího obsahu integrujícího tématu Umělecká tvorba a komunikace, jak byly vymezeny v RVP G, vzdělávacímu obsahu tematických okruhů produktivních činností průřezového tématu *Mediální výchova* a dále vzdělávacímu obsahu některých tematických okruhů průřezových témat *Osobnostní a sociální výchova* a *Multikulturní výchova* (zejména v afektivní doméně).

Předmět je vyučován dvě vyučovací hodiny týdně v pátém až sedmém ročníku osmiletého gymnázia a je tedy posílen o dvě vyučovací hodiny oproti rámcovému učebnímu plánu. Některá témata předmětu jsou realizována v rámci projektových dní (např. návštěvy koncertů, výstav, muzeí a galerií, hudebně-výtvarné dílny atd.) a na výjezdech.

2) výchovné a vzdělávací strategie

Výuka některých témat je realizována prostřednictvím programů v rámci projektových dní (např. návštěvy koncertů, výstav, muzeí a galerií, hudebně-výtvarné dílny atd.), začleněním do vzdělávacího obsahu dalších předmětů (např. Čj, Aj, Nj, D), ale především formou každoročních umělecko-výchovných projektů. Témata výtvarného oboru, která jsou vhodná pro realizaci ve volné přírodě, nebo veřejném prostoru (jako je land art, streetart či tvorba v plenéru) jsou realizována také na výjezdech.

Mezi pravidelně realizovaná témata projektů patří tvorba filmů (dokumentárních, hraných, animovaných), tvorba klipů k písním, nácvik divadelního představení (autorské hry, dramatizované pohádky, částečně improvizovaných scének, atp.) nebo nácvik rozsáhlejšího hudebně dramatického díla (v minulosti např. pohádky Lotrando a Zubejda). Tvůrčí projekty připravují studenti ve věkově smíšených skupinách. Zaměření projektů je volitelné a jejich výstupy jsou každoročně prezentovány na pravidelné školní Akademii a v některých případech i při dalších příležitostech, např. na výjezdech v prostorách místních škol.

3) rozpracování očekávaných výstupů a učiva z RVP do ročníků

a) celkový přehled

Ročník	tematické celky (HV, VV, HV+VV)		související průřezová témata, přesahy
Kvinta	HV	1) Letem hudebními dějinami – česká hudba umělecká od středověku do renesance; česká hudba nonumělecká 1. pol 20. stol. (standardní rozvrh) 2) Kapitoly z hudební nauky (standardní rozvrh)	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (1) Mediální výchova (1)
	VV	1) Přehled dějin umění vzhledem k proměnám snahy o napodobení viděné reality (standardní rozvrh) 2) Praveké a Starověké výtvarné umění a vliv antiky na umění pozdějších dob (standardní rozvrh nebo projektové dny) 3) Kresba, základy perspektivního zobrazování (standardní rozvrh, nebo výjezdy) 4) Plastika (standardní rozvrh, nebo výjezdy)	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (1) Dějepis (1, 2)
	HV+VV	1) Exkurzy do dějin umění: od 2. pol 20. století po současnost, starověk – antika doba (standardní rozvrh)	Výchova k myšlení v evropských a globálních

		nebo projektové dny) 2) akustická malba, kresba (standardní rozvrh)	souvislostech (1) Dějepis (1)
Sexta	HV	1) Letem hudebními dějinami – česká hudba artificiální od baroka po 20. stol.; česká hudba nonartificiální 2. pol. 20. stol. (standardní rozvrh) 2) Kapitoly z hudební nauky	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (1, 2) Mediální výchova (4)
	VV	1) Dějiny umění vzhledem k proměnám vázanosti výtvarného umění na slovo a symbol (standardní rozvrh) 2) Srovnání umění evropského středověku, čínské tušové malby a současného umění (standardní rozvrh) 3) Malba podle skutečnosti – zátiší inspirované barokem (standardní rozvrh nebo výjezdy) 4) Kresba štětcem, akvarel, role prázdné plochy (Standardní rozvrh nebo výjezdy) 5) Vlastní výtvarné dílo zasahující do veřejného prostoru (veřejná projekce filmu, instalace, performance) (výjezdy, projektové dny)	Dějepis (1) Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (1, 2) Multikulturní výchova (2) Mediální výchova (5)
	HV+ VV	1) Exkurzy do dějin umění: středověk – klasicismus (standardní rozvrh nebo projektové dny) 2) Srovnání evropského a mimoevropského umění (standardní rozvrh nebo projektové dny)	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (1) Multikulturní výchova (2) Dějepis (1)
Septim a	HV	1) Letem hudebními dějinami – hudba 20. století v kontextu předchozích epoch (standardní rozvrh) 2) Kapitoly z hudební nauky	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (1, 2, 3)
	VV	1) Dějiny umění vzhledem k různým formám abstrakce symbol (standardní rozvrh) 2) Srovnání výrazných změn ve výtvarném umění 19. a 20. století, fauvismus, expresionismus, kubismus a mimoevropské umění symbol (standardní rozvrh nebo projektové dny) 3) Vyprávění příběhu výtvarnými prostředky, storyboard, obrázkový scénář, využití času v umění, film, nová média (Standardní rozvrh nebo výjezdy) 4) Reflexe výrazových prostředků různých směrů první poloviny 20. století ve vlastním díle (standardní rozvrh nebo projektové dny) 5) Propagační výtvarnictví a jeho výrazové prostředky, reklama, pop – art (standardní rozvrh nebo výjezdy)	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (1, 2, 3, 4, 5) Dějepis (1, 2) Multikulturní výchova (2) Mediální výchova (5)
	HV+ VV	1) Exkurzy do dějin umění: 19. a 20. Století (standardní rozvrh nebo projektové dny) 2) Reflexe hudby v abstraktní malbě (standardní rozvrh)	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (1) Dějepis (1)

b) *podrobné rozpracování*

HUDEBNÍ OBOR

Třída: KVINTA

Očekávané výstupy

PRODUKCE:

žák

- využívá svůj individuální pěvecký potenciál při zpěvu
- využívá jednoduché a podle vybavení školy i složitější hudební nástroje (keyboardy, keyboardy ve spojení s počítačem) při individuálních či společných hudebních aktivitách
- orientuje se v zápise jednoduchých, případně i složitějších vokálních, instrumentálních i vokálně-instrumentálních písní a skladeb; na základě svých individuálních hudebních schopností tyto skladby realizuje
- reaguje na hudbu pohybem, ztvárňuje ji úměrně svým hudebním schopnostem a pohybovým dispozicím

RECEPCE a REFLEXE:

žák

- se základně orientuje v nejranějším vývoji hudby a má obecné povědomí o původu hudby od pravěku do starověku; dokáže popsat, jak tato hudba mohla znít a z jakých památek je to možno usoudit
- se základně orientuje ve vývoji českého hudebního umění; uvědomuje si rozdílnost hudebního myšlení v jednotlivých etapách, rozlišuje hudební slohy podle charakteristických hudebních znaků
- odliší hudbu podle jejího stylového zařazení, významu a funkce, rozpozná vhodnost či nevhodnost využití určité hudby v konkrétních situacích
- vyděluje podstatné hudební znaky z proudu znějící hudby, rozpoznává hudebně výrazové prostředky
- popíše a na vybraných hudebních dílech (částech hudebního díla) ukáže důležité znaky tvorby a interpretace, vysvětlí, v čem tkví originální a nezaměnitelný přínos skladatele a interpreta,
- si uvědomuje roli médií i jejich vliv na hudební vkus i na výraznou proměnu funkcí hudby v dnešním světě

Učivo

POSLECHOVÉ ČINNOSTI a DĚJINY HUDBY:

Letem hudebními dějinami

- původ a nejstarší památky hudby – pravěk a starověk: prameny hudby, starověké kultury, Řecko a Řím
- kapitoly z vývoje české umělé hudby (v návaznosti na vývoj hudby evropské)
- hlavní představitelé jednotlivých epoch, čeští hudebníci světového významu – Smetana, Dvořák, Janáček, Martinů, R. Kubelík, Bělohlávek, Kožená, atd.
- vokální, vokálně-instrumentální i instrumentální česká hudba v jednotlivých epochách

Česká populární (nonartificiální) hudba, její vývoj a hlavní představitelé (výběr témat dle preferencí studentů)

- původ české populární hudby (společenské písně, operety, F. Kmoch, K. Hašler...)
- Osvobozené divadlo, E. F. Burian
- jazz, swing v Československu (R. A. Dvorský, J. Ježek, K. Vlach...)
- SEMAFOR
- rock'n'roll, rock, folk, pop, hip-hop a další směry moderní populární hudby v Československu/České republice
- čeští hudebníci v emigraci (Hutka, Kryl, Hammer...)

VOKÁLNÍ, VOKÁLNĚ-INSTRUMENTÁLNÍ a HUDEBNĚ-POHYBOVÉ ČINNOSTI

- zpěv a instrumentální doprovod českých písní různých stylových období i různých směrů nonartificiální hudby
- základní seznámení s některými společenskými tanci a tanci 20. století

HUDEBNÍ TEORIE

- kvintový a kvartový kruh,
- harmonie a základy harmonizace (akordové značky, TSD, základní kadence v dur, příp. moll)

Třída: **SEXTA**

Očekávané výstupy

PRODUKCE:

žák

- využívá svůj individuální pěvecký potenciál při zpěvu
- při mluvním projevu vede svůj hlas zněle a přirozeně, správně artikuluje, logicky člení větu (obsah sdělení), uplatňuje zásady hlasové hygieny v běžném životě
- využívá jednoduché a podle vybavení školy i složitější hudební nástroje (keyboardy, keyboardy ve spojení s počítačem) při individuálních či společných hudebních aktivitách
- orientuje se v zápisu jednoduchých, případně i složitějších vokálních, instrumentálních i vokálně-instrumentálních písní a skladeb; na základě svých individuálních hudebních schopností tyto skladby realizuje

RECEPCE a REFLEXE:

žák

- základně se orientuje ve vývoji hudebního umění středověku, renesance, baroka a klasicismu; rozlišuje hudební slohy a styly podle charakteristických hudebních znaků, na základě historických, společenských a kulturních kontextů popíše podmínky a okolnosti vzniku hudebního díla
- základně se orientuje ve vývoji jazzu a dalších směrů nonartificiální hudby v první polovině 20. století a uvědomuje si hudební i funkční rozdíly mezi hudbou artificiální a nonartificiální
- odliší hudbu podle jejího stylového zařazení, významu a funkce, rozpozná vhodnost či nevhodnost využití určité hudby v konkrétních situacích

- vyděluje podstatné hudební znaky z proudu znějící hudby, rozpoznává hudebně výrazové prostředky užívané ve skladbě, uvědomuje si hudební formu díla a k dílu přistupuje jako k logicky utvářenému celku
- uvědomuje si roli hudebního průmyslu v současném světě; popíše možnosti využití hudby v „mimohudební“ oblasti a je schopen poukázat na příklady jejího zneužívání
- uvědomuje si rozdílnost přístupů jednotlivých lidí k hudbě a hudební tvorbě, vnímá hudbu jako způsob prezentace vlastních idejí a názorů, pocitů a názorů ostatních lidí a na základě toho je schopen se s hudbou ztotožnit, či ji odmítnout
- interpretuje hudbu na základě vědomostí a individuálních hudebních schopností; vytváří vlastní soudy a preference, které dokáže v diskusi obhájit
- má základní povědomí i o jiných způsobech zápisu hudby, než jsou běžné v hudbě klasicko-romantické, tzn. o notaci historické i o způsobu zápisu hudby užívaném ve 20. století (neumy, chorální notace; clustery, mikrointerval, atd.)

Učivo

POSLECHOVÉ ČINNOSTI a DĚJINY HUDBY

Letem hudebními dějinami (vybrané kapitoly i dle preferencí studentů)

- Nadvláda jednohlasu – sloh rytmičko - monomelodický: duchovní i světská hudba středověku
- Když jeden hlas nestačí – sloh polymelodický: vývoj vícehlasu, hudba renesance a humanismu – Orlando di Lasso, G. P. da Palestrina
- Od barokního majestátu k rokokové hravosti – období melodicko-harmonické 1: barokní hudba a „galantní sloh“ rokoka, nové hudební formy, nástroje; opera, oratorium, koncert – J. S. Bach, G. F. Händel, A. Vivaldi
- „Klasika“ – období melodicko-harmonické 2: instrumentální, operní a symfonická hudba klasicismu – J. Haydn, W. A. Mozart, L. van Beethoven

Nonartificiální hudba 20. století - vybrané kapitoly

- vybraná témata z různých etap vývoje jazzu v první polovině 20. století, jeho hlavní představitelé – blues, gospel, klasický jazz, swing, éra zpěváckých hvězd, bop

VOKÁLNÍ, VOKÁLNĚ-INSTRUMENTÁLNÍ a HUDEBNĚ-POHYBOVÉ ČINNOSTI

- zpěv a instrumentální doprovod písní různých stylových období i různých směrů světové nonartificiální hudby
- tvorba a interpretace doprovodů k písním
- praktické poznávání hudby středověku až hudby melodicko-harmonických období - hra na doprovod ke středověkým písním, praktické využití harmonie – zpěv a doprovod spirituálů, gospelů, tradicionálů, písní G. Gershwin a j.

HUDEBNÍ TEORIE

- harmonie a základy harmonizace (kytarové značky, základní kadence a další běžné akordické sledy)
- polyfonie a homofonie
- základní hudební formy – fuga, koncert, opera, oratorium, kantáta, symfonie

Třída: SEPTIMA

Očekávané výstupy

PRODUKCE:

žák

- využívá svůj individuální pěvecký potenciál při zpěvu
- při mluvním projevu vede svůj hlas zněle a přirozeně, správně artikuluje, logicky člení větu (obsah sdělení), uplatňuje zásady hlasové hygieny v běžném životě
- využívá jednoduché a podle vybavení školy i složitější hudební nástroje (keyboards, keyboardy ve spojení s počítačem) při individuálních či společných hudebních aktivitách
- se orientuje v zápisu jednoduchých, případně i složitějších vokálních, instrumentálních i vokálně-instrumentálních písní a skladeb; na základě svých individuálních hudebních schopností tyto skladby realizuje

RECEPCE a REFLEXE:

žák

- se základně orientuje ve vývoji hudebního umění v 19. a 20. století; rozlišuje hudební slohy a styly podle charakteristických hudebních znaků, na základě historických, společenských a kulturních kontextů popíše podmínky a okolnosti vzniku hudebního díla
- se základně orientuje ve vývoji různých směrů nonartificiální hudby ve druhé polovině 20. století a uvědomuje si hudební i funkční rozdíly mezi hudbou artificiální a nonartificiální;
- odliší hudbu podle jejího stylového zařazení, významu a funkce, rozpozná vhodnost či nevhodnost využití určité hudby v konkrétních situacích
- vyděluje podstatné hudební znaky z proudu znějící hudby, rozpoznává hudebně výrazové prostředky užit ve skladbě, uvědomuje si hudební formu díla a k dílu přistupuje jako k logicky utvářenému celku
- si uvědomuje rozdílnost přístupů jednotlivých lidí k hudbě a hudební tvorbě, vnímá hudbu jako způsob prezentace vlastních idejí a názorů i idejí, pocitů a názorů ostatních lidí a na základě toho je schopen se s hudbou ztotožnit, či ji odmítnout
- interpretuje hudbu na základě vědomostí a individuálních hudebních schopností; vytváří vlastní soudy a preference, které dokáže v diskusi obhájit

Učivo

POSLECHOVÉ ČINNOSTI a DĚJINY HUDBY

Letem hudebními dějinami (vybrané kapitoly i dle preferencí studentů)

- Od klasiky k romantické zasněnosti a snad ještě dál – hudba období romantismu, impresionismus: Mendelssohn-Bartholdy, Wagner, Verdi, Chopin a další; Debussy
- Hra a její pravidla – Hudba 20. století, sonické období: volná atonalita, dodekafonie, serialismus, expresionismus, modální hudba – Arnold Schönberg a 2. vídeňská škola, vazba na výtvarné umění, Olivier Messiaen, Béla Bartók
- Neoklasicismus, neofolklorismus, témbrová hudba, elektronická hudba, mikrointervaly, minimalismus, konkrétní hudba a další směry hudby 20. století – Igor Stravinskij, Sergej Prokofjev, Bohuslav Martinů, Paul Hindemith
- Stylové syntézy a „nezařaditelní“ – Leoš Janáček, Dmitrij Šostakovič

Nonartificiální hudba 20. století - vybrané kapitoly

- vybraná témata z vývoje nonartificiální hudby 2. poloviny 20. století - rock'n'roll, rock, folk music, pop music, fusion music, jazzrock, freejazz, reggae, funky, psychedelic rock, grunge, heavy metal, punk, new wave, střední proud, rhythm and blues, hip-hop, rap, disco, dance music, house music, techno, atd.

Pan Art a pan Nonart - střetávání artificiální a nonartificiální hudby ve 20. století (vybrané kapitoly i dle preferencí studentů)

- vliv jazzu na artificiální hudbu na počátku 20. století – Claude Debussy, Igor Stravinskij, Bohuslav Martinů, Darius Milhaud, Jaroslav Ježek, Ervín Schulhoff

- jazzrock – Emerson, Lake and Palmer (ELP), Blue Effect, Jazz Q, Michal Kocáb, Jiří Stivín
- Pánové Art a Nonart na konci 20. století – vliv nahrávacích společností; Sting, ERA, Hilliard Ensemble a Ian Garbarek, ELP
- úpravy a transkripce umělé hudby – Swingle Singers, Linha Singers a další
- interpretační oblast střetávání pana Arta a pana Nonarta – Keith Jarrett, Friedrich Gulda, Jiří Stivín.

VOKÁLNÍ, VOKÁLNĚ-INSTRUMENTÁLNÍ a HUDEBNĚ-POHYBOVÉ ČINNOSTI

- zpěv a instrumentální doprovod písní různých stylových období i různých směrů světové nonumělé hudby
- tvorba a interpretace doprovodů k písním
- praktické poznávání hudby 20. století (vybrané kapitoly) - hra na dodekafonii, hra na klavír, hra na konkrétní hudbu, hra na minimalismus, hra na modalitu, hra na témbry a aleatoriku; hra na rock'n'roll, hra na rock – metal, hra na elektronickou hudbu

HUDEBNÍ TEORIE

- harmonie a základy harmonizace (akordové značky, základní kadence v dur i moll a další běžné akordické sledy)
- zajímavosti hudební teorie 20. století (mody v hudbě dvacátého století, mikrointervaly Aloise Háby – zápis a poslech)

VÝTVARNÝ OBOR

Třída: KVINTA

PRAKTICKÉ TVŮRČÍ ČINNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- chápe zákonitosti perspektivy a dokáže je využívat ve svém kresebném projevu
- využívá svých kresebných dovedností v jiných studijních předmětech a tvůrčím způsobem zpracovává studovaná témata
- osvojil si grafické techniky (linoryt a suchá jehla) a dokáže svou kresbu do těchto technologií převést
- dokáže zvolit odpovídající technologické a výrazové prostředky pro kresbu ilustrace určitého textu a odůvodnit svou volbu
- ve vlastním díle reflektuje způsoby antického zobrazování reality

Učivo

- zákonitosti perspektivy, kresba jednoduchého zátiší s důrazem na reálné zobrazení v prostoru
- kresba imaginárního města, krajiny, interiéru či stroje s použitím základních pravidel perspektivního zobrazení
- volná kresba inspirovaná pravěkými jeskynnými malbami
- seznámení s grafickými technikami linorytu a suché jehly, ilustrace určitého textu
- seznámení s antickým zobrazováním viděné reality s důrazem na hledání ideálu harmonie v kompozici a ideální krásy lidského těla – antická plastika

VÝTVARNÉ TECHNIKY A DĚJINY UMĚNÍ

Očekávané výstupy

žák

- základně se orientuje v umění pravěku a starověku a dokáže vnímat vliv antického umění v různých historických výtvarných slozích
- dokáže popsat základní rozdíly různých způsobů zobrazování viděné reality v kontextu historickém, společenském filosofickém a kulturním (ptačí perspektiva, egyptský kánon pro zobrazení člověka, středověk a hieratická perspektiva, objevení perspektivy v renesanci, kubismus, abstrakce)
- chápe rozdíl mezi hlubotiskem a tiskem z výšky a má základní přehled o grafických technikách
- dokáže odůvodnit různé výtvarné prostředky ilustrace vzhledem k žánru ilustrované literatury (iluminace ve středověku, ilustrace poezie, dětská ilustrace, comix, ilustrace odborného textu)

Učivo

- seznámení se starověkým a antickým uměním, s výtvarným projevem souvisejícím s mytologií i se snahou věrného zobrazení reality v antice včetně filosofických souvislostí
- přehled dějin umění vzhledem k proměnám snahy o napodobení viděné reality
- sledování vlivů antického umění na umění následující, srovnávání různých přístupů k viděné realitě napříč historií a různými kulturami
- prezentace různě ilustrovaných knih a rozbor různých žánrů ilustrace
- seznámení s grafickými technikami a s jejich uplatněním v historii a různých kulturách (japonský dřevořez, Dürer, Goya, Reynek, Čapek)

Třída: **SEXTA**

PRAKTICKÉ TVŮRČÍ ČINNOSTI

Očekávané výstupy

Žák

- vlastním výtvarným dílem vstoupí do veřejného prostoru – veřejné divadelní představení, projekce filmu, tvorba plakátu či jiné tiskoviny, performance, land art
- ve svém výtvarném projevu dokáže využít řeči symbolů či využít barvy linie a kompozice pro zachycení smyslového vjemu
- v kompozici chápe a využívá roli prázdné plochy
- podle svých individuálních schopností dokáže pracovat s barvou při malbě podle skutečnosti

Učivo

- návštěva soudobých výstav či jiných uměleckých veřejných prezentací a jejich reflexe ve vlastní tvorbě a diskusi
- porovnávání řeči symbolů ve výtvarném umění s řečí smyslových prostředků výtvarného umění, barva, tvar, linie, kompozice a role prázdné plochy (středověká a barokní ikonografie, čínská tušová malba, impresionismus a expresionismus) a ověřování těchto výrazových prostředků při vlastní tvorbě a diskusi
- seznámení se základy malby podle skutečnosti, malba zátiší inspirovaná barokní malbou

VÝTVARNÉ TECHNIKY A DĚJINY UMĚNÍ

Očekávané výstupy

žák

- rozezná základní výtvarné umělecké slohy od počátku středověku po klasicismus a chápe je v kontextu, kulturním, společenském a filosofickém
- Sleduje současné veřejné umělecké dění a reflektuje ho prostřednictvím referátu, diskuse, či vlastního uměleckého díla
- dokáže pojmenovat vizuální prostředky evropského středověkého umění vázaného na symbol i výtvarné prostředky zachycení smyslového vjemu v čínské tušové malbě či impresionismu a dokáže vyjádřit různost vnitřních procesů umělecké tvorby
- základně se orientuje v dějinách umění vzhledem k proměnám vázanosti výtvarného umění na slovo a symbol v kontextu historickém společenském filosofickém a kulturním

Učivo

- přehled dějin umění od počátku středověku po klasicismus, proměny výtvarných slohů v kontextu společenských, kulturních a filosofických změn
- dějiny umění vzhledem k proměnám vázanosti výtvarného umění na slovo a symbol (starověk a mýtus, středověk a křesťanská ikonografie, 19. století a soudobé historické události, piktogramy v užité grafice)
- srovnání umění evropského středověku, čínské tušové malby a současného umění
- mimoevropské umění v kulturním, společenském a filosofickém kontextu
- současné výtvarné umění s důrazem na aktuální umělecké události, výstavy, divadlo, film, performance a hledání hranic obecné srozumitelnosti současného umění

Třída: SEPTIMA

PRAKTICKÉ TVŮRČÍ ČINNOST

Očekávané výstupy

žák

- využívá výtvarné prostředky pro vyprávění příběhu (storyboard, obrázkový scénář) a využívá času ve svém uměleckém projevu (film, nová média)
- reflektuje výrazové prostředky různých směrů první poloviny 20. století ve vlastním díle, používá barvu a tvar jako nosné médium svého výtvarného uměleckého vyjádření
- dokáže vhodně využívat obrazové prostředky užívané v propagačním výtvarnictví a vytvořit plakát, pozvánku či jinou tiskovinu
- při prezentaci své práce v jiných studijních oborech citlivě pracuje s pravidly typografie a s obrazovou dokumentací

Učivo

- tvorba storyboardu nebo obrázkového scénáře a seznámení s pravidly střihové skladby záběrů a jejich užívání ve filmu a v comixu
- základy typografie, základní druhy písma, vizuální komunikace, tvorba piktogramů
- principy užívání výtvarných prostředků v užité grafice, propagačním výtvarnictví a v reklamě a jejich kritické hodnocení v diskuzi
- tvorba animovaného nebo hraného filmu či příprava divadelního představení s využitím výtvarných prostředků v souladu s celkovou dramaturgií díla
- reflexe hudby abstraktní malbou ve snaze objevit vnitřní logiku abstraktní malby obecně

VÝTVARNÉ TECHNIKY A DĚJINY UMĚNÍ

Očekávané výstupy

Žák

- v různých dějinných etapách a v různých výtvarných směrech dokáže vnímat a pojmenovat různou míru a různou formu abstrakce.
- rozpoznává a pojmenovává různé způsoby práce s časem ve výtvarném umění
- orientuje se ve výtvarných směrech první poloviny 20. století a dokáže objasnit vliv mimoevropských kultur a filosofické, společenské a politické souvislosti vzniku různých ismů
- orientuje se v hlavních proudech umění 2. poloviny 20. století po současnost a dokáže vyjádřit, jak reaguje na pop - kulturu, masovost a globální problémy lidstva

Učivo

- dějiny umění vzhledem k různým formám abstrakce (pravěké umění, ornament ve starověku, abstraktní prostor ve středověku a baroku, Mondrian, Kubka, Malevič)
- srovnání výrazných změn ve výtvarném umění 19. a 20. století, (akademismus, modernismus)
- přehled dějin umění 20. století v kontextu historickém, společenském a, filozofickém a politickém (expresionismus, fauvismus, kubismus, futurismus, avantgarda, socialistický realismus, abstrakce, postmodernismus, land art, konceptualismus, nová média)
- insitní umění a mimoevropské umění a jejich vliv na evropské umění 20. století
- rozbor výtvarné umělecké tvorby využívající času a dramaturgie (animace, hraný film, divadlo, nová média)

TĚLESNÁ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu

1) obsahové, časové a organizační vymezení

Obsahové vymezení předmětu odpovídá vzdělávacímu obsahu vzdělávacího oboru Tělesná výchova tak, jak byl stanoven v RVP G. Předmět je vyučován dvě vyučovací hodiny týdně ve všech ročnících vyššího gymnázia, zároveň však prostupuje všechny další školní aktivity, například hry v přírodě, turistiku, orientační běhy, sportovní aktivity organizované studenty v rámci lektorských praxí či přátelská utkání s dětmi z Dětského domova v Pyšelích. Předmět zohledňuje vzdělávací cíle integrovaných studentů se speciálními vzdělávacími potřebami.

2) výchovné a vzdělávací strategie

Cílem předmětu Tělesná výchova (zápočtový předmět – viz *Charakteristika ŠVP*) je kultivace pohybového projevu žáků a zprostředkování poznatků a podnětů ke zdravotnímu, rekreačnímu a sportovnímu využití pohybu žáků v jejich denním režimu. Nejpodstatnějším záměrem našeho působení je vytvoření pozitivního vztahu žáků k pohybovým aktivitám jako základnímu prostředku dlouhodobého ovlivňování aktivního zdraví.

V tělesné výchově nacházejí všichni žáci bez rozdílu prostor k osvojování nových pohybových dovedností, k ovládnutí a využívání různého sportovního náčiní a náradí, k seznámení s návody pro pohybovou prevenci či korekci jednostranného zatížení nebo zdravotního oslabení, stejně jako pro zdravý rozvoj tělesné zdatnosti a výkonnosti. Učí se uplatňovat osvojené pohybové dovednosti v různém prostředí a s různými účinky, zvykají si na rozličné sociální role, které vyžadují spolupráci, tvořivost, překonávání zábran, objektivnost, rychlé rozhodování, organizační schopnosti i nutnou míru odpovědnosti za zdraví své i svých spolužáků. Významné je propojování pohybových činností s dalšími oblastmi vzdělání, jako je hudební výchova, estetika, poznávání a ochrana přírody, dopravní kázeň, hygiena, úrazová zábrana, etika či právo.

Ve všech ročnících rozvíjíme plavecké dovednosti žáků. Výuka plavání probíhá ve věkově smíšených skupinách, které jsou rozděleny dle výkonnosti. Řada tělovýchovných aktivit je realizována na studijních výjezdech školy. Jedná se zejména o turistiku (pěší, vodní, cyklistika), sportovní hry (softball, freesbee, fotbal), orientační běh, hry v přírodě (šátkovaná, poklad) nebo zimní sporty. Alespoň jednou za dobu studia na vyšším stupni absolvují studenti řádný lyžařský výcvik.

Předmět Tělesná výchova je úzce propojen nejen s dalšími předměty (například VZ, Bi, Z, ZSV, D), ale jeho prostřednictvím jsou naplňovány vzdělávací cíle některých tematických průřezových témat, zejména průřezového tématu *Osobnostní a sociální výchova*.

V souladu s vývojovými předpoklady a individuálními zvláštnostmi žáků směřuje vyučovací úsilí učitele a učební činnost žáků v Tělesné výchově k tomu, aby:

- si osvojili nové pohybové dovednosti, kultivovali svůj pohybový projev i správné držení těla a postupně usilovali o optimální rozvoj zdravotně orientované zdatnosti,
- se orientovali v základních otázkách vlivu pohybové aktivity na zdraví a průceschopnost člověka, v problematice zjišťování potřebných ukazatelů zdatnosti a pohyblivosti a uměli své poznatky využít při začleňování pohybu do denního režimu,
- zvládali základní organizační, hygienické a bezpečnostní zásady pro provádění zdravotně vhodné a bezpečné sportovní či jiné pohybové činnosti ve známém i méně známém prostředí,
- kladně prožívali osvojované pohybové činnosti a využívali je s pomocí dospělých nebo samostatně jako prostředek překonávání aktuálních negativních tělesných či duševních

stavů a dlouhodobější zdravotní prevence i jako předpoklad pro vytváření trvalého vztahu k pohybovým aktivitám,

- si uvědomovali význam sociálních vztahů a rolí ve sportu a jiných pohybových aktivitách a uměli je využít pro hodnotné pohybové využití i přátelské vztahy,
- si na základě svých sportovních dovedností a vědomostí osvojovali pedagogické dovednosti v rámci lektorských praxí v Tv.

3) rozpracování očekávaných výstupů a učiva z RVP G do ročníků

Náplň vyučovacích hodin tělesné výchovy je ve všech ročnících zaměřena na *Činnosti ovlivňující zdraví, Činnosti podporující pohybové učení a Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností*. První dvě skupiny činností jsou součástí výuky Tělesné výchovy ve všech ročnících, a proto jsou zařazeny souhrnně na úvod. Realizace *Činností ovlivňujících úroveň pohybových dovedností* je posléze rozpracována do jednotlivých ročníků.

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ (*probíhá kontinuálně všemi ročníky*)

Očekávané výstupy

žák

- aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem
- usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti
- samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností - zatěžovanými svaly
- odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší
- uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost

Učivo

- význam pohybu pro zdraví – rekreační a výkonnostní sport (*Přesah: VZ, Bi*)
- zdravotně orientovaná zdatnost – rozvoj ZOZ, manipulace se zatížením
- prevence a korekce jednostranného zatížení a svalových dysbalancí – průpravná, kompenzační, vyrovnávací, relaxační a zdravotně zaměřená cvičení (*Přesah: VZ, Bi*)
- hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech – v nestandardním prostředí
- rozdíly mezi TV a sportem dívek a chlapců, mladých a starých, zdravých a oslabených
- význam hodnot srdeční frekvence při TV a sportu, praktické využití pro úpravu zátěže
- základní informace z dějin i současnosti TV a sportu (*Přesah: D*)

ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ (*probíhá kontinuálně všemi ročníky*)

Očekávané výstupy

žák

- užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu
- naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu
- dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji
- rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora
- sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí

- zlepšuje své sportovní a pedagogické dovednost nejen v rámci lektorských praxí v hodinách tělesné výchovy, při turnajích, závodech, turistických výletech, pobytech v přírodě a jiných sportovních aktivitách
- využívá svých znalostí a dovedností při přípravě sportovních aktivit, při rozhodování her a soutěží, hodnocení náročnosti terénu, kvality výstroje a výzbroje apod.
- zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci

Učivo

(PT Osobnostní a sociální výchova, přesah: VZ, D, ZSV)

- komunikace v TV – tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály, gesta, značky, vzájemná komunikace a spolupráce při osvojovaných pohybových činnostech
- organizace prostoru a pohybových činností – v nestandardních podmínkách; sportovní výstroj a výzbroj – výběr, ošetřování
- historie a současnost sportu – významné soutěže a sportovci, olympismus - olympijská charta
- pravidla osvojovaných pohybových činností – her, závodů, soutěží
- zásady jednání a chování v různém prostředí a při různých činnostech
- měření výkonů a posuzování pohybových dovedností – měření, evidence, vyhodnocování

Třída: KVINTA

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ

Očekávané výstupy

žák

- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech
- posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny

Učivo

- pohybové hry – s různým zaměřením; netradiční pohybové hry a aktivity
- gymnastika – kotoul vpřed a vzad a jeho modifikace, stoj na rukou, přeskoky
- estetické a kondiční formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem – základy rytmické gymnastiky, cvičení s náčiním; kondiční formy cvičení pro daný věk žáků; tance
- atletika – běžecká abeceda, skok do dálky, vrh koulí
- sportovní hry: florbal, volejbal – herní činnosti jednotlivce, herní kombinace, herní systémy, utkání podle pravidel žákovské kategorie
- turistika a pobyt v přírodě – příprava turistické akce, přesun do terénu a uplatňování pravidel bezpečnosti silničního provozu v roli chodce a cyklisty, chůze se zátěží i v náročném terénu, táboření, ochrana přírody, orientační běh, dokumentace z turistické akce (probíhá kontinuálně všemi ročníky; přesah: Bi, Z, ZSV)
- plavání – důraz na plavecké dovednosti, plavecké způsoby- prsa, znak, kraul, motýl (plavecká technika), dovednosti záchranného a branného plavání, prvky zdravotního plavání a plavecký sportů, rozvoj plavecké vytrvalosti (probíhá kontinuálně všemi ročníky)

Třída: SEXTA

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ

Očekávané výstupy

žák

- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech
- posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny

Učivo

- pohybové hry – s různým zaměřením; netradiční pohybové hry a aktivity
- gymnastika – kotoul vzad do zášvihu, kotoul letmo, hrazda – svis střemhlav, výmyk, šplh-tyč, lano
- estetické a kondiční formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem – základy rytmické gymnastiky, cvičení s náčiním; kondiční formy cvičení pro daný věk žáků; tance
- atletika – starty, sprinty, skok do výšky
- sportovní hry: fotbal, volejbal, basketbal – herní činnosti jednotlivce, herní kombinace, herní systémy, utkání podle pravidel žákovské kategorie

Třída: SEPTIMA

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ

Očekávané výstupy

žák

- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech
- posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny

Učivo

- pohybové hry – s různým zaměřením; netradiční pohybové hry a aktivity
- gymnastika – rondát, hrazda – toč vpřed, vzad, přemet ze švédské bedny
- estetické a kondiční formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem – základy rytmické gymnastiky, cvičení s náčiním; kondiční formy cvičení pro daný věk žáků; tance
- úpoly – pády, držení na zemi a únik z něho
- atletika – vrh koulí, sprinty, štafetový běh,
- sportovní hry: volejbal, badminton – herní činnosti jednotlivce, herní kombinace, herní systémy, utkání podle pravidel žákovské kategorie

Třída: OKTÁVA

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ

Očekávané výstupy

žák

- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech
- posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny

Učivo

- pohybové hry – s různým zaměřením; netradiční pohybové hry a aktivity
- gymnastika – přemet vpřed, hrazda – toč jízdo,
- estetické a kondiční formy cvičení s hudbou a rytmičným doprovodem – základy rytmické gymnastiky, cvičení s náčiním; kondiční formy cvičení pro daný věk žáků; tance
- úpoly – obrana proti škrcení
- atletika – vrh koulí, vytrvalý běh na dráze a v terénu
- sportovní hry: softbal, volejbal, florbal – herní činnosti jednotlivce, herní kombinace, herní systémy, utkání podle pravidel žákovské kategorie

VÝCHOVA KE ZDRAVÍ

Charakteristika vyučovacího předmětu

1) obsahové, časové a organizační vymezení

Vzdělávací obsah předmětu Výchova ke zdraví odpovídá jeho vymezení v RVP G a je realizován jak v pátém a sedmém ročníku blokově na školním zdravotnickém kurzu, tak i průběžně, neboť úzce souvisí s autentickým životem školy.

2) výchovné a vzdělávací strategie

Předmět Výchova ke zdraví přináší základní poznání o člověku v souvislosti s preventivní ochranou jeho zdraví. Učí žáky aktivně rozvíjet a chránit zdraví v propojení všech jeho složek (sociální, psychické a fyzické) a být za ně odpovědný.

Žáci si upevňují hygienické, stravovací, pracovní i jiné zdravotně preventivní návyky, rozvíjejí dovednosti odmítat škodlivé látky, předcházet úrazům a čelit vlastnímu ohrožení v každodenních i mimořádných situacích. Rozšiřují a prohlubují si poznatky o rodině, škole a společenství vrstevníků, o přírodě, člověku i vztazích mezi lidmi a učí se tak dívat se na vlastní činnosti z hlediska zdravotních potřeb a životních perspektiv dospívajícího jedince a rozhodovat se ve prospěch zdraví.

Výchova ke zdraví probíhá na zdravotnickém kurzu, v rámci projektových dní i na dalších školních výjezdech, kde dochází k otužování, osvojování zdravých stravovacích návyků i duševní relaxaci. Některá témata jsou začleněna do vzdělávacího obsahu dalších předmětů, například Bi, ZSV, Ch, Tv. Vzhledem k individuálnímu i sociálnímu rozměru zdraví jsou v rámci Výchovy ke zdraví zařazovány také některé tematické celky průřezového tématu *Osobnostní a sociální výchova*. Realizace vzdělávacího obsahu Výchovy ke zdraví probíhá v úzké vazbě na koncepci prevence sociálně patologických jevů (viz *Charakteristika ŠVP*), případně ve spolupráci s odborníky (např. pedagogicko-psychologická pracoviště, konzultace s psychologem, realizace preventivních programů a organizace peer-programů v rámci Expedice). Významnou roli hraje také integrace studentů se specifickými vzdělávacími potřebami.

3) rozpracování očekávaných výstupů a učiva z RVP G do ročníků

Všechny výchovné – vzdělávací cíle a jim odpovídající učivo se postupně realizují během celého vyššího stupně studia. Pokud jsou jednotlivá témata zařazena výhradně do pátého nebo sedmého ročníku, jsou tyto ročníky uvedeny v závorce. Realizace vzdělávacího obsahu některých tematických celků průřezových témat, popřípadě ostatních vyučovacích předmětů, která se odehrává v rámci výuky Výchova ke zdraví, je taktéž uvedena formou odkazu u příslušného učiva.

Očekávané výstupy

žák

- respektuje přijatá pravidla soužití mezi lidmi a korektně a citlivě řeší problémy založené na mezilidských vztazích
- ve svém životě usiluje o naplnění hodnot, které mladým lidem usnadňují vstup do samostatného života, partnerských vztahů, manželství a rodičovství
- projevuje etické a morální postoje k ochraně matky a dítěte
- usiluje o pozitivní změny ve svém životě související s vlastním zdravím a zdravím druhých

- samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím
- orientuje se ve své osobnosti, emocích a potřebách
- v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a životními cíli mladých lidí přijímá odpovědnost za bezpečné sexuální chování, orientuje se v problematice reprodukčního zdraví z hlediska odpovědnosti k budoucímu rodičovství
- zná práva každého jedince v oblasti sexuality a reprodukce
- dává do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika, spojená se zneužíváním návykových látek, a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; projevuje odolnost vůči výzvám k sebepoškozujícímu chování a rizikovému životnímu stylu
- uvede důsledky porušování paragrafů trestního zákona souvisejících s výrobou a držením návykových látek a sexuálně motivovanou kriminalitou
- vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi
- projevuje odpovědné chování v situacích ohrožení zdraví, osobního bezpečí, při mimořádných událostech; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc

Učivo

Vztahy mezi lidmi a formy soužití (ZSV kvinta; PT Osobnostní a sociální výchova)

- vztahy v rodině, mezigenerační soužití, pomoc nemocným a handicapovaným lidem
- partnerské vztahy, manželství, rodičovství, neúplná rodina - náhradní rodinná péče a její formy, ústavní péče
- rizika spojená s volbou životního partnera, krizové situace v rodině
- vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity, rozvoj sociálních dovedností
- modely sociálního chování v intimních vztazích - otevřenost, tolerance, respektování druhého, empatie, odpovědnost, sebepoznání, sebeúcta

Změny v životě člověka a jejich reflexe (ZSV kvinta, Bi septima)

- změny v období adolescence - tělesné, duševní a společenské
- péče o reprodukční zdraví - těhotenství a rodičovství - faktory ovlivňující plodnost, osvěta spojená s abúzem nikotinu, alkoholu, drog a sexuálně přenosnými chorobami
- metody asistované reprodukce, její biologické, etické, psychosociální a právní aspekty
- modely vzájemného chování související s etickými a psychosociálními aspekty partnerského a sexuálního života – odpovědnost, sebeúcta, respekt, rozhodování (PT Osobnostní a sociální výchova)

Zdravý způsob života, péče o zdraví (zdrav. kurz, ZSV kvinta, Bi septima; Přesah: TV)

- životní styl a pracovní podmínky a jejich vliv na zdraví v rodině, škole, obci
- výživa a zdraví - specifické potřeby výživy podle věku, zdravotního stavu a profese
- tělesná a duševní hygiena - hygiena pohlavního styku, hygiena v těhotenství
- první pomoc při úrazech a náhlých zdravotních příhodách
- psychohygiena - předcházení stresům v mezilidských vztazích, zvládání stresových situací, efektivní komunikace, hledání pomoci (PT Osobnostní a sociální výchova)

Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence (zdrav. kurz, Bi septima; přesah: TV, Ch)

- civilizační choroby, poruchy příjmu potravy, choroby přenosné pohlavním stykem,
- HIV/AIDS, hepatitidy
- stres a způsoby jeho zvládání, zátěžové situace (PT Osobnostní a sociální výchova)
- rizika v oblasti sexuálního a reprodukčního zdraví - promiskuita, předčasné ukončení těhotenství

- autodestruktivní závislosti - zdravotní a sociální rizika zneužívání návykových látek, patologického hráčství, práce s počítačem; návykové látky (bezpečnost v dopravě, trestná činnost, dopink ve sportu)
- skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita - šikana a jiné projevy násilí; formy sexuálního zneužívání dětí; komunikace se službami odborné pomoci
- výroba, držení a zprostředkování nelegálních návykových látek
- bezpečné chování - komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, pohyb v rizikovém prostředí, přítomnost v konfliktních a krizových situacích (PT Osobnostní a sociální výchova)
- ochrana člověka za mimořádných událostí, sociální dovednosti potřebné při řešení problémů v nečekaných, složitých a krizových situacích - živelní pohromy, terorismus

Ochrana člověka za mimořádných událostí (*zdravotnický kurz, přesah: F, Ch*)

- vyhlášení hrozby a vzniku mimořádné události
- živelné pohromy a jiné mimořádné události
- únik nebezpečných látek do životního prostředí (*PT Environmentální výchova*)
- první pomoc - klasifikace poranění při hromadném zasažení obyvatel
- sociální dovednosti potřebné při řešení mimořádných událostí - rozhodnost, pohotovost, obětavost, efektivní komunikace (*PT Osobnostní a sociální výchova*)

INFORMATIKA (IT)

Charakteristika vyučovacího předmětu

1) obsahové, časové a organizační vymezení

Obsahové vymezení předmětu Informatika (IT) odpovídá vzdělávacímu obsahu vzdělávacího oboru Informatika a informační a komunikační technologie tak, jak byl stanoven v RVP G a dále vzdělávacímu obsahu vybraných tematických okruhů průřezového tématu *Mediální výchova*. Předmět je vyučován dvě vyučovací hodiny týdně v pátém a šestém ročníku. Výuka probíhá ve třídě na vlastních nebo školních notebookech. Notebooky jsou pomocí wi-fi připojeny k internetu a ke školnímu serveru, který je využíván jako prostor pro ukládání studentských úkolů a prací. Na školních notebookech je nainstalován operační systém Windows XP a kancelářský balík MS Office 2007.

2) výchovné a vzdělávací strategie

Cílem výuky je ovládnutí počítače na úrovni běžného uživatele, dobré ovládnutí běžných kancelářských programů (textový, tabulkový a prezentační editor), bezpečný pohyb na internetové síti a používání běžných komunikačních prostředků (e-mail, konference). Důraz je kladen zejména na praktické použití počítače pro běžné potřeby studenta. Dalším aspektem výuky informatiky zejména v šestém ročníku (sexta) je zapojení počítače do výuky matematiky.

Kromě běžné výuky jsou studenti každý rok zapojeni do zpracovávání výsledků badatelských a umělecko – výchovných projektů (zejména zpracování textu, tabulek, grafů a obrázků) a do jejich veřejné prezentace (zpravidla prezentace v Powerpointu). Zájemci a nadaní studenti si mohou prohloubit své uživatelské kompetence při zpracování mediálních sdělení v rámci produktivních činností souvisejících se vzdělávacím obsahem *Mediální výchovy*.

3) rozpracování očekávaných výstupů a učiva z RVP G do ročníků

Třída: KVINTA

DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE

Očekávané výstupy

žák

- ovládá, propojuje a aplikuje dostupné prostředky IT
- využívá teoretické i praktické poznatky o funkcích jednotlivých složek hardwaru a softwaru k tvůrčímu a efektivnímu řešení úloh
- organizuje účelně data a chrání je proti poškození či zneužití
- orientuje se v možnostech uplatnění IT v různých oblastech společenského poznání a praxe
- vysvětlí pojem digitalizace a na příkladech vysvětlí změny, které přinesla ve světě médií

Učivo

- **informatika** – vymezení teoretické a aplikované informatiky
- **hardware** – funkce prostředků IT, jejich částí a periférií, technologické inovace, digitalizace a reprezentace dat
- **software** – funkce operačních systémů a programových aplikací, uživatelské prostředí
- **informační sítě** – typologie sítí, internet, síťové služby a protokoly, přenos dat
- **digitální svět a média** – digitální technologie a možnosti jejich využití v praxi;

- **údržba a ochrana dat** – správa souborů a složek, komprese, antivirová ochrana, firewall, zálohování dat

ZDROJE A VYHLEDÁVÁNÍ INFORMACÍ, KOMUNIKACE

Očekávané výstupy

žák

- využívá dostupné služby informačních sítí k vyhledávání informací, ke komunikaci, k vlastnímu vzdělávání a týmové spolupráci
- využívá nabídku informačních a vzdělávacích portálů, encyklopedií, knihoven, databází a výukových programů
- posuzuje tvůrčím způsobem aktuálnost, relevanci a věrohodnost informačních zdrojů a informací
- na příkladech z virtuálního prostředí osvětlí vztah mezi mediálními produkty a skutečností
- využívá informační a komunikační služby v souladu s etickými, bezpečnostními a legislativními požadavky

Učivo

- **internet** – globální charakter internetu, multikulturní a jazykové aspekty, služby na internetu
- **informace** – data a informace, relevance, věrohodnost informace, odborná terminologie, informační zdroje, informační procesy, informační systémy
- **sdílení odborných informací** – diskusní skupiny, elektronické konference, e-learning
- **média a skutečnost** – vztah mezi mediálními produkty a skutečností (mediální „reprezentace“ skutečnosti, vztah zpravodajství a skutečnosti, vztah fikce a skutečnosti, „hra“ se skutečností, relevance a věrohodnost informačních zdrojů a informací)
- **informační etika, legislativa** – ochrana autorských práv a osobních údajů

Třída: **SEXTA**

ZPRACOVÁNÍ A PREZENTACE INFORMACÍ

Očekávané výstupy

žák

- zpracovává a prezentuje výsledky své práce s využitím pokročilých funkcí aplikačního softwaru, multimediálních technologií a internetu
- aplikuje algoritmický přístup k řešení problémů

Učivo

- **publikování** – formy dokumentů a jejich struktura, zásady grafické a typografické úpravy dokumentu, estetické zásady publikování (*Přesah: Čj, UK*)
- **aplikační software pro práci s informacemi** – textové editory, tabulkové kalkulátory, grafické editory, databáze, prezentační software, multimedia, modelování a simulace, export a import dat (*Přesah: Čj*)
- **mediální produkce** (samostatná či skupinová práce) – příprava vlastních materiálů psaných i nahrávaných (tvorba textu, zvukového a obrazového záznamu s využitím pokročilých funkcí aplikačního softwaru a multimediálních technologií), jež budou prezentovány spolužákům, popřípadě širší veřejnosti (například prezentace výsledků z Expedice či umělecko-výchovných projektů, využití digitálních médií v rámci lektorské praxe) (*Přesah: Čj, UK*)

VOLITELNÉ VZDĚLÁVACÍ AKTIVITY

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Obsahové zaměření volitelných vzdělávacích aktivit směřuje k maximálnímu možnému uspokojení vzdělávacích zájmů a potřeb studentů.

V učebním plánu je počítáno s přibývajícím hodinovou dotací vzhledem k profilaci studentů ve vyšších ročnících gymnaziálního studia. V šestém ročníku je na volitelné vzdělávací aktivity určena jedna vyučovací hodina týdně, v sedmém tři a v osmém šest vyučovacích hodin týdně.

Obecně lze říci, že volitelné vzdělávací aktivity jsou zaměřeny na prohloubení realizace vzdělávacích cílů jednak povinných vzdělávacích oborů (zejména cizích jazyků a matematiky), jednak integraci poznatků ve vzdělávacích oblastech Člověk a příroda, Člověk a společnost a Umění a kultura. Zatímco v šestém a sedmém ročníku budou mít volitelné vzdělávací aktivity podobu například přírodovědně-humanitních projektů nebo volitelných seminářů (například uměnovědný, přírodovědný či společenskovední), v osmém ročníku se předpokládá organizace seminářů maturitních.

Učební osnovy volitelných vzdělávacích aktivit budou vyučující vytvářet na základě aktuálních potřeb a zájmu studentů. Zveřejněny budou vždy na začátku příslušného školního roku.

Hodnocení žáků a autoevaluace školy

PRAVIDLA PRO HODNOCENÍ ŽÁKŮ

Systém hodnocení

Systém hodnocení na Přírodní škola kombinuje prvky hodnocení kritériálního, normativního, formativního, sumativního, analytického i holistického a zcela v souladu s výchovně vzdělávací strategií využívá možnosti autentického hodnocení. Hodnocení plní funkci motivační, poznávací i konativní a doprovází všechny činnosti, které studenti v rámci vyučování nebo školních akcí vykonávají. Kombinuje klasifikaci a slovní hodnocení. Snaží se také zohlednit důležité prvky výchovy na škole, tj. zejména rozvoj schopnosti týmové práce, samostatné výzkumné a tvůrčí činnosti a rozvoj schopnosti sebevzdělání a sebevýchovy, resp. sebehodnocení studentů.

Zjednodušeně lze říci, že předmětem hodnocení je na jedné straně prospěch studentů a na straně druhé jejich chování. Ve skutečnosti se však tyto složky prolínají a systém hodnocení na Gymnáziu Přírodní škola je úmyslně vytvořen tak, aby zabránil jednostrannému důrazu na oceňování dobré paměti, kázně a schopnosti přizpůsobit se okolí, a umožnil ocenit osobnostní kvality studentů (např. snaha a vůle po zlepšení, píle, cílevědomost, ochota pomáhat druhým), jejich kreativitu, přínos pro školní kolektiv, účast na dobrovolných akcích či prospěšnou činnost mimo školu, včetně hlubšího zájmu v některém oboru (forma: kredity).

Z hlediska jednoho školního roku jsou studenti průběžně hodnoceni v rámci vyučovacích předmětů (forma: klasifikace známkami, podmínkový systém, zápočty) a studijních výjezdů (forma: podmínky, zápočty, kredity, ohodnocení konkrétních výstupů z výjezdu). Úspěšné zvládnutí učiva v rámci podmínkových předmětů otvírá studentům možnost plnohodnotné účasti na Expedici. Příprava, realizace, dokončení a prezentace expedičních projektů jsou pak hodnoceny pomocí kreditů.

V pololetí a na závěr školního roku obdrží studenti pololetní (výpis) a výroční vysvědčení, jež shrnuje celkovou klasifikaci za dané období. Klasifikace vychází z *Klasifikačního řádu Gymnázia Přírodní škola*. Forma hodnocení „známkami“ je zaznamenána na státním formuláři vysvědčení, příp. v pololetí na jeho výpisu.

Druhé vysvědčení, které každý žák obdrží také na konci každého pololetí, klasifikaci rozšiřuje. Každý student je jeho prostřednictvím v jednotlivých předmětech hodnocen (škála 0 až 5 bodů) z pěti hledisek. Učitel posuzuje a) znalosti v oboru, b) myšlení v oboru (schopnost uvažovat, vyvozovat, hledat oborové souvislosti), c) práci ve škole, v hodinách, spolupráci s vyučujícím, d) domácí přípravu, mimoškolní práci a aktivitu v kontextu hodnoceného předmětu (vč. příslušně zaměřené zájmové činnosti), e) aplikaci v praxi (zvl. praktická cvičení, ale i práce na projektech a Expedici). Prostřednictvím školního bodového vysvědčení jsou tak blíže specifikovány jednotlivé složky celkové klasifikace. Na zadní straně školního bodového vysvědčení se pak ve druhém pololetí uvádí celkové hodnocení zapojení studentů do expedičních projektů. Využívána je třístupňová škála: pracoval/a výborně, pracoval/a velmi dobře, pracoval/a. Toto hodnocení je udělováno pedagogickým garantem příslušné expediční skupiny společně se studentským vedoucím této skupiny.

Po celý školní rok probíhá také průběžné hodnocení chování žáků a jejich zapojení do života školní komunity formou pochval a trestů (viz Školní řád) a kreditů (viz Výchovné a vzdělávací strategie a též viz níže). Výsledné hodnocení se opět objevuje na pololetním a výročním vysvědčení, v průběhu školního roku jsou udělovány různé typy formálních pochval, napomenutí a důtek.

Úspěšné zakončení studia na vyšším stupni Gymnázia Přírodní škola je podmíněno složením maturitní zkoušky, která probíhá standardním způsobem v souladu se zákonem (viz *Organizace maturitní zkoušky*).

Hodnocení v rámci vyučovacích předmětů

Z hlediska hodnocení lze vyučovací předměty rozdělit do čtyř základních skupin. V první skupině jsou předměty, kde učitelé používají tradiční klasifikační stupnici (známky od 1 do 5). Do této skupiny patří český jazyk, cizí jazyky, matematika a informatika. Ve druhé, největší skupině jsou předměty, jež využívají tzv. podmínkový systém (viz *Charakteristika ŠVP*). Třetí skupinu tvoří tzv. zápočtové předměty (Umění a kultura, Tělesná výchova, Výchova ke zdraví).

V rámci podmínkových předmětů je využívána čtyřstupňová škála, která odpovídá známkové klasifikaci (1 – 4). Hodnocení se označuje písmeny A, B, C a D, ale pro potřeby pololetního a výročního vysvědčení je převáděno na známky. Podstatné však je, že nejhorší známka se v podmínkových předmětech neuděluje. Student jednoduše danou podmínku nesplní a musí ji opakovat tak dlouho, dokud dané téma či úkol nezvládne na dostatečné úrovni. Tímto způsobem je hodnoceno především plnění podmínek typu A. U podmínek typu B a C je čtyřstupňové hodnocení voleno podle charakteru podmínky, v některých případech se hodnocení omezuje na “splnil – nesplnil”.

Důležitým prvkem hodnocení je to, že žáci mají možnost si již splněnou zkoušku samostatně opravit – v případě úspěšné opravy se pak nepočítá průměr, ale lepší výsledek. Tím je žákům dán do ruky nástroj na ovlivnění vlastních výsledků (zvl. klasifikace), který ale zároveň vede k jejich větší samostatnosti a reálné zodpovědnosti za své výsledky i průběžný výkon.

Hodnocení v rámci podmínkových předmětů se děje průběžně, jednou za čtvrtletí je však provedeno sumativní hodnocení. V každém předmětu je stanoven počet podmínek, které musí student za dané období splnit. Termíny hodnocení jsou stanoveny v ročním školním plánu a studentům známy již na začátku školního roku. Pokud není stanoveno jinak, záleží na studentovi, kombinací jakých podmínek stanovený počet splní (A, B, nebo C). Důležité je, aby v každém období splnil předepsaný počet podmínek a na konci posledního období, tj. v květnu, měl mimo předepsaného počtu splněny i všechny povinné podmínky daného předmětu.

Pokud student do konce příslušného období nezvládne splnit podmínky z nějakého předmětu včas, skládá v tomto předmětu souhrnnou zkoušku z učební látky příslušného studijního období (zpravidla příslušného čtvrtletí). Z této zkoušky dostane známku, kterou již nelze opravit a která je základem pro jeho klasifikaci. Taktéž v případě, že je při této zkoušce klasifikován stupněm nedostatečně, zkoušku neopakuje, ale toto hodnocení se jako celkové čtvrtletní hodnocení započítává do pololetní, resp. výroční klasifikace. Složení zkoušky nezbavuje studenta povinnosti splnit dodatečně chybějící podmínky, tak aby v následujícím období zvládnul získat opět stejný počet podmínek, jako ostatní studenti.

V případě, že student na konci posledního období splní předepsané podmínky ve všech podmínkových předmětech, má právo účastnit se během června Expedice jako člen některého z badatelských týmů (viz výše). Student, který na konci posledního čtvrtletí daného školního roku nemá povinnosti kompletní (chybí mu podmínka jakéhokoli typu, neodevzdá veškeré povinné práce apod.) se Expedice neúčastní. V době Expedice dochází na vyučování do školy, kde se jednak připravuje na souhrnné opakovací zkoušky z předmětů, ve kterých nesplnil studijní povinnosti, a jednak se účastní klasického vyučování dle speciálního rozvrhu pro dobu Expedice. V nejbližším možném termínu, který určí ředitel školy, pak takový student skládá souhrnné opakovací zkoušky. Pokud je nesplní alespoň dostatečně, bude z daného předmětu skládat reparát v průběhu letních prázdnin.

Na konci každého čtvrtletí jsou studentům udělovány také zápočty v zápočtových předmětech. Udělení každého zápočtu je podmíněno splnění přesně stanovených požadavků (zpravidla 80% docházky, splnění a odevzdání určitého počtu prací, aktivní účast na jednotlivých hodinách a projektech, prokázání znalostí apod.). V případě, že student požadavky k udělení zápočtu nesplní, může si chybějící hodiny nebo práce nahradit formou účasti na dobrovolných akcích školy nebo splněním náhradního úkolu ve svém volném čase. Neudělení

zápočtu se zpravidla projeví na výrazně zhoršené klasifikaci v daném předmětu, ve vážných případech je řešeno komisionální zkouškou.

Kredity

Ředitel školy, obvykle na návrh (třídních) učitelů nebo vedoucích a odborných garantů expedičních skupin či realizačních týmů, uděluje jedenkrát až dvakrát ročně tzv. zlaté kredity. Kredity mají podobu malých žlutých kartiček s razítkem školy a podpisem ředitele, jménem vlastníka, označením za co kredit obdržel a datem platnosti (v případě elektronické evidence jsou kredity pouze virtuální). Platnost zlatého kreditu bývá, podle charakteru činnosti, za niž byl kredit udělen, jeden až dva roky.

Zlatým kreditem může student nahradit splnění jedné nepovinné podmínky v rámci podmínkového předmětu. Kredit nenahrazuje žádnou konkrétní podmínku, ale snižuje celkový počet potřebný ke splnění podmínek. Jeho použití neruší povinnost mít splněny všechny povinné podmínky a tím je zajištěno, že si student i při použití kreditů a plnění převážně podmínek typu B a C osvojí základní učivo daného předmětu. Každý kredit lze využít jen jednou a za jeden školní rok je možné v rámci jednoho předmětu použít maximálně dva kredity.

Zlaté kredity jsou udělovány například za

- dlouhodobé zapojení do organizace a zajišťování školních programů a akcí,
- realizaci konkrétních aktivit, které přispívají ke zkvalitňování života školního kolektivu,
- zodpovědné vedení expediční skupiny nebo realizačního týmu
- aktivní podíl na činnosti expediční skupiny nebo realizačního týmu,
- reprezentaci školy na veřejnosti

Kromě zlatých kreditů má vyučující právo udělit studentům tzv. stříbrný kredit. Stříbrný kredit je vázán na konkrétní předmět a je platný pouze v rámci školního roku, v němž byl udělen. Studenti mohou získat stříbrné kredity například za dlouhodobě kvalitní práci v hodinách, pomoc vyučujícímu v daném předmětu, realizaci individuálních projektů, které souvisí s probíraným učivem, účast na dobrovolných akcích apod.

Hodnocení v rámci studijních výjezdů, studentská portfolia

Hodnocení v rámci studijních výjezdů je odvozeno od zaměření toho kterého výjezdu (viz *Vzdělávací a výchovné strategie*). Na studijních výjezdech jsou proto žáci hodnoceni jak známkami, tak zde mohou plnit podmínky nebo získávat zápočty.

Součástí celkového hodnocení účasti na studijním výjezdu jsou tři složky. Za každou složku může žák získat jeden bod v případě, že vyhoví jejím nárokům. V první řadě je hodnocena **účast** (1. bod), dále **aktivní podíl na přípravě a organizaci akce** (2. bod). Předmětem hodnocení jsou také **výsledky práce či realizace úkolů**, jež byly s tématem výjezdu spojeny (3. bod). Před každým výjezdem je jasně stanoveno (písemnou, nebo ústní formou), co bude v tomto třetím bodě předmětem hodnoceno, jaká jsou kritéria hodnocení a jakou podobu mají mít výstupy a podklady, které budou žáci odevzdávat. Za každý školní rok by měl žák nasbírat minimálně 10 bodů za výjezdy a dobrovolné akce, aby mohl plynule pokračovat ve studiu na škole. V opačném případě může být v pedagogické radě zváženo jeho další setrvání na škole (viz *Charakteristika ŠVP*). Pokud do konce čtvrtého ročníku žák nezíská alespoň 40 bodů, bude jeho postup do vyššího stupně podmíněn projednáním v pedagogické radě a složením postupových zkoušek (viz *Charakteristika ŠVP*).

Systém pochval a trestů. Školní liga

Většina dobrých skutků i malých prohřešků je zcela přirozeně reflektována osobní pochvalou nebo pokáráním, pochvalou ve třídě nebo na společném shromáždění či při jiné příležitosti.

Z hlediska chvályhodné a prospěšné činnosti má formálnější ráz ocenění zlatým nebo stříbrným kreditem či písemnou pochvalou do třídní knihy. Na konci každého pololetí jsou pak studentům udělovány písemné pochvaly třídního učitele a ředitele školy. Bývají slavnostně předávány společně s vysvědčením, vytištěné na ozdobném blanketu a doplněné malou odměnou (sladkost, kniha apod.).

Na druhé straně mají vyučující možnost postihnout kázeňské prohřešky studentů zápisem do třídní knihy. Každé tři zápisy znamenají vždy vyšší stupeň kázeňského trestu (3 zápisy = napomenutí třídního učitele, 6 zápisů = důtka třídního učitele, 9 = důtka ředitele školy, 12 zápisů = návrh na projednání udělení dvojky z chování na pedagogické radě). Zápisy se vždy na konci pololetí „mažou“ a studenti začínají další pololetí s „čistým štítem“. Výjimkou z pravidla mohou být problémoví studenti, kteří jsou však v tomto případě se skutečností, že „nezačínají od nuly“ předem obeznámeni. Hodnota pochval a kázeňských zápisů v třídní knize je shodná, tzn., že jedna pochvala „maže“ jeden kázeňský zápis a naopak. Pedagogické hodnocení chování studentů může být doplněno obdobným systémem hodnocení, které navrhuji a projednávají studenti v rámci školní samosprávy.

Vzájemné hodnocení studentů a sebehodnocení

Vzájemné hodnocení studentů, kdy si ve vrstevnických nebo věkově smíšených skupinách poskytují zpětnou vazbu ke svému chování či výkonům, je jedním z klíčových prvků výchovně vzdělávacího systému Gymnázia Přírodní škola. Odehrává se nejčastěji ústní formou v rámci třídnických hodin či jednání školní samosprávy, prostřednictvím pravidelných společných rozborů práce v expedičních skupinách nebo v tvůrčích týmech při realizaci umělecko-výchovných projektů.

Mezi další prvky, jež vedou ke vzájemnému hodnocení studentů a rozvoji jejich schopnosti sebehodnocení, patří tzv. lístky díky nebo Margareta, jež byly převzaty a upraveny na základě zkušeností z činnosti skautských oddílů a realizace psychologických her. Dále poskytování zpětné vazby k rétorickým vystoupením při přípravě veřejných prezentací, ať už ústně nebo písemně prostřednictvím formulářů, psaní reflektivních deníků nebo tematicky zaměřených slohových prací.

Sebehodnocení žáků je součástí i ústního zkoušení v rámci plnění některých podmínek v jednotlivých vyučovacích předmětech. Žáci jsou v případě ústního zkoušení vedeni k tomu, aby sami svůj výkon zhodnotili, pojmenovali chyby a nedostatky a zaměřili se na ně v rámci opravy (viz. Hodnocení v rámci vyučovacích předmětů).

V neposlední řadě je třeba zmínit autentické zpětnovazební rozhovory, k nimž dochází zcela přirozeně v rámci každodenního života školy.

AUTOEVALUACE ŠKOLY

Struktura, pravidla a termíny autoevaluace Gymnázia Přírodní škola vychází z platné legislativy a z aktuálních i dlouhodobých potřeb školy. Vlastní hodnocení školy zaměřeno na:

- cíle, které si škola stanovila, zejména v koncepčním záměru rozvoje školy a ve školním vzdělávacím programu, a jejich reálnost a stupeň důležitosti;
- posouzení, jakým způsobem škola plní cíle s přihlédnutím k dalším cílům uvedeným zejména v Rámcovém vzdělávacím programu a odpovídajících právních předpisech;
- oblasti, ve kterých škola dosahuje dobrých výsledků, a oblasti, ve kterých je třeba úroveň vzdělání zlepšit, včetně návrhů příslušných opatření;
- účinnost opatření obsažených v předchozím vlastním hodnocení.

Vlastní hodnocení školy je zpracováváno jako podklad pro výroční zprávu za každý školní rok.

Hlavní oblasti a nástroje vlastního hodnocení školy

oblasti	nástroje
podmínky ke vzdělávání	- monitoring podmínek - rozhovory se studenty a pedagogy - kontrola zavedených opatření
průběh vzdělávání	- hospitační činnost - rozhovory se studenty, pedagogy i rodiči - zpětná vazba studentů vyučujícím - rozbor školní dokumentace ve vztahu k plánům a cílům vzdělávání
podpora školy žákům a studentům, spolupráce s rodiči, vliv vzájemných vztahů školy, žáků, rodičů a dalších osob na vzdělávání	- rozhovory se studenty, pedagogy i rodiči - tematická dotazníková šetření - zpětná vazba ze strany spolupracujících institucí
výsledky vzdělávání žáků a studentů	- analýza výsledků vzdělávání (pedagogická rada, zpětná vazba studentů) - rozbor školní dokumentace ve vztahu k plánům a cílům vzdělávání - práce se studentským portfoliem - národní srovnávací testy
řízení školy, kvalita personální práce, kvalita dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků	- rozhovory se zaměstnanci školy - podpora dalšího vzdělávání pedagogů - tematická dotazníková šetření
úroveň výsledků práce školy, zejména vzhledem k podmínkám vzdělávání a ekonomickým zdrojům	- finanční audit - reference o škole

Hlavní oblasti sebehodnocení školy vycházející z priorit koncepčního rozvoje školy:

- Rozvoj kádového zajištění pedagogického procesu, zvyšování odborné, ale i didaktické a obecně pedagogické kompetence, resp. kvalifikace učitelů, rozvoj komunikace a kooperace mezi vyučujícími
- Prosazování hlavních pedagogických principů Přírodní školy do akcí a života – především hodnocení na obsahovém základě, školní studentská samospráva a participace studentů na životě školy, výchovný aspekt výchovně – vzdělávacího procesu, komunitní charakter fungování školy – spolupráce mladších a starších studentů, výuka prostřednictvím rozsáhlejších projektů (zvl. umělecké projekty a Expedice) a jejich integrace do průběžné výuky v jednotlivých předmětech
- Rozvoj spolupráce s rodiči studentů, efektivní informační systém a zpětná vazba, nepřímé zapojení rodin studentů do práce a života školy.
- Rozvoj materiálně – technického zázemí – prostory pro výuku, materiální vybavení, zázemí pro vyučující i studenty a jeho zlepšování.
- Práce s dětmi se SVP, integrace postižených studentů
- Využití výsledků práce (zvl. projektů Přírodní školy) na veřejnosti

Účinnost

Tento školní vzdělávací program byl projednán školskou radou dne

Zástupci školské rady:

Jméno :

Podpis:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Tento školní vzdělávací program byl projednán pedagogickou radou dne

Zástupci pedagogické rady:

Jméno :

Podpis:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....